kat. komp

KALENDARZ

PRZYJACIOŁ ZWIĄZKU STRZELECKIEGO POWIATU KRAKOWSKIEGO

1936

Rok zał. 1866 KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA KRAKOWA

ul. Szpitalna 15. — Oddział: Podgórze, ul. Józefińska 18.

Przyjmuje wkłady: na książeczki oszczędnościowe)
(na okaziciela lub imienne **na 5 — 5½ %**
na rachunki czekowe (bez prowizji i opłat manipulacyjnych)
Oprocentowanie dzienne. Kapitalizacja półroczna.

Ilość wkładów: 65.000
Suma wkładów: 58,000.000
Majątek własny: 5,750.000

Za wkłady i ich oprocentowanie ręczy Gmina Miasta Krakowa całym swoim majątkiem.

Wartościowe Podarki

Pierścionki
Sygnety
Branzoletki
Papierośnice
Łańcuszki

Zegarki Srebra stołowe Platery

EMIL GOLDWASSER

Kraków, Grodzka 25

Bezpłatnie wysyła bogato ilustrowane cenniki

SUCHARD

CZEKOLADY
KAKAO
CUKRY
WAFLE
CZEKOLADKI

najlepsze

KSIĘGARNIA NOWOCZESNA

Kraków, Rynek Główny 41.
(Gmach Feniksa)
poleca:
bogato zaopatrzony skład książek szkolnych, naukowych i beletrystycznych, prawniczych i dla młodzieży.
Członkom Związku Strzeleckiego dajemy dogodne warunki

H. LICHTIG

Pończochy
Trykotaże

Kraków, ul. Grodzka 71.
Szewska 21, Florjańska 21.

Członkowie Związku Strzeleckiego otrzymują za legitymacją 5% opustu przy zakupnie.

Od
dawna
mój najmilszy
napój kawa
z „Prawdziwą Francka"

Wszędzie tam, gdzie pije się kawę — była, jest i będzie

„Prawdziwa Francka“

najlepszą do niej przyprawą.

Ze względu na nadzwyczajną wydajność, oszczędność w użyciu i przedewszystkiem dzięki właściwościom zdrowotnym zasługuje

„Prawdziwa Francka“

na jaknajszersze rozpowszechnienie! —

Niech Pani używa

„Prawdziwą Francka“

przyprawę! Polepsza ona nietylko smak i aromat kawy, lecz służy ponadto zdrowiu Pani i Jej rodziny.

Biblioteka Jagiellońska
1002679379

264230

III 1936

Koło Przyjaciół Związku Strzeleckiego, zgodnie ze złożoną przy ukonstytuowaniu się deklaracją, nawiązało żywy kontakt ze społeczeństwem, realizując systematycznie i wytrwale naczelny postulat swego statutu, a to niesienie moralnej i materjalnej pomocy społeczeństwa w stosunku do ogniwa Związku Strzeleckiego, przy którem istnieje.

Ponieważ Związek Strzelecki poza przygotowaniem młodzieży do służby wojskowej, jest organizacją społeczną, o charakterze wybitnie wychowawczym, przekształcając każdego członka społeczeństwa w prawdziwego obywatela, świadomego swych obowiązków wobec Państwa i Narodu, uważamy, że w rękach każdego Obywatela znaleźć się winien niniejszy kalendarz, przezco, choć w skromnej mierze przyczyni się do realizacji pięknych celów, jakie Związek Strzelecki ma przed sobą.

Styczeń

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.		Żyd. 5696	
1	**Środa**	**Nowy Rok**	19	Hrud. 1935	6	Thebot
2	Czwart.	Makarego	20	Ihnatja	7	
3	Piątek	Genowefy	21	Jułjanji	8	
4	Sobota	Tytusa B.	22	Atanasja	**9**	**15 Sab.**
5	**Niedz.**	**Im. Jezus**	**23**	**10 muczen.**	10	P. obl. J.
6	**Poniedz.**	**Trzech Kr.**	24	Wyhylja	11	
7	Wtorek	Łucjana	**25**	**Rożd. J. Ch.**	12	
8	Środa	Seweryna	**26**	**Sob. P. B.**	13	
9	Czwart.	Marcjanny	**27**	**Stefana m.**	14	
10	Piątek	Agatona	28	2 t. mucz.	15	
11	Sobota	Honoraty	29	SS. Mł. ub.	**16**	**16 Sab.**
12	**Niedz.**	**1 po 3 Kr.**	**30**	**Anysji**	17	
13	Poniedz.	Weroniki	31	Melanji	18	
14	Wtorek	Feliksa	**1**	**Siczeń 1936**	19	
15	Środa	Pawła P.	2	Sylwestra	20	
16	Czwart.	Marcela	3	Małachja	21	
17	Piątek	Antoniego	4	Sob. 70 Ap.	22	
18	Sobota	K. św. Piotra	5	Fteopemta	**23**	**17 Sab.**
19	**Niedz.**	**2 po 3 Kr.**	**6**	**Boh. Hosp.**	24	
20	Poniedz	Fabjana	7	Joana K.	25	
21	Wtorek	Agnieszki	8	Jurja, Em.	26	
22	Środa	Wincentego	9	Połjekta	27	
23	Czwart.	Zaśl. NMP.	10	Hryhorja	28	
24	Piątek	Tymot.	11	Teodosja	29	
25	Sobota	Nawr. św. P.	12	Tatjanny	1	Szwat
26	**Niedz.**	**3 po 3 Kr.**	**13**	**Jermyła**	2	
27	Poniedz.	Jana Złot.	14	Zacheja	3	
28	Wtorek	Walerego	15	Pawła T.	4	
29	Środa	Franciszka	16	Petra Ap.	5	
30	Czwart.	Martyny	17	Antonja	6	
31	Piątek	Piotra N.	18	Atanasja	7	

Związek Strzelecki kontynuuje i kultywuje tradycje Czynów Wielkiego Wodza i Jego Współpracowników.

DATY HISTORYCZNE W STYCZNIU.

1. 1771. Oblężenie Częstochowy przez Rosjan.
5. 1719. Traktat wiedeński Augusta II. Mocnego z Austrją przeciw Moskwie.
6. 1573. Sejm konwokacyjny („Konwokacja“) w Warszawie.
9. 1797. Konwencja Dąbrowskiego z rządem lombardzkim w sprawie Legjonów.
14. 1733. August II. Mocny układa się z Prusakami o rozbiór Polski.
15. 1582. Koniec układów z Moskwą w Jamie Zapolskim i podpisanie rozejmu, mocą którego Batory odzyskuje Inflanty, Połock i Wieliż.
17. 1656. Elektor bradenburski sprzymierza się z królem szwedzkim Karolem X. Gustawem przeciw Polsce.
17. 1734. Koronacja Augusta III.
19. 1831. Zebranie Sejmu, obradującego przez cały czas trwania powstania.
20. 1320. Koronacja Władysława Łokietka w Katedrze Krakowskiej.
22. 1863. Manifest ogłaszający Powstanie Styczniowe.
22. 1863. Wybuch Powstania Styczniowego.
24. 1507. Koronacja Zygmunta I. Starego.
30. 1018. Pokój w Budziszynie z cesarzem Henrykiem II.
30. 1831. Początek Rządu Narodowego z Ks. Adamem Czartoryskim na czele.
31. 1733. Zgon Augusta II. Mocnego.

NOTATKI NA STYCZEŃ

Luty

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5696
1	Sobota	Ignacego	19 Makarja	8 Szwat
2	**Niedz.**	**M. B. Grom.**	**20 Mit. Jewd.**	9
3	Poniedz.	Błażeja	21 Maksyma	10
4	Wtorek	Weroniki	22 Tymoteja	11
5	Środa	Agaty	23 Kłymenta	12
6	Czwart.	Doroty	24 Pr. Ksenji	13
7	Piątek	Romualda	25 Hryhorja	14
8	Sobota	Jana z M.	26 Ksenofonta	**15 20 Sab.**
9	**Niedz.**	**Starozap.**	**27 Bł. S. Joan.**	16
10	Poniedz.	Scholastyki	28 Jefrema	17
11	Wtorek	Ob. N. M. P.	29 Ihnatja	18
12	Środa	Modesta	**30 Tr. Świat.**	19
13	Czwart.	Katarzyny	31 Kyra i J.	20
14	Piątek	Walentego	1 Lutyj. Tr.	21
15	Sobota	Faustyna	**2 Stryt. H.**	**22 21 Sab.**
16	**Niedz.**	**Mięsopust.**	**3 Miasop.**	23
17	Poniedz.	Aleksego	4 Isydora	24
18	Wtorek	Symeona	5 Ahafji m.	25
19	Środa	Konrada	6 Wukoły	26
20	Czwart.	Leona	7 Partenja	27
21	Piątek	Eleonory	8 Teodora	28
22	Sobota	Kat. św. P.	9 Nikifora	**29 22 Sab.**
23	**Niedz.**	**Zapustna**	**10 Syrop.**	30
24	Poniedz.	Macieja	11 Własyja	1 Adar
25	Wtorek	Zygfryda	12 Mełetyja	2
26	Środa	Popielec	13 Martynjana	3
27	Czwart.	Aleksandra	14 Awksentja	4
28	Piątek	Leandra	15 Onysyma	5
29	Sobota	Romana	16 Pamfyły	**6 23 Sab.**

Paląc w Herbewo zwijkach

możecie być przekonani, że używacie towar będący ostatnim wyrazem techniki w tej branży.

DATY HISTORYCZNE W LUTYM.

1. 1717. *Sejm niemy.*
2. 1676. *Koronacja Jana III.*
4. 1676. *Początek Sejmu Koronacyjnego.*
6. 1633. *Koronacja Władysława IV.*
8. 1512. *Zygmunt I. Stary zaślubia Barbarę Zapolyankę.*
9. 1339. *Kazimierz Wielki zrzeka się Śląska.*
12. 1564. *Zygmunt II. August zrzeka się dziedzicznego prawa Jagiellonów do Litwy i przelewa je na Koronę Polską.*
13. 1241. *Zajęcie Sandomierza przez Tatarów.*
14. 1831. *Zwycięska bitwa pod Stoczkiem.*
15. 1386. *Chrzest Jagiełły.*
17. 1831. *Bitwa pod Dobrem.*
18. 1386. *Ślub Jagiełły z Jadwigą.*
20. 1530. *Koronacja Zygmunta II. Augusta.*
21. 1574. *Koronacja Henryka Walezego w Katedrze Wawelskiej.*
22. 1846. *Manifest Rządu Narodowego Rzeczypospolitej Krakowskiej.*
25. 1831. *Bitwa pod Grochowem.*
26. 1846. *Klęska Powstańców Rzeczypospolitej Krakowskiej pod Gdowem.*
27. 1578. *Hołd Pruski złożony Batoremu.*
29. 1768. *Konfederacja Barska.*

NOTATKI NA LUTY

Marzec

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5696
1	**Niedz.**	**Wstępna**	**17 Teodora**	7 Adar
2	Poniedz.	Heleny	18 Lwa pap.	8
3	Wtorek	Kunegundy	19 Archipa	9
4	Środa	Kazimierza	20 Lwa ep. k.	10
5	Czwart.	Wacława	21 Tymoteja	11 Post E.
6	Piątek	Marcjanny	22 Euchenji	12
7	Sobota	Tomasza	23 Połykarpa	**13 24 Sab.**
8	**Niedz.**	**Sucha**	**24 O. H. ś. J.**	14 Purim
9	Poniedz.	Franciszki	25 Tarasa	15
10	Wtorek	40 męczen.	26 Porfirja	16
11	Środa	Konstantego	27 Prokopja	17
12	Czwart.	Grzegorza	28 Wasyłyja	18
13	Piątek	Krystyny	29 Kasjana	19
14	Sobota	Leona	1 Berezeń	**20 25 Sab.**
15	**Niedz.**	**Głucha**	**2 Teodota**	21
16	Poniedz.	Abrahama	3 Jewtropja	22
17	Wtorek	Gertrudy	4 Harasyma	23
18	Środa	Cyryla	5 Konona	24
19	Czwart.	Józefa obl.	6 SS 42 m.	25
20	Piątek	Klaudji	7 Wasyłyja	26
21	Sobota	Benedyta	8 Teofyłakta	**27 26 Sab.**
22	**Niedz.**	**Środopust.**	**9 40 muczen.**	28
23	Poniedz.	Pelagji	10 Kondrata	29
24	Wtorek	Gabrjela	11 Sofronja	1 Nisan
25	Środa	Zw. N. M. P.	12 Teofana	2
26	Czwart.	Dyzmy	13 Nykyfora	3
27	Piątek	Jana D.	14 Wenedykta	4
28	Sobota	Jana Kap.	15 Ahapja m.	**5 27 Sab.**
29	**Niedz.**	**Czarna**	**16 Sawyna m.**	6
30	Poniedz.	Anieli wd.	17 Ałeksja	7
31	Wtorek	Balbiny	18 Kyryła	8

Nasiona ogrodowe — Drzewka owocowe

Narzędzia ogrodnicze — Byliny — Róże — Rośliny kwitnące

poleca istniejąca od roku 1860-go firma

EMIL FREEGE

Kraków, Lubicz 36/38 - tel. 101-01
Sukiennice, 15/16 - telefon 136-05
Katowice, ul. Kościuszki L. 2

DATY HISTORYCZNE W MARCU.

1. 1594. Koronacja Zygmunta III. Wazy na króla szwedzkiego.
2. 1333. Śmierć Władysława Łokietka.
4. 1386. Koronacja Władysława Jagiełły.
6. 1454. Poddanie się Prus Polsce.
9. 1652. Liberum veto.
10. 1863. Langiewicz dyktatorem.
18. 1863. Zwycięska bitwa Langiewicza pod Grochowiskami.
20. 1848. Wybuch Powstania Wielkopolskiego.
24. 1241. Spalenie Krakowa przez Tatarów.
24. 1794. Przysięga Kościuszki na Rynku Krakowskim.
26. 1600. Zygmunt III. odstępuje Polsce Estonję.
27. 1755. Ustanowienie Rady Nieustającej.
29. 1848. Zawiązanie Legjonów Mickiewicza we Włoszech.
31. 1352. Bitwa pod Bełzem.

NOTATKI NA MARZEC

Kwiecień

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.		Żyd. 5696	
1	Środa	Teodory	19	Chryzanta	9	Nisan
2	Czwart.	Franciszka	20	Serchja	10	
3	Piątek	Ryszarda	21	Jakowa	11	
4	Sobota	Izydora	22	Wasyłja	**12**	**28 Sab.**
5	**Niedz.**	**Palmowa**	**23**	**Ćwitna**	13	
6	Poniedz.	Celestyn.	24	Zacharja	14	
7	Wtorek	Epifanjusz.	**25**	**Błah. P. B.**	**15**	**1 dz. P.**
8	Środa	Dionizego	26	Hawryły	**16**	**2 dz. P.**
9	Czwart.	W. Czw	27	Matrony	17	
10	Piątek	W. Piątek	**28**	**W. Piatn.**	18	
11	Sobota	W. Sobota	29	Marka	**19**	**29 Sab.**
12	**Niedz.**	**Wielkanoc**	**30**	**Woskr. Ch.**	20	
13	**Poniedz.**	**P. Wielkan.**	**31**	**Pon. Wos.**	**21**	**7 dz. P.**
14	Wtorek	Justyna	**1**	**Wtor. Wos.**	**22**	**8 dz. P.**
15	Środa	Anastazji	2	Tyta	23	
16	Czwart.	Benedykta	3	Nykyty	24	
17	Piątek	Rudolfa	4	Josyfa	25	
18	Sobota	Bogumiła	5	Teodyła	**26**	**30 Sab.**
19	**Niedz.**	**1. Jerzego**	**6**	**Ewtychja**	27	
20	Poniedz.	Wiktora	7	Hryhorja	28	
21	Wtorek	Anzelma	8	Irydjona	29	
22	Środa	Sotera	9	Jewpsych.	30	
23	Czwart.	Wojciecha	10	Terentja	1	Ijar
24	Piątek	Fidelisa	11	Antypy	2	
25	Sobota	Marka Ew.	12	Wasylja	**.3**	**31 Sab.**
26	**Niedz.**	**2. M. B. D. R.**	**13**	**Artemona**	4	
27	Poniedz.	Teofila	14	Martyny	5	
28	Wtorek	Pawła	15	Arystarcha	6	
29	Środa	Piotra	16	Ahapji	7	
30	Czwart.	Katarzyny	17	Symeona	8	

Koniczynę czerwoną, atestowaną, plombowaną, najlepszej jakości
Nasiona traw i buraków pastewnych własnej hodowli.
Warzywa z najlepszych duńskich hodowli
poleca
HODOWLA NASION i DOM ROLNICZY
CZYŻOWSKICH
Kraków, Szpitalna 36. - Telefon 106-66
HURT Pasze treściwe i nawozy sztuczne na składzie DETAL

DATY HISTORYCZNE W KWIETNIU.

1. 1548. Śmierć Zygmunta I. Starego.
2. 1627. Koniecpolski zmusza Szwedów do kapitulacji.
3. 1849. Zgon Juljusza Słowackiego.
5. 1656. Czarniecki znosi Szwedów pod Warką.
9. 1241. Bitwa z Tatarami pod Lignicą.
10. 1525. Hołd pruski.
12. 1627. Koniecpolski zmusza Niemców sprzymierzonych ze Szwedami do kapitulacji pod Hammerstein.
16. 1809. Odezwa Rady Stanu wzywająca do obrony Księstwa Warszawskiego przed Austrjakami.
16. 1340. Pierwsza wyprawa Kazimierza Wielkiego na Ruś Czerwoną.
17. 1794. Wybuch powstania w Warszawie.
19. 1582. Przywilej Batorego dla kozaków.
19. 1773. Zebranie się Sejmu porozbiorowego.
19. 1773. Protest Rejtana przeciw rozbiorowi Polski na sejmie warszawskim.
19. 1809. Bitwa pod Raszynem Ks. Józefa z Austrjakami.
21. 1809. Ks. Józef oddaje Warszawę Austrjakom, a sam z wojskiem wycofuje się na prawy brzeg Wisły.
23. 1576. Przybycie do Krakowa Batorego, wybranego przez szlachtę królem polskim.
26. 1848. Krwawe walki w Krakowie z wojskami austrjackiemi.
29. 1848. Bitwa pod Książem.
30. 1632. Zgon Zygmunta III. Wazy.

NOTATKI NA KWIECIEŃ

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Maj

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5696
1	Piątek	Filipa i J.	18 Joana	9
2	Sobota	Zygmunta	19 Pafnucja	**10 32 Sab.**
3	**Niedz.**	**Kr. Kor. P.**	**20 Teodora**	11
4	Poniedz.	Florjana	21 Januarja	12
5	Wtorek	Piusa V.	22 Teodora	13
6	Środa	Jana w O.	23 Jurja	14
7	Czwart.	Domiceli	24 Sawy m.	15
8	Piątek	Stanisława	25 Marka ap.	16
9	Sobota	Grzegorza	26 Wasyłyja	**17 33 Sab.**
10	**Niedz.**	**Izydora**	**27 Symeona**	18 Lag B.
11	Poniedz.	Mamerta	28 9 mucz.	19
12	Wtorek	Pankracego	29 Jasona	20
13	Środa	Serwacego	30 Jakowa	21
14	Czwart.	Bonifac.	1 Traweń	22
15	Piątek	Zofji wd.	2 Atanazja	23
16	Sobota	Jana Nep.	3 Tymoteja	**24 34 Sab.**
17	**Niedz.**	**Paschalisa**	**4 Pelagji**	25
18	Poniedz.	Feliksa	5 Iryny	26
19	Wtorek	Celestyna	6 Jowa mn.	27
20	Środa	Bernardyna	7 Sawy	28
21	**Czwart.**	**Wnieb. P.**	**8 Wozn. Chr.**	29
22	Piątek	Heleny	9 Isaji pr.	1 Sywan
23	Sobota	Dezyder.	10 Symeona	**2 35 Sab.**
24	**Niedz.**	**Joanny**	11 Mokja	3
25	Poniedz.	Grzegorza	12 Epifanji	4
26	Wtorek	Filipa	13 Hłykerji	5
27	Środa	Bedy	14 Isydora	**6 1 dz. Z. Ś.**
28	Czwart.	Augustyna	15 Pachomja	**7 2 dz. Z. Ś.**
29	Piątek	Marji M.	16 Teodora	8
30	Sobota	Ferdynanda	17 Andronika	**9 36 Sab.**
31	**Niedz.**	**Zielone Św.**	**18 Sosz. ś. D.**	10

Zwijka Herbewo

to pod każdym względem pełnowartościowy towar.

DATY HISTORYCZNE W MAJU.

1. 1676. Koronacja Stefana Batorego.
3. 1791. Uchwalenie Konstytucji 3 Maja.
3. 1798. Legjony polskie wkraczają do Rzymu.
3. 1660. Pokój w Oliwie.
3. 1815. Utworzenie Rzeczypospolitej krakowskiej.
5. 1194. Śmierć Kazimierza Sprawiedliwego.
7. 1768. Klęska konfederatów barskich pod Ułanowem.
10. 1034. Śmierć Mieszka II.
12. 1364. Założenie uniwersytetu w Krakowie.
16. 1573. Pierwsze „pacta conwenta".
18. 1809. Zdobycie Sandomierza.
20. 1573. Artykuły henrycjańskie.
20. 1648. Śmierć Władysława IV.
20. 1901. Skatowanie dzieci polskich we Wrześni.
24. 1702. Zajęcie Warszawy przez Szwedów.
26. 1831. Bitwa pod Ostrołęką.
29. 1861. Zgon Joachima Lelewela.
30. 1649. Ślub Jana Kazimierza z Ludwiką Marją Gonzaga.

NOTATKI NA MAJ

Czerwiec

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.		Żyd. 5696	
1	**Poniedz.**	**Pon. Z. Św.**	**19**	**Preśw. Tr.**	11	Sywan
2	Wtorek	Marcelina	20	Tałałeja	12	
3	Środa	Erazma	21	Konst. i E.	13	
4	Czwart.	Franciszka	22	Wasyłyska	14	
5	Piątek	Bonifacego	23	Mychajła	15	
6	Sobota	Norberta	24	Symeona	**16**	**37 Sab.**
7	**Niedz.**	**1 Tr. Św.**	**25**	**Wsich Św.**	17	
8	Poniedz.	Medarda	26	Karpa	18	
9	Wtorek	Felicjana	27	Teraponta	19	
10	Środa	Małgorzaty	28	Nykity	20	
11	**Czwart.**	**Boże Ciało**	**29**	**N. Euchar.**	21	
12	Piątek	Jana O.	30	Isakja	22	
13	Sobota	Anton z P.	31	Jermeja	**23**	**38 Sab.**
14	**Niedz.**	**2. Bazylego**	**1**	**Czerweń**	24	
15	Poniedz.	Wita m.	2	Nikifora	25	
16	Wtorek	Benona	3	Łukiljana	26	
17	Środa	Jolanty	4	Mitrofana	27	
18	Czwart.	Marka i M.	5	Doroteja	28	
19	Piątek	Serca J.	6	Wisarjona	29	
20	Sobota	Sylwer.	7	Teodota	**30**	**39 Sab.**
21	**Niedz.**	**3. Alojzego**	**8**	**Teodora**	1	Thamus
22	Poniedz.	Paulina	9	Kiryła	2	
23	Wtorek	Agrypiny	10	Tymoteja	3	
24	Środa	N. św. J. Ch.	11	Wartołom.	4	
25	Czwart.	Łucji, Wilh.	12	Onufrja	5	
26	Piątek	Jana i P.	13	Akiliny	6	
27	Sobota	Władysława	14	Jełyseja	**7**	**40 Sab.**
28	**Niedz.**	**4. Ireneusz.**	**15**	**Amosa**	8	
29	**Poniedz.**	**Piotra i Pawła**	16	Tychona	9	
30	Wtorek	Lucyny	17	Manuiła	10	

SKŁADNICA KRAKOWSKA

PLACÓWKA HANDLOWA ZWIĄZKU STRZELECKIEGO

SKŁAD PAPIERU I PRZYBORÓW BIUROWYCH

Kraków, ulica Florjańska L. 2

(Gmach Banku Gospodarstwa Krajowego)

Telefon 173-77 i 164-50 — P. K. O. 413-050

POLECA: Kalki maszynowe, ołówkowe, taśmy maszynowe, farby cyklostylowe. Ołówki zwykłe i chemiczne. Atramenty czarne i kolorowe. Wybór duży. Ceny niskie.

DATY HISTORYCZNE W CZERWCU.

1. 1434. Zgon króla Władysława Jagiełły.
6. 1674. Hetman Jan Sobieski obrany królem.
9. 1815. Postanowienia Kongresu wiedeńskiego, dotyczące Ks. Warszawskiego.
11. 1675. Traktat jaworowski z Ludwikiem XIV.
12. 1611. Zygmunt III. zdobywa Smoleńsk.
13. 1634. Pokój z Moskwą w Polanowie.
17. 1025. Zgon Bolesława Chrobrego.
17. 1501. Śmierć Olbrachta w Toruniu.
17. 1696. Zgon Króla Jana III. Sobieskiego.
18. 1574. Ucieczka Henryka Walezego z Polski.
20. 1768. Upadek Baru.
23. 1767. Konferencja radomska.
26. 1579. Stefan Batory wypowiada wojnę Moskwie.
28—30. 1651. Bitwa pod Beresteczkiem.
30. 1656. Odzyskanie Warszawy z rąk Szwedów.

NOTATKI NA CZERWIEC

Lipiec

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5696
1	Środa	Teodoryka	18 Łeontja	11 Thamus
2	Czwart.	N. N. M. P.	19 Judy ap.	12
3	Piątek	Anatola	20 Metodja	13
4	Sobota	Józefa K.	21 Juljana	**14 41 Sab.**
5	**Niedz.**	**5. Antoniego**	**22 Jewsebja**	15
6	Poniedz.	Dominiki	23 Ahrypiny	16
7	Wtorek	Cyryla	**24 Rożdż. ś. J.**	17 P. zd. Św.
8	Środa	Elżbiety	25 Fewronji	18
9	Czwart.	Weroniki	26 Dawida	19
10	Piątek	Amelji	27 Samsona	20
11	Sobota	Piusa I	28 Kira i J.	**21 42 Sab.**
12	**Niedz.**	**6. Jana**	**29 Petra i P.**	22
13	Poniedz.	Małgorzaty	30 Sob. 12 Ap.	23
14	Wtorek	Bonawent.	1 Lipeń	24
15	Środa	R. Apost.	2 Pol. R. P. B.	25
16	Czwart.	N. M. P. Sz.	3 Jakynfta	26
17	Piątek	Aleksego	4 Andreja	27
18	Sobota	Szymona	5 Atanazja	**28 43 Sab.**
19	**Niedz.**	**7. Wincentego**	**6 Łukja**	29
20	Poniedz.	Czesława	7 Tomy i Ak.	1 Ab
21	Wtorek	Praksedy	8 Prokopja	2
22	Środa	Bolesława	9 Pankratją	3
23	Czwart.	Apolinar.	10 Antonja	4
24	Piątek	Kunegundy	11 Jewfymji	5
25	Sobota	Jakóba	12 Prokła	**6 44 Sab.**
26	**Niedz.**	**8. Anny**	**13 Hawryiła**	7
27	Poniedz.	Natalji	14 Akyły	8
28	Wtorek	Innocent.	15 Wołodym.	9 P. zb. Š.
29	Środa	Marty	16 Atynogena	10
30	Czwart.	Julity	17 Maryny	11
31	Piątek	Ignacego	18 Jemiljana	12

Strzelec widzi w każdym człowieku bliźniego i postępuje wobec niego, jak mu nakazuje sumienie uczciwego człowieka.

DATY HISTORYCZNE W LIPCU.

1. 1569. *Unja lubelska.*
4. 1661. *Jan Kazimierz na sejmie przepowiada upadek Polski.*
6. 1607. *Zygmunt III. Waza bije rokoszan pod Guzowem.*
7. 1572. *Zgon ostatniego Jagiellona, Zygmunta Augusta.*
7. 1578. *Założenie uniwersytetu w Wilnie.*
12. 1704. *Stanisław Leszczyński proklamowany królem polskim.*
15. 1410. *Bitwa pod Grunwaldem.*
15. 1809. *Ks. Józef Poniatowski, zajmuje Kraków.*
16. 1515. *Kongres wiedeński.*
17. 1399. *Śmierć królowej Jadwigi.*
20. 1686. *Jan III. Sobieski w wyprawie na Mołdawie.*
21. 1621. *Karol Chodkiewicz pod Chocimem.*
22. 1807. *Konstytucja dla Ks. Warszawskiego.*
27. 1610. *Żółkiewski pod Moskwą.*
28—30. 1656. *Bitwa pod Warszawą ze Szwedami.*
30. 1849. *Gen. Dembiński wodzem powstania na Węgrzech.*

NOTATKI NA LIPIEC

Sierpień

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5696
1	Sobota	Piotra w Ok.	19 Makrymy	**13 Ab 45 S.**
2	**Niedz.**	**9. N. M. P. A.**	**20 Iłji pr.**	14
3	Poniedz.	Z. rel. ś. Sz.	21 Symeona	15
4	Wtorek	Dominika	22 Marji M.	16
5	Środa	NMP. Śn.	23 Trofyma	17
6	Czwart.	Przem. P.	24 Chrystyny	18
7	Piątek	Kajetana	25 Uś. ś. Anny	19
8	Sobota	Cyrjaka	26 Jermołaja	**20 46 Sab.**
9	**Niedz.**	**10. Rom.**	**27 Pantałejm.**	21
10	Poniedz.	Wawrzyńca	28 Prohora	22
11	Wtorek	Zuzanny	29 Kałynyka	23
12	Środa	Klary p.	30 Syły ap.	24
13	Czwart.	Hipolita	31 Ewdokima	25
14	Piątek	Euzebiusza	1 Serpeń	26
15	**Sobota**	**Wn. N. M. P.**	2 Stefana	**27 47 Sab.**
16	**Niedz.**	**11. Rocha**	**3 Isakja**	28
17	Poniedz.	Jacka w.	4 7 Otr. w Ef.	29
18	Wtorek	Włodzimierza	5 Jewpsych.	30
19	Środa	Julujsza	**6 Preobr. H.**	1 Elul
20	Czwart.	Bernarda	7 Dometja	2
21	Piątek	Joanny	8 Emyłjana	3
22	Sobota	Tymoteusza	9 Mateja ap.	**4 48 Sab.**
23	**Niedz.**	**12. Filipa**	**10 Ławrentja**	5
24	Poniedz.	Bartłomieja	11 Jewpła	6
25	Wtorek	Ludwika	12 Fotja	7
26	Środa	NMP. Jasn.	13 Maksyma	8
27	Czwart.	P. rel. ś. K.	14 Micheja	9
28	Piątek	Augustyna	**15 Uś. P. Boh.**	10
29	Sobota	Śc. ś. J.	16 Per. O. H.	**11 49 Sab.**
30	**Niedz.**	**13. Róży L.**	**17 Mirona**	12
31	Poniedz.	Rajmunda	18 Flora i Ł.	13

SKŁADNICA KRAKOWSKA

PLACÓWKA HANDLOWA ZWIĄZKU STRZELECKIEGO

Skład papieru, przyborów biurowych, materjałów piśmiennych i galanterji

KRAKÓW, UL. FLORJAŃSKA 2 (Gmach Banku Gospodarstwa Krajowego)

Telefon Nr. 173-77 i 164-50. P. K. O. Nr. 413.050

POLECA: Wszelkie przybory biurowe do maszyn piszących i powielających. — Pióra wieczne różnych systemów i reperacje tychże. — Papiery listowe w blokach, kasetach i teczkach. — Ceny niskie. — Żądajcie ofert.

3. 1598. *Zygmunt III. Waza broni swego tronu szwedzkiego.*
5. 1864. *Męczeńska śmierć Traugutta.*
6. 1606. *Zebrzydowski zwołuje Rokosz do Sandomierza.*
7. 1702. *Szwedzi zajmują Kraków.*
10. 1109. *Bolesław Krzywousty zwycięża pod Naklem Pomorzan.*
14. 1018. *Bolesław Chrobry zajął Kijów.*
18. 1772. *Upadek Częstochowy, twierdzy konfederatów.*
19. 1506. *Śmierć króla Aleksandra.*
20. 1651. *Śmierć Ks. Jeremiego Wiśniowieckiego.*
21. 1709. *Powrót Augusta II. Mocnego do Polski.*
22. 1674. *Zwycięstwo Jana III. Sobieskiego pod Lwowem.*
22. 1798. *Odezwa Kościuszki do oficerów legjonowych we Włoszech.*
26. 1671. *Hetman Jan Sobieski bije Tatarów pod Bracławiem.*
29. 1526. *Bitwa pod Mohaczem.*
30. 1579. *Batory zdobywa Połock.*
31. 1559. *Poddanie Inflant Polsce.*

NOTATKI NA SIERPIEŃ

Wrzesień

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5696
1	Wtorek	Bronisł.	19 Andreja	14 Elul
2	Środa	Stefana	20 Samuiła	15
3	Czwart.	Szymona	21 Tadeja ap.	16
4	Piątek	Rozalji	22 Ahaftona	17
5	Sobota	Wawrz.	23 Łupa m.	**18 50 Sab.**
6	**Niedz.**	**14. Zachar.**	**24 Ewtychja**	19
7	Poniedz.	Reginy m.	25 Wartołom.	20
8	Wtorek	N. NMP.	26 Adrjana	21
9	Środa	Gorgon.	27 Pimena	22
10	Czwart.	Mikołaja	28 Moisej	23
11	Piątek	Prota i J.	**29 Usik. Hoł.**	24
12	Sobota	Im. Marji	30 Ałeksandra	**25 51 Sab.**
13	**Niedz.**	**15. Filipa**	**31 P. p. Pr. B.**	26 Selichot
14	Poniedz.	Pod. ś. Krz.	1 Weresen	27
15	Wtorek	Nikodem.	2 Mamanta	28
16	Środa	Kornela	3 Antyma	29
17	Czwart.	Lamberta	4 Wawyły	**1 N. R. 5697**
18	Piątek	Józefa z K.	5 Zachar.	**2 2 dz. N.R.**
19	Sobota	Januarego	6 Wosp. M.	**3 1 Sab.**
20	**Niedz.**	**16. Eustachego**	**7 Sozanta**	4 Post Gd.
21	Poniedz.	Mateusza	**8 Rożdż. P. B.**	5
22	Wtorek	Tomasza	9 Joakima	6
23	Środa	Tekli p.	10 Minodory	7
24	Czwart.	NMP. od w.	11 Teodory	8
25	Piątek	Aurelii	12 Awtonoma	9
26	Sobota	Cyrjaka	13 Kornyła	**10 Sądny Dz.**
27	**Niedz.**	**17. Kosmy i D.**	**14 Woz. ś. K.**	11
28	Poniedz.	Wacława	15 Nykity	12
29	Wtorek	Michała a.	16 Jewfymji	13
30	Środa	Hieronima	17 Sofji	14

Związek Strzelecki, to kadra, z której Marszałek Józef Piłsudski czerpał najlepszych do walki o Niepodległość Polski.

DATY HISTORYCZNE WE WRZEŚNIU.

1. 1435. Bitwa nad Świętą pod Wiłkomierzem z Krzyżakami, zwycięska dla Polaków i Litwinów.

5. 1523. Najsurowszy edykt Zygmunta I. Starego, grożący śmiercią innowiercom.

6. 1580. Stefan Batory zdobył Wielkie Łuki.

6. 1831. Bohaterska śmierć gen. Sowińskiego, obrońcy Woli pod Warszawą.

7. 1887. Pruski minister oświaty znosi język polski w szkołach ludowych.

10. 1770. Pułaski zajmuje Częstochowę.

12. 1683. Odsiecz Wiednia.

15. 1697. Koronacja Augusta II. Mocnego.

17. 1472. Zwycięstwo Polaków pod Puckiem.

18. 1621. Elektor brandenburski składa Zygmuntowi III. Wazie hołd z lenna pruskiego.

24. 1621. Śmierć Chodkiewicza w czasie obrony chocimskiej.

27. 1331. Władysław Łokietek zwycięża Krzyżaków pod Płowcami.

27. 1605. Zwycięstwo pod Kirchholmem.

28. 1618. Żółkiewski bije Turków pod Oryninem koło Kamieńca.

NOTATKI NA WRZESIEŃ

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Październik

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5697
1	Czwart.	Jana z D.	18 Jewmena	**15 T. 1 d. K.**
2	Piątek	Aniołów St.	19 Trofyma	**16 2 dz. K.**
3	Sobota	Teresy	20 Eustachja	**17 3 Sab.**
4	**Niedz.**	**18. Franc.**	**21 Kondrata**	18
5	Poniedz.	Placyda	22 Foki	19
6	Wtorek	Brunona	23 Zacz. J. K.	20
7	Środa	M. B. R.	24 Tekły	21 Ś. Palm.
8	Czwart.	Brygidy	25 Jefroz.	**22 Kon. K.**
9	Piątek	Dionizego	26 Joana Boh.	**23 Rad. z P.**
10	Sobota	Franciszka	27 Kałystrata	**24 4 Sab.**
11	**Niedz.**	**19. Placyd.**	**28 Charytona**	25
12	Poniedz.	Maksym.	29 Kirjaka	26
13	Wtorek	Edwarda	30 Hryhorja	27
14	Środa	Kaliksta	**1 Z. Pokrow.**	28
15	Czwart.	Teresy	2 Kyprjana	29
16	Piątek	Gawła	3 Dionysja	30
17	Sobota	Jadwigi	4 Jerofteja	1 March.
18	**Niedz.**	**20. Łukasza**	**5 Charytyny**	2
19	Poniedz.	Piotra	6 Tomy ap.	3
20	Wtorek	Jana K.	7 Serechja	4
21	Środa	Urszuli	8 Pelagji	5
22	Czwart.	Korduli	9 Jakowa	6
23	Piątek	Seweryna	10 Jewłapja	7
24	Sobota	Rafała ar.	11 Fyłypa	**8 6 Sab.**
25	**Niedz.**	**21. Krysp.**	**12 Tarasa**	9
26	Poniedz.	Ewarysta	13 Karpa	10
27	Wtorek	Szymona	14 Paraskaw.	11
28	Środa	Jez. Chr.	15 Jewtymja	12
29	Czwart.	Narcyza	16 Lonhyna	13
30	Piątek	Edmunda	17 Osji, Andr.	14
31	Sobota	Lucyli p. m.	18 Łuki ap.	**15 7 Sab.**

SKŁADNICA KRAKOWSKA

PLACÓWKA HANDLOWA ZWIĄZKU STRZELECKIEGO

SKŁAD PAPIERU, PRZYBORÓW BIUROWYCH i GALANTERJI

KRAKÓW, UL. FLORJAŃSKA 2. (Gmach Banku Gospodarstwa Kraj.)

Telefon Nr. 173-77 i 164-50 — Konto P. K. O. Nr. 413.050

Poleca dla oddziałów Związku Strzeleckiego, jakoteż dla organizacji — dyplomy oraz w dużym wyborze figurki na nagrody.

Duży wybór — Ceny bardzo przystępne.

DATY HISTORYCZNE W PAŹDZIERNIKU.

2. 1413. *Unja horodelska Polski z Litwą.*
4. (15) 1582. *Stefan Batory wprowadza kalendarz gregorjański.*
5. 1763. *Zgon Augusta III. w Dreźnie.*
7. 1620. *Śmierć Żółkiewskiego pod Cecorą.*
9. 1621. *Pokój chocimski z Turkami.*
10. 1794. *Bitwa pod Maciejowicami.*
11. 1779. *Głośny konfederat Barski Kazimierz Pułaski umiera ranny w bitwie pod Sawannah.*
14. 1775. *Uchwalenie Komisji Edukacji Narodowej.*
15. 1384. *Koronacja Jadwigi.*
15. 1817. *Zgon Kościuszki.*
16—19. 1813. *Bitwa pod Lipskiem i śmierć ks. Józefa w Elsterze (19. X).*
17. 1849. *Zgon Fryderyka Chopina.*
17. 1610. *Poselstwo bojarów moskiewskich przybywa pod Smoleńsk, by ofiarować królowi Władysławowi koronę carską.*
18. 1529. *Wyniesienie królewicza Zygmunta Augusta na tron wielkoksiążęcy litewski.*
19. 1466. *Pokój toruński z Krzyżakami.*
20. 1506. *Zygmunt I. Stary wybrany wielkim księciem Litwy.*
24. 1795. *Traktat rozbioru Polski między Rosją a Prusami.*
29. 1611. *Wjazd triumfalny Żółkiewskiego do Warszawy na zamek z carami Szujskimi jako jeńcami.*
31. 1771. *Pułaski ponosi porażkę pod Radomiem.*

NOTATKI NA PAŹDZIERNIK

Listopad

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5697
1	**Niedz.**	**22. Wsz. Św.**	**19 Joiła**	16 March.
2	Poniedz.	Dzień Zad.	20 Artemja	17
3	Wtorek	Huberta	21 Iłarjona	18
4	Środa	Karola B.	22 Awerkja	19
5	Czwart.	Zachar.	23 Jakowa	20
6	Piątek	Leonarda	24 Arety	21
7	Sobota	Nikandra	25 Markjana	**22 8 Sab.**
8	**Niedz.**	**23. Gotfryda**	**26 Dymitrja**	23
9	Poniedz.	Teodora	27 Nestora	24
10	Wtorek	Andrzeja	28 Paraskaw.	25
11	Środa	Marcina	29 Anastazji	26
12	Czwart.	5. Br. m.	30 Zynowja	27
13	Piątek	Stanisława	31 Stachja	28
14	Sobota	Józafata	1 Padołyst	**29 9 Sab.**
15	**Niedz.**	**24. Leop.**	**2 Akindyna**	1 Kislew
16	Poniedz.	Edmunda	3 Akep. Jos.	2
17	Wtorek	Grzegorza	4 Joannyka	3
18	Środa	Odona	5 Hałaktjona	4
19	Czwart.	Elżbiety	6 Pawła	5
20	Piątek	Feliksa	7 Jeronima	6
21	Sobota	Of. NMP.	8 Mychajła	**7 10 Sab.**
22	**Niedz.**	**25. Cecylji**	**9 Onysyf.**	8
23	Poniedz.	Klemensa	10 Erasta	9
24	Wtorek	Jana od K.	11 Miny	10
25	Środa	Katarzyny	12 Josafata	11
26	Czwart.	Konrada	13 Joana	12
27	Piątek	Walerjana	14 Fyłypa	13
28	Sobota	Zdzisławy	15 Hurja	**14 11 Sab.**
29	**Niedz.**	**1 Adw. Sat.**	**16 Mateja**	15
30	Poniedz.	Andrzeja	17 Hryhorja	16

Dobro Rzeczypospolitej,
jest pierwszem i najwyższem
prawem strzeleckiem.

DATY HISTORYCZNE W LISTOPADZIE.

1\. 1893. *Śmierć Jana Matejki.*
3\. 1771. *Zamach konfederatów barskich na króla.*
5\. 1370. *Śmierć Kazimierza Wielkiego.*
10\. 1444. *Bitwa pod Warną z Turkami i śmierć króla Polski i Węgier Władysława.*
10\. 1673. *Zgon króla Michała Wiśniowieckiego.*
11\. 1673. *Świetne zwycięstwo Sobieskiego pod Chocimem.*
12\. 1335. *Kazimierz W. zrzeka się Śląska w Wyszehradzie na rzecz Czechów.*
13\. 1632. *Nominacja królem polskim Władysława IV.*
23\. 1501. *Przywilej mielnicki, pozbawiający Jagiellonów dziedzictwa na Litwie.*
25\. 1764. *Ostatnia koronacja w niepodległej Polsce Stanisława Augusta Poniatowskiego.*
26\. 1855. *Zgon Adama Mickiewicza.*
27\. 1815. *Konstytucja dla Królestwa Polskiego podpisana przez cara Aleksandra.*
28\. 1907. *Śmierć Stanisława Wyspiańskiego.*
28/29. 1812. *Bitwa berezyńska. Dąbrowski dwukrotnie ranny, Zajączek traci nogę.*
29\. 1830. *Wybuch powstania listopadowego.*

NOTATKI NA LISTOPAD

Grudzień

Dnie		Rzym. kat.	Gr. kat.	Żyd. 5697
1	Wtorek	Eligjusza	18 Płatona	17 Kislew
2	Środa	Bibjanny	19 Awdija	18
3	Czwart.	Fran. K.	20 Hryhorja	19
4	Piątek	Barbary	**21 W. w Ch.**	20
5	Sobota	Anastazji	22 Fyłymona	**21 12 Sab.**
6	**Niedz.**	**2 Adw.**	**23 Amfyłochja**	22
7	Poniedz.	Ambrożego	24 Kateryny	23
8	**Wtorek**	**N. P. NMP.**	25 Kłymenta	24 Chan.
9	Środa	Wiesława	26 Ałypja	25
10	Czwart.	NMP. L.	27 Jakowa	26
11	Piątek	Damazego	28 Stefana	27
12	Sobota	Aleksandra	29 Paramona	**28 13 Sab.**
13	**Niedz.**	**3 Adw.**	**30 Andreja**	29
14	Poniedz.	Spiryd.	1 Hrudeń	30
15	Wtorek	Walerjana	2 Awakuma	1 Thebot
16	Środa	Euzebjusza	3 Sofonja	2
17	Czwart.	Łazarza	4 Warwary	3
18	Piątek	Ocz. NMP.	5 Sawy ap.	4
19	Sobota	Tymoteusza	**6 Nykołaja**	**5 14 Sab.**
20	**Niedz.**	**4 Adw.**	**7 Amwrozja**	6
21	Poniedz.	Tomasza	8 Patapja	7
22	Wtorek	Zenona	**9 N. Z. P. B.**	8
23	Środa	Wiktorji	10 Miny	9
24	Czwart.	Wig. A. i E.	11 Danyiła	10 P. O. J.
25	**Piątek**	**Boże Nar.**	12 Spirydona	11
26	**Sobota**	**Szczepana**	13 Ewstratja	**12 15 Sab.**
27	**Niedz.**	**Jana Ap.**	**14 Tyrsja**	13
28	Poniedz.	Młodzian .	15 Ełewterja	14
29	Wtorek	Tomasza	16 Aheja	15
30	Środa	Sabina	17 Danyiła	16
31	Czwart.	Sylwestra	18 Sewastjana	17

SKŁADNICA KRAKOWSKA

PLACÓWKA HANDLOWA ZWIĄZKU STRZELECKIEGO

Skład papieru, przyborów biurowych i galanterji

KRAKÓW, UL. FLORJAŃSKA L. 2.

(Gmach Banku Gospodarstwa Kraj.)

Telefon 173-77 i 164-50 — Konto P. K. O. 413-050

Poleca: Wszelkie przybory szkolne po cenach bardzo niskich.

Żądajcie ofert

1\. 1656. *Sojusz obronny z Austrją.*
2\. 1872. *Zgon Wincentego Pola.*
3\. 1733. *Konfederacja sandomierska przy królu Leszczyńskim.*
7\. 1550. *Koronacja Barbary Radziwiłłówny, drugiej żony Zygmunta Augusta.*
8\. 1506. *Zygmunt I. Stary wybrany królem polskim.*
11\. 1618. *Rozejm Polski z Moskwą w Dywilinie.*
12\. 1586. *Zgon Stefana Batorego w Grodnie.*
14\. 1575. *Szlachta ogłasza królem Annę Jagiellonkę, przydając jej za męża Batorego.*
16\. 1577. *Gdańszczanie składają Batoremu przysięgę na wierność.*
18\. 1529. *Królewicz Zygmunt August wybrany na sejmie piotrkowskim królem polskim.*
24\. 1815. *Ogłoszenie Konstytucji Królestwa Kongresowego.*
27\. 1587. *Koronacja Zygmunta III. Wazy.*
31\. 1435. *„Wieczysty pokój“ korzystny dla Polski i Litwy, w Brześciu Kujawskim.*

NOTATKI NA GRUDZIEŃ

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

TARYFA POCZTOWA

I. PRZESYŁKI LISTOWE.

A. Obrót wewnętrzny (łącznie z obrotem wzajemnym z polskim urz. poczt. Gdańsk I i z w. m. Gdańskiem).

Listy:

do 20	gramów	miejscowe	15 gr.	—	zamiejsc.	25 gr.
ponad 20 do 250	„	„	30 gr.	—	„	50 gr.
„ 250 do 500	„	„	40 gr.	—	„	80 gr.
„ 500 do 1000	„	„	60 gr.	—	„	120 gr.

Wymiary listów nie mogą przekraczać w sumie, tj. długość, szerokość i wysokość razem 90 cm., największy wymiar 60 cm. — lub — jeśli list ma formę rulonu — długość i podwójna średnica razem 100 cm., największy wymiar 80 cm.

Kartki pocztowe: pojedyncze miejscowe 10 gr., zamiejscowe 15 gr., z opłaconą odpowiedzią miejscowe 20 gr., zamiejscowe 30 gr.

Wymiary kartek nie mogą przekraczać: największe 10,5×15, najmniejsze 7×10 cm.

Druki:

Wysyłane pojedynczo: do 20 gramów — 5 gr., ponad 20 do 50 gr. — 10 gr., ponad 50 do 100 g. — 15 gr., ponad 100 do 250 g. — 25 gr., ponad 250 do 500 g. — 50 gr., ponad 500 do 1.000 g. — 60 gr., ponad 1.000 do 2.000 g. (tylko pojedyńczo wysyłane tomy) — 70 gr.

Wysyłane jednocześnie w ilości: ponad 500 do 1.000 sztuk — 70%, ponad 1.000 do 5.000 szt. — 65%, ponad 5.000 do 10.000 szt. — 60%, ponad 10.000— 50% opłaty za druki odpowiedniej wagi.

Bezadresowe w ilości: 1.000 do 5.000 szt. (za każdy tysiąc) 8.— zł., ponad 5.000 do 10.000 szt. — 7.50 zł., ponad 10.000 do 50.000 szt. — 7.— zł., ponad 50.000 do 100.000 szt. — 6.50 zł., ponad 100.000 szt. — 6.— zł.

Ulotki w ilości: 1.000 do 5.000 szt. — 7.— zł., ponad 5.000 do 10.000 szt. — 6.50 zł., ponad 10.000 do 50.000 szt. — 6.— zł., ponad 50.000 do 100.000 szt. — 5.50 zł., ponad 100.000 szt. — 5.— zł. (za każdy tysiąc).

Druki dla ociemniałych: do 5 kg. — 5 gr.

Papiery handlowe: do 100 gramów — 15 gr., ponad 100 do 250 g. — 25 gr., ponad 250 do 500 g. — 50 gr., ponad 250 do 1.000 g. — 60 gr.

Wymiary druków i papierów handlowych jak dla listów.

Próbki towarów: do 100 gramów — 15 gr., ponad 100 do 250 g. — 25 gr., ponad 250 do 500 g. — 50 gr.

Wysyłane jednocześnie w ilości: ponad 100 do 500 szt. — 70%, ponad 500 do 1.000 szt. — 65%, ponad 1.000 szt. 60% opłat za próbki odpowiedniej wagi.

Wymiary próbek nie mogą przekraczać 45×20×10 cm., lub, jeśli mają formę rulonu, 45 cm. dług. i 15 cm. śred.

Przesyłki mieszane (druki, próbki towarów, papiery handl.) wysyłane pojedyńczo: do 100 gramów — 15 gr., ponad 100 do 250 g. — 25 gr., ponad 250 do 500 g. — 50 gr., ponad 500 do 1.000 g. — 60 gr.

Wysyłane jednocześnie (tylko druki i próbki tow.) w ilości: ponad 100 do 500 szt. — 70%, ponad 500 do 1.000 szt. — 65%, ponad 1.000 szt. 60% opłat za przesyłki mieszane odpowiedniej wagi.

Opłaty za przesyłki listowe urzędowe (z opłatą przerzuconą na adresata) pobiera się według powyższej taryfy.

B. Obrót zagraniczny.

(Z wyjątkiem w. m. Gdańska).

Listy do 20 gramów — 55 gr., za każde dalsze 20 gramów 30 gr. Do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier: do 20 gramów — 45 gr., za każde dalsze 20 gramów 30 gr. Najwyższa dopuszczalna waga 2 kg.

Wymiary listów jak w obrocie wewnętrznym.

Kartki pocztowe: pojedyncze — 30 gr., z opłaconą odpowiedzią 60 gr., do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier: pojedyńcze — 25 gr., z opłaconą odpowiedzią — 50 gr.

Druki: za każde 50 gramów — 10 gr. Najwyższa dopuszczalna waga — 2 kg. Waga pojed. wysyłanych tomów może wynosić 3 kg.

Druki dla ociemniałych: za każde 1.000 gramów 5 gr. Najwyższa dopuszczalna waga 5 kg. Do Austrji, Czechosłowacji i Węgier do wagi 5 kg. — 5 gr.

Papiery handlowe: za każde 50 gramów: 10 gr., najmniej jednak 60 groszy. Dopuszczalna waga 2 kg.

Próbki towarów: za każde 50 gramów: 10 groszy; najmniej jednak 20 groszy. Najwyższa dopuszczalna waga 500 gramów. Wymiar 45×20×10 cm., lub — przy formie rulonu — 45 cm. dług., 15 cm. średnicy.

Przesyłki mieszane: (druki, próbki tow., papiery handl.): za każde 50 gramów — 10 gr., najmniej 20 gr. jeśli przesyłka zawiera druki i próbki tow., w innych wypadkach 60 gr. Najwyższa dopuszczalna waga 2 kg.

II. POCZTA LOTNICZA.

A. Obrót wewnętrzny i z w. m. Gdańskiem.

Opłata dodatkowa, oprócz zwykłych taryfowych opłat pocztowych:

Kartki pocztowe pojedyńcze i z opłaconą odpowiedzią — 10 gr.

I n n e p r z e s y ł k i l i s t o w e (listy, druki, papiery handl., próbki towarów, przesyłki mieszane): do 20 gramów — 10 gr., ponad 20 do 50 g. — 20 gr., ponad 50 do 100 g. — 30 gr., ponad 100 do 250 g. — 80 gr., ponad 250 do 500 g. — 1.50 zł., ponad 500 do 1.000 g. — 3.— zł., za każde dalsze 500 g. — 1.50 zł.

P a c z k i: za 1 kg. lub jego część — 75 gr.

B. Obrót zagraniczny (z wyjątkiem w. m. Gdańska).

Opłata dodatkowa:

K a r t k i p o c z t o w e pojedyncze i z opł. odpow.: do wszystkich krajów europejskich (z wyj. Z.S.R.R.) — 20 gr., do Z.S.R.R. (część europ.) — 20 gr., do Z.S.R.R. (część azjat.) — 40 gr.

I n n e p r z e s y ł k i l i s t o w e: do wszystkich krajów europ. (z wyj. Z.S.R.R.) za każde 20 gramów: 25 gr., do Z.S.R.R. (część europ.) za każde 10 g. — 20 gr., do Z.S.R.R. (część azjat.) za każde 10 g. — 50 groszy.

III. LISTY WARTOŚCIOWE.

A. Obrót wewnętrzny (łącznie z obrotem wzajemnym z polskim urzędem pocztowym Gdańsk 1).

Za listy wartościowe pobiera się, oprócz opłaty jak za list polecony odpowiedniej wagi, należytość asekuracyjną; za każde 100 zł., przy listach nadawanych w stanie zamkniętym — 10 gr., w otwartym — 30 gr. Wartość podana nie może przekroczyć 10.000 zł., przy listach urzędowych — 100.000 zł.

W polskim urzędzie pocztowym Gdańsk 1 pobiera się oprócz opłaty jak za list polecony odpowiedniej wagi, należytość asekuracyjną: za każde 300 zł. podanej wartości — 5 gr., najmniej jednak 10 gr. Wysokość podanej wartości j. w.

B. Obrót z w. m. Gdańskiem.

Za listy wartościowe pobiera się, oprócz opłaty jak za list polecony odpowiedniej wagi, należytość asekuracyjną: za każde 300 zł. — 50 gr. Wartość do 10.000 zł.

C. Obrót zagraniczny.

Za listy wartościowe pobiera się: a) opłatę za list polecony odpowiedniej wagi, b) należytość asekuracyjną za każde 300 zł.— 50 gr. Wartość podana nie może przekraczać 5.000 franków w złocie, lub ich równowartości w zł.

IV. PACZKI.

Obrót wewnętrzny (łącznie z obrotem wzajemnym z polskim urz. poczt. Gdańsk 1).

Waga	Strefa 1 do 100 km.	Strefa 2 od 101—300 km	Strefa 3 od 301—600 km	Strefa 4 ponad 600 km.
	Paczki prywatne i urzędowe			
do 1 kg	0.50 zł	0.50 zł	0.60 zł	0.60 zł
ponad 1— 3 „	0.70 „	0.80 „	1.20 „	1.40 „
„ 3— 5 „	0.90 „	1.30 „	1.80 „	2.30 „
„ 5—10 „	1.30 „	2.30 „	3.00 „	3.50 „
„ 10-15 „	1.70 „	3.00 „	4.50 „	5.00 „
„ 15—20 „	2.00 „	3.80 „	5.80 „	7.00 „
	Paczki żywnościowe			
do 5 kg	0.50 zł	0.50 zł	1.00 zł	1.20 zł
ponad 5— 6 „	0.50 „	0.50 „	1.20 „	1.50 „
„ 6— 7 „	0.50 „	0.70 „	1.30 „	1.70 „
„ 7— 8 „	0.50 „	0.80 „	1.50 „	2.00 „
„ 8— 9 „	0.60 „	0.90 „	1.60 „	2.30 „
„ 9—10 „	0.60 „	1.20 „	2.00 „	2.90 „
„ 10—15 „	0.80 „	1.60 „	3.00 „	4.50 „
„ 15—20 „	1.00 „	2.20 „	4.00 „	5.50 „

Paczki ochronne: opłata od wagi 50% wyższa.

Opłata od podanej wartości: za każde 100 zł. lub ich część — 10 gr. Wartość podana przy paczkach prywatnych nie może przekraczać — 10.000 złotych.

Za paczki pilne pobiera się potrójną opłatę taryfową.

V. PRZEKAZY.

A. Obrót wewnętrzny (łącznie z obrotem wzajemnym z polskim urz. poczt. Gdańsk 1).

Przekazy: do 20 zł. — 20 gr., ponad 20 zł. do 50 zł.— 40 gr., ponad 50 do 100 zł. — 60 gr., ponad 100 do 500 zł. — 100 gr., ponad 500 do 1.000 zł. — 150 gr., ponad 1.000 do 2.000 zł. — 200 gr., ponad 2.000 zł. do 5.000 zł. — 300 gr.

Przekazy telegraficzne: opłata jak wyżej + opłata za telegram przekazowy i koresp. osobistą, oraz należytość manipulacyjną za sporządzanie telegramu przekazowego — 20 gr., należytość za pośpieszne doręczenie (przy przekazach adresowanych poste restante lub do miejscowości należącej do zamiejsc. okręgu doręczeń).

B. Obrót zagraniczny.

(Łącznie z obrotem z w. m. Gdańskiem).

Do krajów, z któremi wprowadzono obrót przekazowy, z wyjątkiem Kanady, Stanów Zj., W. Brytanji i krajów z któremi obrót

przekazowy odbywa się za pośrednictwem W. Brytanji: do 100 zł. — 80 gr., za każde dalsze 100 zł. lub ich część — 50 gr.

Do Kanady, Stanów Zj. A. P., W. Brytanji i krajów, z któremi obrót przekazowy odbywa się za pośrednictwem W. Brytanji: do 100 zł. — 1 zł., za każde dalsze 100 zł. lub ich część — 1 zł.

VI. NALEŻYTOŚCI DODATKOWE.

Przy nadaniu:

Polecenie przesyłek listowych	30 gr.	45 gr.
Zwrotne poświadczenie odbioru	25 ,,	55 ,,
Zwrotne poświadczenie wypłaty	25 ,,	55 ,,
Pisemne doniesienie na blank. P. K. O.	15 ,,	
Za doręczenie pośpiesznie przesyłek	50 ,,	100 ,,
Za przesyłki listowe i przekazy poste restante	10 ,,	—
Za paczki (z wyj. żywnościowych) i listy wartościowe poste restante	50 ,,	—
Za zarząd. nadawcy, by go powiadomiono, komu doręczono paczkę	50 ,,	—
Za nadanie przesyłki rejestrowanej lub przekazu telegraficznego poza godzinami urzędowemi	30 ,,	30 ,,

Po nadaniu:

Zwrotne poświadczenie odbioru	50 ,,	110 ,,
Zwrotne poświadczenie wypłaty	50 ,,	110 ,,
Zmiana adresu lub zarządzenie zwrotu przesyłki	55 ,,	110 ,,
Reklamacja przesyłki pocztowej	50 ,,	100 ,,
Poświadczenie na zagubiony dowód nadania	50 ,,	100 ,,

Przy odbiorze:

Za doręczenie przekazów poczt.-telegr. i przekazów P.K.O. z pieniądzmi: do 50 — 10 gr., do 100 — 20 gr., do 500 — 40 gr., do 5.000 — 60 gr.

Za doręczanie paczek do domu:

Krajowych lub zagranicznych, bez względu na miejscowość: do 5 kg. — 30 gr., ponad 5 do 10 kg. — 40 gr., ponad 10 do 15 kg. 60 gr., ponad 15 do 20 kg. — 80 gr.

Za doręczanie paczek żywnościowych, bez względu na wagę i miejscowość — 30 gr.

Za skrytki i przegródki na listy, gazety i przekazy — 2 zł., na paczki — 30 zł.

Składowe za każdą paczkę: dziennie 20 gr., za list wartościowy — 10 gr.

Zawiadomienie o niedoręczalności paczki 50 gr.

Pełnomocnictwo: 2 zł.

VII. TELEGRAMY.

Za telegramy krajowe miejscowe za każdy wyraz 5 groszy + opłata zasadnicza 25 gr.

Za telegramy zamiejscowe od wyrazu 15 gr. + opłata zasadnicza 25 gr.

Za telegramy zagraniczne opłata zależna od kraju przeznaczenia i drogi, oznaczona w zagranicznej taryfie telegraficznej.

Uwaga: Przy adresowaniu przesyłek pocztowych do Gdańska, gdzie istnieje polski urząd pocztowy, należy adresować po polsku: Gdańsk 1 i w tym wypadku uiszcza się opłatę pocztową według taryfy krajowej. Przy adresowaniu: Danzig przesyłka jest skierowana do poczty polskiej, a opłata jest zwiększona, według taryfy zagranicznej (jedynie opłata za listy do Gdańska jest równa opłacie w obrocie wewnętrznym). Przesyłki pocztowe z Gdańska należy nadawać w polskim urzędzie pocztowym Gdańsk 1, gdzie pobierane są opłaty niższe od pobieranych w urz. poczty gdańskiej.

OPŁATY STEMPLOWE

Czeki: jeżeli wystawca wręczył go innej osobie przed dniem oznaczonym datą wystawienia, albo jeżeli w czeku wystawca jest zarazem trasatem 0,3%

Jeżeli nie zachodzą powyższe warunki, albo gdy na czeku wystawcą i trasatem są dwa oddziały tego samego przedsiębiorstwa, wolne od opłaty.

Obligi, skrypta dłużne, rewersy: zasadniczo od sumy 0,5%

Pełnomocnictwa: zasadniczo . . . . . zł. 5.—

Upoważniające do zastępstwa w sprawie należącej w I instancji do sądu grodzkiego, pokoju, pracy, przem. lub kup. . . . . zł. 1.—

Do innych sądów i urzędów publ. . . . . zł. 3.—

Upoważniające do zastępstwa w sprawie należącej w I instancji do urzędu rozjemczego do spraw najmu zł. 1.—

W sprawach karno-sądowych, karno-adm. lub karno-skarb. — wolne od opłaty.

Substytucyjne — wolne od opłaty.

Do odbioru sumy do 500 zł. — wolne od opłaty.

Powyżej tej sumy . . . . zł. 1.—

Pocztowe — wolne od opłaty.

Do odbioru sumy powyżej 500 zł., należnej ze stosunku służbowego lub z tytułu zwrotu wkładki w P.K.O. wolne od opłaty.

Poza wypadkami wspomnianemi powyżej zł. 500 zł. 1.—

P o d a n i a: do rzędów państwowych od 1-go arkusza zasadniczo .... zł. 5.—

Od dalszego arkusza, jakoteż od załączników zł. 0,50

Papiery wartościowe, jako załączniki — wolne od opłaty.

Podania dodatkowe, od każdego załącznika . . zł. 0,50

Gdy petent żąda zmiany decyzji w przedmiocie daniny publicznej, przy sumie spornej do 50 zł. — wolne od opłaty.

Przy sumie spornej ponad 50 do 100 złotych zł. 0,50

Powyżej tej sumy .... zł. 1.—

P o k w i t o w a n i a: z odbioru pieniędzy, papierów wartościowych i innych przedmiotów zasadniczo do wartości 60 zł. — wolne od opłaty.

Powyżej tej wartości .... zł. 0,25

Umieszczone na rachunkach, a tyczące się należności stwierdzonej rachunkiem — wolne od opłaty.

Wydane w obrocie wewn. jednego i tego samego przedsiębiorstwa — wolne od opłaty.

Stwierdzające odbiór pensji służb. lub poborów — wolne od opłaty.

Stwierdzające uiszczenie sumy należnej z weksla, czeku i inne mniej ważne — wolne od opłaty.

R a c h u n k i: do kwoty 20 zł. — wolne od opłaty.

Ponad 20 zł. — do 50 zł. .... zł. 0,10

Za każde dalsze 50 zł. .... zł. 0,10

Zagraniczne podlegają opłacie jak krajowe.

Ś w i a d e c t w a: zasadniczo .... zł. 3.—

Szkolne — wolne od opłaty.

Wydane przez sądy, podlegają opłatom sądowym.

W e k s l e: in blanco (bez podania sumy) . . zł. 30.—

Wtóropis weksla oraz odpis weksla zaopatrzony bądź w indos, bądź w poręką wekslową, podlega opłacie jak weksel. Wtóropis weksla, na którego przedniej stronie zaznaczono, że służy celem przesłania do przyjęcia, a odwrotną stronę przekreślono — wolny od opłaty.

Wystawione zagranicą podlegają opłacie, jeżeli: miejsce płatności lub miejsce wymienione obok nazwiska trasata (przekazanego) znajdują się w Polsce, gdy weksel opiewa na walutę polską przy wekslu wystawionym zagranicą, gdy weksel jest zaskarżalny w Polsce.

Weksel zagraniczny należy ostemplować przez przedłożenie go kasie skarbowej. Dodatkowo ostemplować weksla nie wolno. Karę opłacają ci, którzy podpisali weksel przed jego należytem ostemplowaniem. Kara wynosi przy wadliwem ostemplowaniu lub nieostemplowaniu 25-krotną należność skarbową.

Eugenjusz Christan

KALENDARZ PODATKOWY NA ROK 1936.

STYCZEŃ

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 31 grudnia 1935 r.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku, od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 stycznia.
31. ostateczny termin płatności IV. raty podatku od nieruchomości za 1935 r.
31. ostateczny termin płatności IV. raty podatku od lokali za 1935 r.
31. ostateczny termin płatności IV. raty podatku od placów budowlanych za 1935 r.

LUTY

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—31 stycznia.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
15. ostateczny termin płatności zaliczki na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. ostateczny termin płatności IV. zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu za 1935 r.
15. ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I.—V. kategorji świadectw przemysłowych.

15. ostateczny termin płatności 10% dodatku do IV. zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I.—V. kategorji świadectw przemysłowych.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku, od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 lutego.

MARZEC

1. ostateczny termin uiszczenia przedpłaty na podatek dochodowy przez osoby fizyczne.
1. ostateczny termin do składania zeznań dla wymiaru podatku przemysłowego, od obrotu i podatku dochodowego przez osoby fizyczne i spadki wakujące.
5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—28 lutego.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
15. ostateczny termin płatności zaliczki na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I.—V. kategorji świadectw przemysłowych.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 marca.
31. ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku od nieruchomości.
31. ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku od lokali.
31. ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku od placów budowlanych.

KWIECIEŃ

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—31 marca.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom po-

datku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

15. ostateczny termin płatności I. raty podatku dochodowego (dział II) z tytułu różnicy.

15. ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V. kategorji świadectw przemysłowych.

15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku, od niektórych zajęć zawodowych.

20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 kwietnia.

30. ostateczny termin płatności I. raty podatku gruntowego.

30. ostateczny termin płatności I. raty podatku od nieruchomości.

30. ostateczny termin płatności I. raty podatku od lokali.

30. ostateczny termin płatności I. raty podatku od placów budowlanych.

30. ostateczny termin płatności 10% dodatku do I. raty podatku gruntowego.

MAJ

1. ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu dla osób fizycznych, nie prowadzących ksiąg handlowych lub gospodarczych.

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—30 kwietnia.

7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

15. ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I.—V. kategorji świadectw przemysłowych.

15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 maja.
31. ostateczny termin płatności reszty podatku przemysłowego od obrotu za rok 1935.

CZERWIEC

1. ostateczny termin uiszczenia przedpłaty na podatek dochodowy przez osoby prawne.
1. ostateczny termin do składania zeznań dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i podatku dochodowego przez osoby prawne.
5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—31 maja.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. ostateczny termin płatności I. zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu.
podatku przemysłowego od obrotu.
15. ostateczny termin płatności II. raty podatku dochodowego (dział II) z tytułu różnicy.
15. ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I.—V. kategorji świadectw przemysłowych.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1— 15 czerwca.

LIPIEC

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—30 czerwca.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I.—V. kategorji świadectw przemysłowych.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 lipca.
31. ostateczny termin płatności II. raty podatku od nieruchomości.
31. ostateczny termin płatności II. raty podatku od lokali.
31. ostateczny termin płatności II. raty podatku od placów budowlanych.

SIERPIEŃ

1. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—31 lipca.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. ostateczny termin płatności II. zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 sierpnia.

WRZESIEŃ

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—31 sierpnia.
7. ostateczny termin wpłacenia podatku dochodowego potrąconego pracownikom od uposażeń służbowych.
15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

15. ostateczny termin płatności podatku dochodowego (dział I.).
15. ostateczny termin płatności nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
15. ostateczny termin płatności podatku wojskowego, pobieranego w formie dodatku do podatku dochodowego.
15. ostateczny termin płatności III. raty podatku dochodowego (dział II.) z tytułu różnicy.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 września.

PAŹDZIERNIK

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—30 września.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych.
15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. ostateczny termin płatności III. zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 października.
31. ostateczny termin płatności III. raty podatku od nieruchomości.
31. ostateczny termin płatności III. raty podatku od lokali,
31. ostateczny termin płatności III. raty podatku od placów budowlanych.

LISTOPAD

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—31 października.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych.
15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu, przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 listopada.
30. ostateczny termin płatności II. raty podatku gruntowego.

GRUDZIEŃ

5. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16—30 listopada.
7. ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (dział II.) od uposażeń służbowych.
15. ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. ostateczny termin płatności IV. raty podatku dochodowego z tytułu różnicy.
15. ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1—15 grudnia.
21. ostateczny termin nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok podatkowy 1937.
31. ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i dochodowego (dział I.) dla osób prawnych, podlegających kompetencji Izb Skarbowych.

KRAKOWSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ

„FLORJANKA"

Spółka Akcyjna w Krakowie

przyjmuje ubezpieczenia w działach ubezpieczeń:
od pożaru, pioruna i eksplozji. Od gradobicia, od kradzieży z włamaniem i rabunku. Od następstw wypadków, od odpowiedzialności cywilnej i samochodów od szkód.

Zgłoszenia przyjmują i bliższych informacyj udzielają:

Dyrekcja w Krakowie, ulica Basztowa 6/7/8

oraz oddziały, reprezentacje i liczne ajencje na całym obszarze Polski.

OD REDAKCJI KALENDARZA.

CZYN WODZA

Podobnie, jak dla ogarnięcia pewnego widoku w przyrodzie, potrzebne jest właściwe stanowisko, tak i dla zrozumienia wielkości i znaczenia wielkiej postaci, potrzebna jest pewna podstawa, z której możnaby należycie tę postać ogarnąć. Patrząc tedy na wielkiego człowieka z pewnej perspektywy ideowej, można w nim należycie ocenić to, co jest naprawdę wielkiego i nieprzemijającego, a oddzielić to, co jest objawem chwilowym i przemijającym. Ujęcie tedy postaci, która z chwilą swej śmierci weszła raz nazawsze w bieg historji, powinno opierać się na dwuch momentach. Jeden winien dotyczyć jej charakterystyki rozpoznawczej, a drugi powinien objąć ocenę i znaczenie tej postaci historycznej.

Jeżeli tak postawimy nasz cel, to wtedy ominiemy wszelkie dowolne założenia, teorje i uprzedzenia, a uzyskamy to, o co nam najbardziej chodzi, to jest prawdę.

Jedną z tragedji życia narodu w niewoli jest rozdwojenie jego duszy. Fakt ten stwierdzony niejednokrotnie w dziejach narodu, spełnił się i na nas. W chwili, gdy składano do grobu dawną Rzeczpospolitą, podzielił się naród, jakby na dwie gałęzie, wyrastające z jednego pnia, lub raczej na dwa obozy, różniące się w pojmowaniu istoty polskiej polityki i jej metod. Gdy jedni rzucali się na burzliwe fale nadziei, związanych z orężem Napoleona i przysięgali nieustępliwość tam, gdzie chodziło o honor Polski, to inni przezorniejsi i ostrożniejsi, ogłuszeni wymierzonym ciosem, starali się szukać ratunku w wytworzonem położeniu i na drodze kompromisu ratować z powodzi dziejowej choćby szczątki rozbitej nawy państwowej. Słusznie tedy wieszcz narodu określał grupę tych ludzi, jako tak zwanych „rozsądnych", kiedy mówił: „pierwsze zjawienie się w Polsce ludzi rozsądnych i z profesji

dyplomatów, przypada na czasy pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej". Stąd to pierwsza gałąź pnia narodowego będzie się nazywała obozem ludzi „szalonych", a druga obozem ludzi ‚rozsądnych". I dzieje porozbiorowe w dalszym ciągu we wszelkich przełomowych chwilach i walkach powstańczych, znaczą na każdej swej karcie istnienie tych dwuch obozów w jednym narodzie. Po upadku powstania 1863 r. najsilniej znaczyli swoje istnienie ludzie rozsądni, ludzie liczby, zimnego rachunku, materjalistycznej logiki. Zrodziło ich niepowodzenie romantycznego porywu powstańczego, a pozwalał im wzrastać i przebić się wiek XIX-ty, wiek materjalizmu i pozytywizmu, który nauczał, że trzeba się liczyć z rzeczywistością, traktować życie realnie, bo „głową muru się nie przebija". Znikoma tylko była liczba tych, którzy w drażliwości swego narodowego sumienia, nie chcieli uznać faktów dokonanych za rzeczywistość, za prawo, i marzyli o Polsce, jako najwyższej idei moralnej, która swojem istnieniem ma naprawić zło, jakie krzewiło się w codziennem życiu. Tak tedy obok ludzi „rozsądnych", rosła powoli i potajemnie grupa ludzi, którzy nie zarzucali myśli o orężnym czynie. Obok pozytywistów rośli i romantycy, którzy w inny sposób rozglądali się w otaczającej rzeczywistości, inaczej na nią patrzyli i inne wnioski na przyszłość wyciągali. Ci ludzie szukali środków do sprowadzenia na ziemię ideału Polski Niepodległej. Takim romantykiem w czynie był Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski. Bo oto mówi sam o sobie: „W ciężkich chwilach więziennych śnił mi się obraz siły, czynu zbrojnego. Projekt samemu mi wydawał się nad siły, jednak zacząć musiałem, bom nosił w sobie Polskę wolną i w pełni chwały żyjącą". Aby podjąć hasło nieprzejednanej walki, bez żadnych ku temu środków, nadto bez jej wykonawców, w chwili zupełnego zwątpienia, a wbrew wszelkiemu rachunkowi prawdopodobieństwa i pozytywistycznej logiki, trzeba było być r o m a n t y k i e m. I zdawał sobie z tego sprawę Marszałek Józef Piłsudski, skoro mówił: „Trzeba było, aby to, co było szaleństwem, stało się także i rozumem Polski". Dlatego też odrzucał „mądre" zasady ludzi „rozsądnych", kiedy nauczał: „Gdy w życiu mądra spotka cię przestroga — głową muru nie przebijesz — nie wierz temu". Tak nauczał Wódz, bo nosił w sobie, w swej piersi „Polskę wolną i w pełni chwały żyjącą". Dziś możemy już stwierdzić, że to nie było szaleństwem, że to był pogłos mądrości wieszczów, której realnym wyrazicielem był Marszałek Józef Piłsudski, a która to mądrość wyrażała się w myśli, że im kto więcej pragnie od życia i od siebie, tem więcej zdobędzie.

Marszałek Józef Piłsudski był naturalną reakcją na hasła epoki „pracy organicznej", bo one pojęte zostały zbyt ciasno, zbyt jedno-

stronnie i egoistycznie. Wskutek tego wybujało w narodzie zamiłowanie do łatwych, nieryzykownych poczynań, zrodziła się instynktowna niechęć do rzeczy trudnych, a przecież ukochanie rzeczy niepowszednich i nieprzeciętnych, ważenie się na trudne zadania, świadczy o stopniu idealizmu, jest dowodem życiowej prężności. I dlatego Wódz wołając do narodu, nie wskazywał mu rzeczy łatwych, ale żądał od niego trudu, bo ten trud i wysiłek, poświęcenie i ofiarność, jak wykazuje historja, tworzyły Polskę mocarstwową. W trudzie wzrastała ojczyzna Bolesławów, z wielkich poświęceń wstawał majestat Polski Jagiellonów, krwią i wielkim wysiłkiem woli uwalniał Czarniecki ziemię rodzinną od najazdów. Twardo zmagał się Kościuszko z widmem niewoli. Książę Józef w przedzgonie mówił o potrzebie honorowej śmierci. A czyn listopadowy, wiodący przez bojowy entuzjazm narodu, lub bohaterska wojna partyzancka 1863 r., męki tylu znanych i nieznanych katorżników, czyżto nie było jedno wielkie pasmo rzeczy niezwykłych, trudnych, niecodziennych, dzięki którym Polska wzmagała swe siły wewnętrzne i wzrastała w porywy ku ideałom. Marszałek Józef Piłsudski wychowywał naród w rzeczach trudnych, bo chciał go przyuczyć do rzeczy najtrudniejszej, do zdobycia własnym wysiłkiem niepodległości. I dlatego to wielkość Marszałka Józefa Piłsudskiego, nie polega tylko na tem, że w bezprzykładnym trudzie walczył o Polskę i za nią cierpiał, ale wielkość Jego urasta do stopnia nadzwyczajnego przez to, że cierpiąc i walcząc za Polskę, bezustannie poszukiwał siły we własnym narodzie i wystąpił do walki pod narodowym sztandarem. Z myślą o Polsce ginęło wielu w obcych szeregach. On tworzył polskie szeregi.

Ale stworzenie wojska polskiego, wywalczenie niepodległości, to tylko jedna część zrealizowanej zasady „mierz siły na zamiary". Nikt, jak On nie znał tak dokładnie psychiki swego narodu. Nikt, jak On nie przeczuwał niebezpieczeństw, jakie groziły nawie państwowej z chwilą, gdy w Polsce zaczęli zabierać głos ludzie dalecy od idealizmu, który On pieścił w Swej duszy, i w którym chciał wychować naród. Wszak mówił te wielkie słowa: „Być zwyciężonym i nie ulec to zwycięstwo. Zwyciężyć i spocząć na laurach to klęska". Słowa te znaczą, że jakkolwiek dużo wart jest rezultat toczonej walki o niepodległość, to jednakże o wartości i znaczeniu zwycięstwa świadczy wielkość napięcia ideowego, które do tej walki było bodźcem. A jakżeż ogromnie ten poziom ideału obniżył się z chwilą odzyskania niepodległości. Wielka i święta sprawa Polski dostała się w ręce ludzi lichych, niegodnych. I trzeba było znowu majowego czynu, by ratować Polskę od zagłady. I trzeba było wielkiego wysiłku, aby powstrzymać Rzeczpospolitą,

pchaną przez niecne ręce tuż nad brzeg przepaści. I kto wie, czem byśmy byli dzisiaj, gdyby nie Marszałek Józef Piłsudski. Czy by imię Polski wielkiej i mocarstwowej było na ustach ludzi z takim szacunkiem, z jakim dziś jest wymawiane. Czy by ci, co kierują losami świata, odnosili się do nas z takiem poważaniem, z jakiem się dzisiaj odnoszą. Jeśli tak jest, to zasługa Wodza Narodu, którego duch otacza całą Polskę.

Był tedy Marszałek Józef Piłsudski budzicielem siły narodu. Był strażnikiem polskiego honoru. Był największym nauczycielem swej epoki, wskazującym wielkie cele. Był protestem przeciw zakładaniu rąk bezczynnie i dlatego najmędrszym politykiem i najprzezorniejszym patrjotą. Nauczył nas nietylko sztuki wojennej, ale wiary w samych siebie. Tą wiarą powstają upadłe narody i nią utrzymują się, rozwijają i potęgują narody wolne.

Sprawiedliwość dziejowa nie spływa na narody, jak łaska niezasłużona. Sprawiedliwość narody muszą brać sobie same. Tak uczył i czynił Wódz Narodu, budziciel ducha bohaterskiego nowej Polski, wskaziciel jej dróg, po których idąc, spełnił swe najwspanialsze zadania dziejowe.

Takim był czyn Wodza Narodu!

Spis lekarzy praktykujących na terenie miasta Krakowa.

Dr. **Abend Józef,** choroby wewnętrzne — Rynek Podgórski 11. Telefon 126-37.

Dr. **Ackerman Adam,** ginekolog i akuszer, Wiślna 5. Telefon 103-49.

Dr. **Adamowicz Paweł,** rentgenolog, Batorego 15.

Dr. **Aleksandrowicz Juljan,** choroby wewnętrzne i krwi, analizy lekarskie, Kraków XXII. Brodzińskiego 9. (wejście od ul. Przy Moście 1). Telefon 101-79.

Dr. **Alstätterówna Süssel,** Skałeczna 3., choroby kobiece i położnictwo.

Dr. **Ameisen Aleksander,** choroby płciowe i skórne, Karmelicka 16.

Dr. **Ameisen Fryderyka,** specjalistka chorób skórnych i kosmetyki lekarskiej, ul. Sławkowska 9. Telefon 129-82.

Dr. **Armer Wilhelm,** choroby wewnętrzne, Bożego Ciała 11.

Dr. **Artwiński Eugenjusz,** choroby nerwowe i umysłowe, doc. U. J., Batorego 17. Telefon 135-73.

Dr. **Bannet Arnold,** choroby oczu, Pl. Dominikański 2. Telefon 115-21.

Dr. **Baranowski Włodzimierz,** Tatarska 11.

Dr. **Bauminger-Strauchenowa Ida,** choroby wewnętrzne i dziecięce, Dietlowska 60. Telefon 117-17.

Dr. **Baurowicz Aleksander,** choroby gardła, krtani, nosa i oszu, prof. U. J., Grodzka 26. Telefon 101-91.

Dr. **Bednarski Wacław,** I. Osiedle Oficerskie 34.

Dr. **Berger Dawid,** rentgenolog, św. Tomasza 29. Telefon 167-88.

Dr. **Berezowski Tadeusz,** choroby oczu, Sławkowska 25. Telefon 112-25.

Dr. **Bernaciński Lucjan,** choroby dzieci, Bonerowska 2.

Dr. **Białas Roman,** chirurg Strzelecka 15.

Dr. **Bieberstein Aleksander,** choroby wewnętrzne, Warneńczyka 3. Telefon 140-28.

Dr. **Bielerowa Regina,** choroby wewnętrzne, Lubomirskich 23.

Dr. **Bieńkiewicz August,** choroby wewnętrzne, Pl. Groble 8.

Dr. **Biernacki Henryk,** choroby wewnętrzne, Pierackiego 25. Telefon 127-67.

Dr. **Birkenfeld Józef,** chirurg, Librowszczyzna 7.

Dr. Birkenfeld Karol, choroby wewnętrzne i położnictwo, Lwowska 15. Telefon 115-34.

Dr. Blanksteinówna Felicja, choroby dzieci, Sarego 12. Telefon 115-91.

Dr. Blassberg Maksymiljan, choroby wewnętrzne, Starowiśna 18. Telefon 104-57.

Dr. Blech Józef, stomatolog, Brodzińskiego 1.

Dr. Bleiweis Józef, choroby wewnętrzne, Al. Krasińskiego 6. Telefon 182-10, ordynuje od 4—6-ej popołudniu.

Dr. Blühbaum Teofil, rentgenolog, Smoleńsk 25.

Dr. Blühbaum Teofil, rentgenolog, Smoleńsk 25. Telefon 148-89.

Dr. Blühbaum Wanda, bakterjolog, Smoleńska 25. Telefon 148-89.

Dr. Bobak Antoni, choroby wewnętrzne, Karmelicka 45. Telefon 128-75.

Dr. Bober Antoni, choroby wewnętrzne, Długa 74.

Dr. Bochner Helena, Zagrody 8.

Dr. Boczar Stanisław, choroby skórne i weneryczne, Szczepańska 3. Telefon 100-11.

Dr. Böhmerwald Hirsch, choroby wewnętrzne, Długa 41. Telefon 181-81.

Dr. Bornstein Bernard, choroby nerwowe i umysłowe, Basztowa 10.

Dr. Braciejowski Jakób, choroby wewnętrzne i dzieci, Salinarna 22.

Dr. Brand Henryk, specjalista chorób oczu, Andrzeja Potockiego 8. Telefon 163-10.

Dr. Braun Bronisław, I. asystent Oddziału Wewn. Szpitala św. Łazarza, specjalista chorób wewnętrznych, ordynuje od 3—5 popołudniu, ul. Bracka 10. Telefon 166-66.

Dr. Breyer Stanisław, przyrodo-lecznictwo, Piłsudskiego 36.

Dr. Brzezicki Eugenjusz, docent, choroby nerwowe i umysłowe, Batorego 7.

Dr. Bujak Władysław, doc. U. J., choroby dzieci, Długa 58. Telefon 123-96.

Dr. Bujwid Odo, em. prof. U. J., bakterjolog, Lubicz 34. Telefon 103-01.

Dr. Chlipalski Mieczysław, b. I. asystent Oddz. ginekologiczno-położniczego Państwowego Szpitala św. Łazarza w Krakowie, specjalista chorób kobiecych i położnik. Rynek Kleparski 14. Telefon 118-73.

Dr. Chłopicki Władysław, asystent Kliniki Neurologicznej U. J. Krupnicza 5.

Dr. Chudyk Juljan, rentgenolog, Wiślna 9. Telefon 117-26.

Dr. Ciećkiewicz Marjan, choroby wewnętrzne, Olszyny 9. Telefon 119-72.

Dr. Cieśla Władysław, asystent Kliniki Chirurgicznej U. J. Kopernika 36.

Dr. Cikowski Stanisław, b. asystent Kliniki Ginekologiczno-położniczej U. J., św. Jana 18. Telefon 176-50.

Dr. Czadowski Edmund, stomatolog, Piłsudskiego 11. Telefon 118-44.

Cyklis St. J., lekarz dentysta, Rynek Podgórski 8.

Dr. Czapnicki Henryk, choroby wewnętrzne, Florjańska 8. Telefon 147-02.

Dr. Ćwikliński Alfred, chirurgja i choroby wewnętrzne, Kraszewskiego 12. Telefon 102-51.

Dr. Dallet Zofja, choroby dzieci, Sarego 4. Telefon 105-20.

Dr. Dobrowolski Witold, choroby wewnętrzne, Prądnik Czerwony, ul. Dobrego Pasterza 39. Telefon 109-07.

Dr. Dobrzański Karol, choroby wewnętrzne, Konarskiego 32.

Dr. Donhaiser Antoni, bakterjolog, Kopernika 17.

Dr. Doening Tadeusz, Arjańska 9.

Dr. Drohocki Zenon, neurolog, Dunajewskiego 3. Telefon 183-80.

Dr. Drozdowski Jerzy, asystent Kliniki Stomatologicznej U. J. Lubicz 9. Telefon 146-67.

N. Druker, lekarz dentysta, spec. w ortop. dent., św. Jana 2. dom Feniksa. Telefon 176-46.

Dr. Dunaj Zygmunt, choroby wewnętrzne, Długa 21. Telefon 155-06.

Dr. Dyboski Tadeusz, choroby skórne i weneryczne, prymarjusz, św. Tomasza 22. Telefon 134-31.

Dr. Dym Osias, choroby wewnętrzne, św. Gertrudy 18.

Dr. Eibenschütz Stanisław, choroby wewnętrzne, Radziwiłłowska 17.

Dr. Eichenholz Izydor, neurolgja, Stradom. Telefon 163-41.

Dr. Eilbaum Mina, prakt. Szpitala św. Łazarza, Sławkowska 23.

Dr. Eisele Henryk, bakterjologja, Kremerowska 10.

Dr. Eisenberg Filip, bakterjologja, dyr. Państw. Zakładu hygjeny, Dunajewskiego 6. Telefon 140-56.

Dr. Engel Adolf, choroby wewnętrzne, Dietlowska 66.
Dr. Englowa Marja, Dietla 66.
Dr. Epstein Maurycy, chirurgja i ortopedja, Basztowa 15. Telefon 123-64.

Dr. Feliks Józef, choroby wewnętrzne, Straszewskiego 21. Telefon 107-03.
Dr. Ferber Anna, choroby skórne, Rękawka 3.
Dr. Fisch Helena, choroby kobiece, Smoleńska 25-a.
Dr. Fischel Tobjasz, choroby wewnętrzne, Kupa 5.
Dr. Fischhab Izydor, Senacka 10.
Dr. Fischer Zygmunt, Brzozowa 20.
Dr. Fischer Jan, b. asystent Państw. Szpitala św. Łazarza, Piotra Michałowskiego 1. m. 2. Telefon 174-99.
Dr. Fiut Juljan, b. asystent Instytutu Stomatologicznego U. J. Rynek Gł. 22. Telefon 127-92.
Dr. Ferster Aleksander, choroby dzieci, Florjańska 28. Telefon 114-25.
Dr. Fränkel Silbergowa Berta, choroby skórne i weneryczne, Starowiślna 49. Telefon 117-90.
Dr. Friedeker Salomon, stomatolog, Karmelicka 28.
Dr. Friedman Kalman, choroby wewnętrzne, Paulińska 16.
Dr. Friedman Henryk, choroby wewnętrzne, Wrzesińska 3. Telefon 117-79.
Dr. Frischer Józef, chirurg, Zwierzyniecka 15. Telefon 157-06.

Dr. Gądzikiewicz Witold, hygjena, prof. U. J., Lubicz 42. Telefon 103-02.
Dr. Gąsiorowski Stanisław Karol, lekarz Fabryki Tytoniu, Szlak 42.
Dr. Gedl Edward Zbigniew, chirurg, Biskupia 5.
Dr. Geller Jakób, b. lekarz Państw. Szpitala św. Łazarza i Szpitala O.O. Bonifratów, Wolnica 12-a. Telefon 116-76.
Dr. Gerhardt Andrzej, chirurg, Kasprowicza 12.
Dr. Gieszczykiewicz Marjan, bakterjolog, prof. U. J. Al. Mickiewicza 13. Telefon 146-45.
Dr. Giza Tadeusz, choroby dzieci, Strzelecka 2.
Dr. Glassner Ignacy, choroby dzieci, św. Sebastjana 3.
Dr. Glassner Roman, choroby wewnętrzne, Pl. Szczepański 5. Telefon 114-62.
Dr. Glatzel Jan, chirurg, prof. U. J., św. Tomasza 22. Telefon 144-94.

Dr. Głębocka, położnictwo i choroby kobiece, Florjańska 53.

Dr. Glück Juda Leib, choroby wewnętrzne, Wita Stwosza 27.

Dr. Godlewski Marjan, choroby wewnętrzne, Basztowa 1. Telefon 124-88.

Dr. Godlewski Wacław, choroby dzieci, Juljusza Lea 15-a.

Dr. Godłowski Włodzimierz, neurolog, Klinika Neurologiczna U. J.

Dr. Godłowska Zofja, Zyblikiewicza 8.

Dr. Godłowski Zbigniew, choroby wewnętrzne, Grodzka 8. Telefon 182-22.

Dr. Goldberger Henryk, choroby kobiece, Jagiellońska 11.

Dr. Goldberger Leon, choroby kobiece i położnictwo, Rynek Podgórski 12. Telefon 133-14.

Dr. Goldblatt Regina, zam. **Fenigerowa,** choroby kobiece i położnictwo, Sarego 28.

Dr. Goldgart Leon, choroby wewnętrzne, Dietla 62. Telefon 103-91.

Dr. Goldman Amelja, lekarz chorób wewnętrznych, Wielopole 11. Tel. 176-95.

Dr. Goldstein Dawid, choroby skórne i płciowe, Mikołajska 9. Tel. 147-75.

Dr. Goldstein Salomon, choroby wewnętrzne, Grodzka 71. Telefon 118-45.

Dr. Goldschmied Joel, lekarz Państw. Szpitala św. Łazarza w Krakowie, ul. Józefińska 30. Telefon 164-30.

Dr. Golonka Jerzy, choroby skórne, Kujawska 20.

Dr. Gołąb Jan Kazimierz, choroby dzieci, prym. Szpitala św. Ludwika, ul. Zyblikiewicza 5. Telefon 110-34.

Dr. Gottlieb Dawid, choroby wewnętrzne, Dietlowska 68. Telefon 128-52.

Dr. Gottlieb Gabryel, rentgenolog, Grodzka 39. Tel. 137-81.

Dr. Gottlieb Izydor, Juljusza Lea 21-a. Tel. 115-00.

Dr. Gulski Stanisław Michał, choroby wewnętrzne, Basztowa 16. Tel. 113-15.

Dr. Grabczak Ludwik, lekarz miejski, stomatolog, Szpitalna 36. Tel. 113-41.

Dr. Gradziński Adam, choroby nerwowe i umysłowe, Starowiślna 20. Tel. 139-75.

Dr. Grażyński Edward, choroby dzieci, Al. Krasińskiego 19.

Dr. Grossbard Gustawa, zam. **Joffe,** prakt. Szpitala św. Ludwika, Dąbrowskiego 3.

Dr. Grudzewski Adam, choroby wewnętrzne, Siemiradzkiego 5. Tel. 110-35.
Dr. Grünbaum Feliks, choroby nosa, gardla, uszu i krtani, Starowiślna 64. Tel. 160-98.
Dr. Grünberg Marja, Mikołajska 32.
Dr. Grünhut Berl, choroby wewnętrzne, Dietlowska 49. Tel. 113-04.
Dr. Grünhut Józef, specjalista chorób kobiecych i położnych, ul. Jabłonowskich 3. Tel. 149-73.
Dr. Grzybowski Grzegorz, położnictwo, choroby kobiece i wewnętrzne, Długa 4. Tel. 112-78.
Dr. Guttmanowa ze Spirów **Gizela,** choroby dzieci, Grodzka 60/II. Tel. 126-98.
Dr. Gutwiński Stanisław Kazimierz, sekund. szpit. SS. Miłosierdzia, Karmelicka 50. Tel. 173-25.
Dr. Gürtler Wojciech, lekarz miejski, Prądnicka 80.

Dr. Haas Adolf, choroby wewnętrzne, Sarego 10. Tel. 126-92.
Dr. Haber Maurycy, stomatolog, Grodzka 32.
Dr. Haber Zygfryd, św. Krzyża 7.
Dr. Habicht Kazimierz, choroby wewnętrzne, Kochanowskiego 9. Tel. 131-95.
Dr. Hackbeil Bronisław, choroby wewnętrzne i kobiece. Starowiślna 17.
Dr. Halpern Rachela, prakt. Szpitala św. Łazarza. Powiśle 12.
Dr. Heilpern Leonard, choroby wewnętrzne, św. Gertrudy 10. Tel. 105-26.
Dr. Heller Tadeusz, choroby kobiece i położnictwo, Dietla 99. Tel. 118-82.
Dr. Herschdörfer Ozjasz, choroby wewnętrzne, Dietla 58. Tel. 143-99.
Dr. Herzhaft Stanisław, ginekolog, Florjańska 47. Tel. 169-69.
Dr. Heumann Zygmunt choroby wewnętrzne, Sarego 4. Tel. 132-98.
Dr. Hilfstein Chaim, choroby wewnętrzne, Sarego 24. Telefon 113-73.
Dr. Hirsch Leon, specjalista chorób skórnych, wenerycznych i kosmetyki skórnej, Krakowska 13/I. p. Tel. 114-56.
Dr. Hirschtahl Marja, choroby dzieci, Legjonów 4.
Dr. Hochbaum Ignacy, choroby wewnętrzne i analizy lekarskie, Dwernickiego 4. Tel. 149-76.

Dr. Holländer Ernestyna, choroby wewnętrzne, Karmelicka 48.
Dr. Horodyński Józef, choroby nerwowe i umysłowe, Kopernika 48.
Dr. Horowitz-Wandsteinowa Lilla, specjalistka chorób skórnych, wenerycznych i kosmetyki lekarskiej, Wielopole 10. Tel. 160-85.
Dr. Hoffówna Róża, choroby wewnętrzne, św. Sebastjana 29.

Dr. Immich Stanisław, rentgenolog, Batorego 5.
Dr. Jabłoński Antoni, choroby wewnętrzne, Kremerowska 3.
Dr. Jakobsohn Leopold, akuszer-ginekolog, Potockiego 12. Tel. 130-82.
Dr. Jankowski Stanisław, psychjatra, lekarz sądowy, Szewska 22. Tel. 112-55.
Dr. Jastrzębski Juljan, choroby wewnętrzne, Zwierzyniecka 30.
Dr. Jaugustyn Stanisław, choroby kobiece i położnictwo, Sławkowska 20.
Dr. Jurowiczowa Czesława, stomatolog, św. Tomasza 24.
Dr. Juerówna zam. **Zaksowa Wanda**, choroby wewnętrzne i dzieci, Rakowicka 6. Tel. 156-41.
Dr. Junger Jakób, choroby wewnętrzne, Krakowska 9.
Dr. Jurkowicz Izaak, choroby wewnętrzne, Wrzesińska 9.

Dr. Kaczyński Henryk, choroby wewnętrzne, Topolowa 42.
Dr. Kaczyński Stanisław, bakterjolog, Karmelicka 28.
Dr. Kajzer Adolf, choroby skórne i płciowe, Karmelicka 11. Tel. 109-29.
Dr. Kanarek Jerzy, chirurg, b. asystent Kliniki U. J. Karmelicka 34.
Dr. Kania Feliks, lekarz pow. Starostwa w Krakowie.
Dr. Kania Władysław, choroby wewnętrzne, Karmelicka 40.
Dr. Kania Henryk, chrirurg, Grzegórzecka 20.
Dr. Kański Wacław, choroby wewnętrzne, Wrocławska 3.
Dr. Karasiński Stanisław, choroby wewnętrzne, Radziwiłłowska 4. Tel. 147-77.
Dr. Karelus Kazimierz, choroby oczu, Basztowa 1. Tel. 127-44.
Dr. Katyńska Irena Henryka, choroby skórne i weneryczne, Wielopole 26.
Dr. Kaufer Efroim, prakt. Szpitala św. Łazarza, Śląska 5.
Dr. Katzner Józef, choroby wewnętrzne, Krakowska 32. Tel. 127-53.

Dr. Kaulbersz Jerzy, prof. fizjologji U. J., Grzegórzecka 16.
Dr. Keller Tadeusz Mieczysław, doc. U. J., ginekologja i położnictwo, św. Tomasza 22. Tel. 118-00.
Dr. Kempler Roman, lekarz dentysta, specjalista chorób jamy ustnej i zębów, Starowiślna 33. Tel. 164-76.
Dr. Kelhofer Artur, choroby kobiece i położnictwo, Al. Krasińskiego 4. Tel. 184-66.
Dr. Kepler Wiktor, choroby wewnętrzne, Podgórze, Legjonów 12. Tel. 120-31.
Dr. Kępiński Leon, choroby wewnętrzne i serca, Czernichów.
Dr. Kiełczewski Stanisław, specjalista chorób dziecięcych, Al. Krasińskiego 12 m. 4. Tel. 180-22.
Dr. Kirschner Józef, neurologja, Karmelicka 10.
Dr. Klassa-Brunicki Eugenjusz Karol, prym. Szpitala O.O. Bonifratów, specjalista w chorobach nosa, gardła, i uszu, Basztowa 9. Tel. 139-50.
Dr. Kłosowski Stanisław, choroby wewnętrzne, Zwierzyniecka 8.
Dr. Knoreck Jan, chirurgja urolog. A. Potockiego 3. Tel. 133-20.
Dr. Koch-Kowalikowa Karolina, choroby oczu, asystent Kliniki U. J.
Dr. Kocwa Juljusz, choroby wewnętrzne, lekarz w Wojew., Sławkowska 23.
Dr. Kon Maksymiljan, choroby wewnętrzne, Sienkiewicza. Tel. 156-14.
Dr. Kon Hanna, Słoneczna 4.
Dr. Kon Regina, Wrzesińska 11.
Dr. Kolber Roman, lekarz chorób dzieci. Starowiślna 28. Tel. 160-68.
Dr. Kołodyńska Zdzisława, choroby dzieci, Al. Krasińskiego 8.
Dr. Komorowski Bolesław, choroby dzieci i wewnętrzne, Lelewela 6, Tel. 104-19.
Dr. Komar Tadeusz, Bracka 5.
Dr. Kopf Leon, choroby wewnętrzne i kobiece, Józefitów 10.
Dr. Korabczyńska Bronisława, rentgenologja, Batorego 1. Tel. 133-96.
Dr. Korczyński Ludomir, prof. U. J., choroby wewnętrzne, balneologja, Sobieskiego 16-c. Tel. 130-11.
Dr. Korngold-Rosenowa Regina, choroby wewnętrzne, Michałowskiego 6.
Dr. Korolewicz Bolesław, choroby wewnętrzne, Biskupia 4. Tel. 125-78.

Dr. **Korolowa Stefanja**, choroby kobiece i położnictwo, Pl. W.W. Świętych 11.
Dr. **Korta Stanisław**, prakt. Kliniki, Karmelicka 50.
Dr. **Kościuszkowa Janina**, choroby dzieci, Krowoderska 11. Tel. 138-39.
Dr. **Kosiński Mieczysław**, chirurgja-ortopedja, mieszka: Łobzowska 29; ordynuje: św. Filipa 15. Tel. 146-96.
Dr. **Kost Jakób Izydor**, choroby skórne, rentgenolog, Kapucyńska 3.
Dr. **Kostanecki Kazimierz**, prof. U. J., anatomja opisowa, Sienkiewicza 24, Tel. 102-14.
Dr. **Kostecki Jan**, choroby dzieci, Florjańska 15. Tel. 128-00.
Dr. **Kostrzewski Józef**, prof. U. J., Zygmunta Augusta 3. Tel. 164-25.
Dr. **Kotulski Ludwik**, choroby wewnętrzne i dzieci, Tarłowska 5.
Dr. **Kowalczyk Jan Ludwik**, chirurg, Kopernika 40.
Dr. **Kowalski Marjan**, choroby wewnętrzne, Pędzichów 13.
Dr. **Koziorowski Władysław**, Kopernika 48.
Dr. **Kraczek Franciszek**, Kopernika 17.
Dr. **Kraft Emil**, choroby oczu, Bonerowska 5.
Dr. **Kragen-Schuldenfreiowa Marja**, choroby wewnętrzne, Stradom 25.
Dr. **Kramarzyński Adam**, ordynuje w chorobach wewnętrznych od 3—5 popołudniu, ul. Mikołajska 26. Tel. 125-14.
Dr. **Krasoń Hieronim**, Al. 3-go Maja 5.
Dr. **Krauze Marja** z domu **Kowalczyk**, choroby wewnętrzne i kobiece, Karmelicka 29.
Dr. **Krawczyk Eugenjusz**, major-lekarz, Rakowicka 29.
Dr. **Kränzler Mina**, choroby skórne i weneryczne, Sarego 28.
Dr. **Kręcina Jan**, lekarz praktykant Szpitala św. Łazarza, ul. Krowoderska 34, parter.
Dr. **Krokiewicz Antoni**, choroby wewnętrzne, Kapucyńska 5. Tel. 104-54.
Dr. **Krudowski Stefan Marceli**, lekarz wojskowy, Śląska 7.
Dr. **Ksyk Stanisław**, prakt. Szpitala św. Łazarza, Strzelecka 2.
Dr. **Kubacki Józef**, Batorego 5.
Dr. **Kubiczek Mieczysław**, choroby wewnętrzne, Krowoderska 8.
Dr. **Kulczycki Józef**, rentgenolog, Wenecja 2.
Dr. **Kulig Zygmunt**, Pl. Szczepański 2.
Dr. **Kulmatycki Stefan**, Senacka 11.
Dr. **Kułakowski Wojciech**, choroby wewnętrzne, Juljusza Lea 47.

Dr. Kupczyk Bernard, neurologja i fizykalna terapja, Szujskiego 11. Tel. 112-95.

Dr. Kurtz Zygmunt, choroby wewnętrzne i dzieci, Sandomierska 5. Tel. 116-40.

Dr. Kwiatkowski Stanisław, choroby wewnętrzne i chirurgiczne, Pl. Matejki 6. Tel. 114-01.

Dr. Lachs Jan, choroby kobiece, Jasna 7. Tel. 102-35.

Dr. Lachs Romuald, urolog, Grzegórzecka 18.

Dr. Landau Ada Róża, choroby gardła i uszu, Sarego 11. Tel. 131-53.

Dr. Laudau-Lichtig Chana, choroby wewnętrzne, św. Gertrudy 2.

Dr. Landau Zygmunt, choroby wewnętrzne i neurologja, Zyblikiewicza 19. Tel. 112-83.

Dr. Landau Jan, choroby dzieci, św. Gertrudy 9. Tel. 114-33.

Dr. Landau Maurycy, choroby wewnętrzne, Wielopole 11. Tel. 112-31.

Dr. Landau Rafał, choroby dzieci, Starowiślna 8.

Dr. Landau Zygmunt, Zyblikiewicza 12.

Dr. Lanner Leon, choroby kobiece i położnictwo, Dietla 26. Tel. 182-44.

Dr. Landfisch Saul, Kołłątaja.

Dr. Lanota zamęż. **Michalikowa Ernestyna,** choroby kobiece i położnictwo, Jabłonowskich 2. Tel. 111-89.

Dr. Laszczka Czesław, asystent Klin. chor. wewn. U. J., żmujdzka 23.

Dr. Latkowski Józef, prof. U. J., dyrektor Klin. chor. wewn., Pańska 5. Tel. 112-30.

Dr. Lauer Aleksander, choroby uszu, nosa, ust i gardła, Potockiego 13. Tel. 110-94.

Dr. Lazer Debora, choroby wewnętrzne, Miodowa 22.

Dr. Lehrhaft Dawid, choroby wewnętrzne i przemiany materji, Łobzowska 15. Tel. 157-44.

Dr. Leinkram Michał, choroby wewnętrzne, św. Sebastjana 22. Tel. 106-36.

Dr. Leinkram Zygmunt, choroby wewnętrzne, Wrzesińska 9. Tel. 111-08.

Dr. Leschmann Zofja, Kazimierza Wielkiego 142.

Dr. Leuchter Wolf Hirsch, choroby weneryczne i skórne, Straszewskiego 2. Tel. 127-20.

Dr. Lewkowicz Ksawery, prof. U. J., Krowoderska 19, Tel. 135-02.

Dr. Libanowa Franciszka, Starowiślna 28. Tel. 161-77.
Dr. Libman Edward, specjalista chorób wewnętrznych, ul. Bronisława Pierackiego 23. Tel. 125-02.
Dr. Liebeskind Aleksander, choroby skórne i weneryczne, Miodowa 32.
Dr. Liebeskind Józef, choroby kobiece, Starowiślna 6. Tel. 104-03.
Dr. Liebeskind Zygmunt, choroby przemiany materji i serca, Starowiślna 6. Tel. 104-03.
Dr. Lindenfeld Leopold, chirurg-urolog, Dunajewskiego 7. Tel. 148-00.
Dr. Lisikiewicz Miron, Sołtyka 13.
Dr. Liwszyc Samson Stanisław, choroby wewnętrzne, Sarego 20. Tel. 127-76.
Dr. Liwszyc Salomea, chemja i bakterjologja, Sarego 20.
Dr. Löffelholz-Fleischmanowa Chana, stomatolog, Zamojskiego 26.
Dr. Löw Matylda, choroby wewnętrzne, Dietla 111.
Dr. Löwenhoffowa Stefanja, choroby dzieci, Al. Słowackiego 66.
Dr. Löwenhoff Konstanty, bakterjolog, Al. Słowackiego 66.
Dr. Ludmirski Zygmunt, choroby wewnętrzne i dzieci, Karmelicka 31.
Dr. Luster Leon, choroby skóry, kosmetyka lekarska, Florjańska 37.
Dr. Lustig Juljan, fizjoterapja, Pl. Szczepański 5. Tel. 112-56.

Dr. Łaba Izabella zam. **Olbrychtowa**, stomatolog, Al. Słowackiego 15.
Dr. Łapiński Stanisław, choroby wewnętrzne, prymarjusz Szpit. O. O. Bonifratów, Basztowa 9. Tel. 133-53.
Dr. Łęczycki Aleksander i **Marja Wachtel**, lekarskie laboratorjum analityczne, ul. Dunajewskiego 6. parter. Tel. 116-22.
Dr. Łepkowski Wincenty, prof. U. J., dyr. Instytutu stomatologicznego, Straszewskiego 26. Tel. 102-39.
Dr. Łopaciński Michał, choroby wewnętrzne, św. Marka 5. Tel. 101-09.

Dr. Machauf Edward, specjalista chorób nosa, gardła, krtani i uszu, Jagiellońska 9. Tel. 118-22.

Dr. Maciąg Adam, choroby wewnętrzne, Basztowa 1. Tel. 112-45.

Dr. Macieszyna z Jeleńskich Sabina, lekarz chorób nerwowych i umysłowych, Pl. Jabłonowskich 2. Tel. 148-49.

Dr. Magiera Tadeusz, chirurg, Osiedle ofic. I. Nr. 54.

Dr. Majewicz Edmund, specjalista chorób wewnętrznych, Straszewskiego 24. Tel. 111-88.

Dr. Majewski Kazimierz, prof. U. J., choroby oczu, Dunajewskiego 6. Tel. 113-19.

Dr. Makowski Alfons, chirurg, Grzegórzecka 20.

Dr. Malanek Edward, choroby wewnętrzne, Halicka 12.

Dr. Malinowski Alojzy, specjalista chorób dzieci i wewnętrznych, Karmelicka 11. Tel. 167-41.

Dr. Malkiewicz Zdzisław, choroby dzieci, św. Anny 3. Tel. 116-18.

Dr. Małkiewicz Edward, choroby weneryczne i płciowe, Al. Słowackiego 54.

Dr. Małys Jeremi, chirurgja, Topolwa 15.

Dr. Mamczyn Włodzimierz, choroby skórne i weneryczne, Niecała 14.

Dr. Maniewski Jerzy, prakt. Szpitala św. Łazarza, Jabłonowskich 6.

Dr. Mańkowska Marja, Pl. Jabłonowskich 3 m. 2. Tel. 124-30.

Dr. Marcinkowski Włodzimierz, b. asystent Szpitala św. Łazarza, lekarz chorób wewnętrznych i przemiany materji. Podwale 1 m. 1. Tel. 102-78.

Dr. Marcyaniak Franciszek, b. I. asystent Kliniki dermatologicznej U. J., ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych od 3—5 popołudniu, Al. Potockiego 2. Tel. 136-69.

Dr. Margulies Wolf, choroby wewnętrzne, św. Agnieszki 2. Tel. 123-36.

Dr. Markowa Ada Rutkowska, choroby kobiece i położnictwo, Dyr. Państwowej Szkoły Położnych, Długa 6. Tel. 111-61.

Dr. Maschler Henryk, choroby oczu, Starowiślna 89.

Dr. Masny Ignacy, b. lekarz wojskowy, Szlak 8.

Dr. Mazanek Henryk, chirurg, Dunajewskiego 3.

Dr. Maziarski Stanisław, prof. U. J., histologja, choroby skórne i weneryczne, Łobzowska 4. Tel. 125-64.

Dr. Medyński Władysław, lekarz chorób nerwowych i umysłowych, Biskupia 2. Tel. 105-59.

Dr. Merunowicz Tadeusz, stomatolog, Karmelicka 24.

Dr. Merz Alfred, choroby dzieci, Starowiślna 1. Tel. 104-42.

Dr. Mester Adolf Jakób, choroby wewnętrzne, Wrzesińska 8. Tel. 158-93.

Dr. Michalik Kazimierz Edward, choroby wewnętrzne, Pl. Jabłonowskich 2.

Dr. Michalski Wiktor, dentysta, Barska 7.

Dr. Miodoński Jan Józef, Docent Oto-Rhino Laryngologji U. J., Garbarska 13/II. p. Tel. 179-11.

Dr. Mirowska Eugenja, Stolarska 5. Tel. 139-83.

Dr. Mirowski Abraham, choroby oczu, Stolarska 5.

Dr. Mirtelbaum Leon, stomatolog, Basztowa 15.

Dr. Missona Krzysztof, choroby skórne i weneryczne, Krupnicza 20.

Dr. Młynarkiewicz Juljusz, Zduńska 16.

Dr. Molknerowa Eleonora, choroby wewnętrzne, ul. Czysta 16. II p. Tel. 147-84.

Dr. Morus Adam, ul. Lwowska 44. Tel. 184-67.

Dr. Morgenstern Marek, choroby wewnętrzne, Wybickiego 1-a. Tel. 155-56.

Dr. Mostowska Zofja, Lubicz 34.

Dr. Mulowski Tadeusz, choroby skórne i weneryczne, Wybickiego 1. Tel. 176-87.

Dr. Murczyński Władysław, choroby wewnętrzne, Wielopole 9. Tel. 112-17.

Dr. Müntz Emil, choroby skórne i weneryczne, Szewska 9.

Dr. Mycoń Mieczysław, chirurgja, Słoneczna 15. Zakład dentystyczny Lelewela 17. Tel. 180-96.

Dr. Nattel Ella, praktykant Szpitala św. Łazarza, Orzeszkowej 9.

Dr. Neumann Aleksander, internista, ul. Lubomirskiego 23. Tel. 107-78.

Dr. Neuwelt Stanisław, specjalista chorób wewnętrznych, Zamojskiego 28. Tel. 124-47.

Dr. Niewola Staszkowski Jan, ginekolog i choroby kobiece, Rynek Podg. 9. Tel. 146-10.

Dr. Nodzyński Tadeusz, choroby uszu, gardła. nosa, Warszawska 1.

Dr. Nowak Juljan, prof. U. J., Wyspiańskiego 2. Tel. 125-10.

Dr. Nowak Gustaw, choroby kobiece, Kopernika 7.

Dr. Nowak Marjan Józef, chirurg, Felicjanek 10. Tel. 183-93.

Dr. Nowak Stanisław, ginekolog położ., Twardowskiego 87.
Dr. Nowicki Stanisław, doc. Kliniki chirurgicznej U. J., Kopernika 36. Tel. 165-53.
Dr. Nowosielski Włodzimierz, choroby wewnętrzne, Wiśniowa 10.
Dr. Nüssenfeld Józef, chirurg i urolog, Karmelicka 20.
Dr. Nykliński Mieczysław, choroby wewnętrzne, Stolarska 12.

Dr. Obst Stefan, chirurg, Lubelska 31.
Dr. Olbrycht Jan Stanisław, prof. U. J., medycyna sądowa, Al. Słowackiego 15. Tel. 143-06.
Dr. Orwicz Mieczysław, chirurg, Kopernika 40.
Dr. Osiek Bernard, choroby dzieci, Rynek Gł. 26.
Dr. Oszacki Aleksander, prof. U. J., ordynuje w chorobach wewnętrznych, Krupnicza 10/II. p. Tel. 123-06.
Dr. Oszast Zbigniew, choroby skóry, Kopernika 48.
Dr. Owczyński Tadeusz, choroby wewnętrzne, Lubicz 34.
Dr. Owsiński Józef, Gołębia 2. Tel. 114-99.

Dr. Paklikowski Bronisław, ordynuje w chorobach wewnętrznych i kobiecych, Pędzichów 19.
Dr. Pachoński Antoni, choroby gardła i uszu, Potockiego 4. Tel. 133-75.
Dr. Pakowska Zofja, stomatolog, Kapucyńska 7.
Dr. Pancerzyński Wacław, prakt. Szpitala św. Łazarza, Cieszyńską 16.
Dr. Paster Zygmunt, choroby kobiece i położnictwo, Karmelicka 28. Tel. 128-13.
Dr. Paszkowski Stanisław, neurolog, Kopernika 48.
Dr. Pawlas Tadeusz, docent U. J., choroby skóry, Czapskich 1. Tel. 142-10.
Dr. Pawliger Leon, specjalista chorób chirurgicznych, Sarego 24. Tel. 144-95.
Dr. Pechner Henryk, choroby wewnętrzne, Krakowska 4. Tel. 146-56.
Dr. Pechnerowa Marja, choroby wewnętrzne, Zyblikiewicza 10.
Dr. Piątkowski Juljusz, stomatolog, Basztowa 23.
Dr. Pieczarkowski Marjan, Grzegórzecka 16.
Dr. Pieczenko Borys, docent U. J., Al. Mickiewicza 13.
Dr. Piekarska Marja, choroby oczu, Kopernika 38.
Dr. Pieńkowski Stefan, choroby nerwowe i umysłowe, prof. U.J., Botaniczna 1.

Dr. Pilecki Łazarz, choroby skórne i weneryczne, Asnyka 3. Tel. 146-06.

Dr. Pinkusfeldowa Regina, choroby dzieci, św. Sebastjana 7. Tel. 116-63.

Dr. Piotrowski Kazimierz, choroby kobiece, Długa 60.

Dr. Piotrowski Ludwik, prakt. Szpitala św. Łazarza, Garncarska 9.

Dr. Piotrowski Tymoteusz, choroby kobiece i położnictwo, Garncarska 9. Tel. 105-23.

Dr. Pisarski Tadeusz, docent U. J., operator-urolog, Długa 29, Tel. 132-46.

Dr. Pisek Henryk, choroby wewnętrzne, Lwowska 17. Tel. 125-95.

Dr. Pisek Leon, stomatolog, Pl. Dominikański 1.

Dr. Pleszowski Ignacy, choroby wewnętrzne, Pl. Jabłonowskich 22.

Dr. Pochopień Franciszka, choroby dziecięce, Łagiewnicka 52.

Dr. Podłęski Walenty, stomatolog, Basztowa 3.

Dr. Podwińska Marja, stomatolog, Wybickiego 4.

Dr. Podwiński Stanisław, stomatolog, Wybickiego 1.

Dr. Podworski Edward, choroby oczu, Krowoderska 8.

Dr. Pogonowski Bolesław, położnictwo i choroby kobiece, Basztowa 23. Tel. 144-78.

Dr. Porański Wilhelm, specjalista chorób jamy ustnej i zębów, ul. Sławkowska 28. Tel. 110-12.

Dr. Porzycki Jan, Wasilewskiego 9.

Dr. Poźniak Stanisław, choroby wewnętrzne i dzieci, Potockiego 13. Tel. 104-74.

Dr. Praetzel Gustaw, lekarz dentysta, Rynek Gł. 24. Tel. 111-84.

Dr. Pronaschko Norma, Siemiradzkiego 13.

Dr. Przetacznik Jan, chirurg, Osiedle ofic. 2.

Dr. Przeworski Stanisław Mieczysław, choroby gardła i uszu, Florjańska 39.

Dr. Ptak Stanisław, lekarz Lecznicy Związkowej, Garncarska 11.

Dr. Ralski Lesław, choroby wewnętrzne, Zyblikiewicza 5.

Dr. Redo Aleksander, choroby wewnętrzne, Felicjanek 6. Tel. 182-57.

Dr. Reich Karol, choroby wewnętrzne, św. Filipa 12.

Dr. Reichel Telesfor, Kopernika 48.

Dr. Reichan Jerzy, Syrokomli 11.

Dr. Reichert Janina, zamężna Romanowa, choroby skórne, weneryczne, kosmetyka, Szujskiego 6.

Dr. Reich-Pinkusfeld Regina, choroby dzieci, św. Sebastjana 7.

Dr. Reiner Otmar, choroby wewnętrzne, Szpitalna 38. Tel. 123-49.

Dr. Reiss Henryk Jan, docent U. J., choroby skórne, Krupnicza 5.

Dr. Remin Stanisław, lekarz miejski, Sienkiewicza 14.

Dr. Ritter Jakób, choroby dzieci, św. Gertrudy 18. Tel. 118-90.

Dr. Rogalski Tadeusz, choroby nerwowe i umysłowe, Basztowa 3. Tel. 105-75.

Dr. Roman Stanisław, choroby wewnętrzne, Szujskiego 6.

Dr. Romanowski Jan, Al. 29. Listopada 70.

Dr. Rosenhauch Edmund, choroby oczu, Juljusza Lea 10. Tel. 102-71.

Dr. Rosenzweig Henryk Naftali, choroby skórne i płciowe, Zwierzyniecka 11. Tel. 128-04.

Dr. Rosenzweig z Heckerów **Helena,** choroby dzieci, Zwierzyniecka 11.

Dr. Rost Bronisław, choroby nerwowe, Basztowa Feniks, Tel. 126-75.

Dr. Rowiński Tadeusz, lekarz dentysta Wojew., Pl. Jabłonowskich 3. Tel. 105-46.

Dr. Rubinstein Amalja, zam. **Jurkiewiczowa,** choroby kobiece i położnictwo, Wrzesińska 9. Tel. 134.80.

Dr. Rubinstein Dawid, sekundarjusz Szpitala św. Łazarza, specjalista chorób skórnych, płciowych i kosmetyki skórnej, Dietla 99. Tel. 178-64.

Dr. Rubinsteinowa Dora, choroby dzieci, Dietla 99.

Dr. Rutkowski Maksymiljan, prof. U. J., chirurg, Długa 8. Tel. 103-71.

Dr. Rychliński Wacław. choroby kobiece i położnicze. Al. Słowackiego 9. Tel. 120-20.

Dr. Rychwicki Włodzimierz, choroby wewnętrzne, skórne, kosmetyka, Basztowa 8. Tel. 143-86.

Dr. Ryglicki Stefan Roman, st. asystent Kliniki lekarskiej U.J., choroby wewnętrzne, Kochanowskiego 18.

Dr. Rzeszutek Ludwik, Rakowice, OO. Pijarzy.

Dr. Saganowa Lea — Al. 29. Listopada 57.

Dr. Salak Bolesław, nacz. Wydz. Zdr. Wojew. krak. Basztowa 22.

Dr. Salamon Samson, choroby weneryczne i skórne, św. Krzyża 7.

Dr. Sas Adolf, chirurg, ul. Pańska 10/II p. Tel. 127-66.

Dr. Schell Michał, okulista, Szewska 21.

Dr. Schenker Ignacy, chirurg i urolog, św. Gertrudy 16. Tel. 125-27.

Dr. Schinagel Emil, lekarz chorób dzieci, św. Filipa 6. Tel. 104-41.

Dr. Schittler Rudolf, lekarz Wojew., Szpitalna 34.

Dr. Schlank Józef, choroby kobiece i położnictwo, Gołębia 2. Tel. 124-09.

Dr. Schmidt Emeryk, Grzegórzecka 16.

Dr. Schneider Jan, choroby dzieci, Zwierzyniecka 19.

Dr. Schneider Ludwik, choroby wewnętrzne, Florjańska 34. Tel. 101-77.

Dr. Schnelauer Artur, Jasna.

Dr. Schorstein Helena, zam. **Chudyk,** Wiślna 9. Tel. 130-16.

Dr. Schönberg Marja, sekundarjusz Szpitala Izraelitów, Pl. Zgody 7. Tel. 182-58.

Dr. Schönberg Maks, prakt. Szpitala św. Łazarza, Librowszczyzna 6.

Dr. Schreiber Józef, choroby kobiece i położnictwo, Długa 10.

Dr. Schützer Zbigniew, chirurg, Basztowa 1.

Dr. Schwarz Stefan, ginekolog, Zamenhofa 8. Tel. 177-16.

Dr. Schwarz Zygfryd, choroby wewnętrzne, Sarego 11. Tel. 128-23.

Dr. Schwarzbart Adolf, choroby gardła, uszu, zaburzenia głosu i mowy, Starowiślna 4. Tel. 131-19.

Dr. Schwarzbart-Feldblum Bronisława, choroby skórne i kosmetyka, Krupnicza 3. Tel. 148-54.

Dr. Sędzielowski Józef stomatolog, Dunajewskiego 6. Tel. 113-03.

Dr. Sędzimir Aleksander, położnictwo, Bronowice Małe.

Dr. Siedlecki Feliks, docent chorób wewnętrznych U. J., Basztowa 1. Tel. 119-80.

Dr. Sieppel Ludwik, stomatolog, Straszewskiego 26. Tel. 102-39.

Dr. Sikorska Aurelja, choroby nerwowe i umysłowe, Wenecja 2. Tel. 135-11.

Dr. Sikorska Helena, choroby wewnętrzne, ul. Pawła Popiela 6.

Dr. Sikorski Stanisław, choroby wewnętrzne, Lwowska 2.

Dr. Silberberg Leon, choroby wewnętrzne, Starowiślna 49. Tel. 117-90.

Dr. Silberberg Erna, zam. **Landauowa**, rentgenolog, Starowiślna 29.
Dr. Silberberg Berta, choroby skórne i kosmetyczne, Starowiślna 49.
Dr. Silberberg Stefanja, choroby wewnętrzne, Starowiślna 41.
Dr. Silberfeld Anna Regina, stomatolog, Syrokomli 5.
Dr. Silberring Majer Jonasz, choroby oczu, Sławkowska 30.
Dr. Singer Henryk, choroby wewnętrzne, Sarego 19. Tel. 121-89.
Dr. Skałba Henryk, Garbarska 7-a.
Dr. Skąpska Anna, prakt. Kliniki okulistycznej, Bracka 4.
Dr. Skórczewski Witold, choroby wewnętrzne, Smoleńska 13.
Dr. Sobieszczański Ludwik, Sereno Fenna 10. Tel. 176-70.
Dr. Sokołowski Adam, choroby wewnętrzne, Basztowa 24. Tel. 142-04; ordynuje od 3—5-ej.
Dr. Sokołowska Helena, choroby wewnętrzne, ul. Łobzowska 7. Tel. 119-76.
Dr. Solecka Marja Anna, lekarka szkolna, Siemiradzkiego 25.
Dr. Sommerstein Józef, choroby skórne, Ks. Bisk. Bandurskiego 20.
Dr. Spira Józef, ordynator, specjalista chorób uszu, nosa, gardła i krtani, Basztowa 23. Tel. 114-98.
Dr. Spira Rafał, choroby gardła, nosa i uszu, Pijarska 5.
Dr. Spira Grün Lewingerowa, choroby wewnętrzne i dziecięce, Paulińska 26. Tel. 113-07.
Dr. Spissowa Marja, hygjena, Szlak 38.
Dr. Spoczyńska Jadwiga Agnieszka, choroby dzieci, Anczyca 9.
Dr. Spritzer Marceli, rentgenolog, Krasińskiego 6.
Dr. Sroka Izrael, choroby wewnętrzne, Al. Słowackiego 1. Tel. 149-05.
Dr. Starzewski Wojciech, asystent Kliniki ginekologiczno-położniczej, Kopernika 7.
Dr. Stanoch Adolf, ppłk.-lekarz, II. Osiedle ofic. 6.
Dr. Stanoch Franciszka, choroby kobiece, II. Osiedle Ofic. 6.
Stanowski Józef, lekarz med., specjalista chorób wewnętrznych i dziecięcych, Łobzowska 45. Tel. 174-42.
Dr. Statter Józef, choroby dzieci, Karmelicka 46. Tel. 117-76.
Dr. Stawiarska Gabryela, lekarka szkolna, Wygoda 7.
Dr. Steinberg Leon, choroby kobiece i położnictwo, Starowiślna 47.
Dr. Steinberg Maurycy, choroby wewnętrzne, Przemyska 3.
Dr. Stępowski Bronisław, choroby kobiece i położnictwo, Krowoderska 4.

Dr. Stern Natan, Mostowa 2.
Dr. Stieglitz Rachela, choroby kobiece i położnictwo, Józefitów 10.
Dr. Stochowa-Kitaj Halina, choroby oczu, św. Sebastjana 15/III.
Dr. Stopczański Jan, choroby skórne i weneryczne, Szewska 4. Tel. 113-25.
Dr. Stielowa Ela, stomatolog, Zwierzyniecka 7. Tel. 182-13.
Dr. Stypa Mieczysław Ferdynand, chirurg, Dietla 84. P.K.O.
Dr. Suchorzowska Marja Janina, choroby wewnętrzne, Straszewskiego 2.
Dr. Supniewski Janusz, prof. U. J., farmakolog, Al. Słowackiego 15.
Dr. Surowiec Antoni, stomatolog, Sobieskiego 7. Tel. 134-32.
Dr. Surzycki Józef, choroby wewnętrzne, Karmelicka 27. Tel. 101-56.
Dr. Syrek Adam, Grzegórzecka 20.
Dr. Süsser Mojżesz, choroby wewnętrzne, Augustjańska 6.
Dr. Swat Adam, bakterjolog, Sienkiewicza 2-a.
Dr. Swatowa Marja, choroby oczu, Sienkiewicza 2-a.
Dr. Ślączka Aleksander, choroby nerwowe i umysłowe, św. Jana 2.
Dr. Ślączkowa Zofja, choroby kobiece, św. Jana 2.
Dr. Śmigielski Piotr, Pl. Szczepański 7.
Dr. Świerczek Stanisław, Smoleńska 25.
Dr. Świerz Witold, choroby gardła, nosa i uszu, Grabowskiego 9-a. Tel. 142-41.
Dr. Syrop Jakób, Pl. W.W. Świętych 10. Tel. 113-21.
Dr. Syropy Alfred, stomatolog, św. Agnieszki 2.
Dr. Szabuniewicz Bożydar, asystent Zakładu Fizjologji U. J., Grzegórzecka 16.
Dr. Szancenbach Jan, ordynator Oddz. położn. i chorób kobiecych Szpitala im. G. Narutowicza, Basztowa 1. Tel. 130-79.
Dr. Szancer Hirsch Henryk, Szpital św. Łazarza, Starowiślna 61. Tel. 129-47.
Dr. Szantroch Zygmunt, doc. anatomji opisowej, Kopernika 12.
Dr. Szczeklik Edward, choroby wewnętrzne, Kopernika 2. Tel. 157-89.
Dr. Szczerbiński Edward, prakt. Szpitala św. Łazarza, Królowej Jadwigi 118.
Dr. Szlapak Helena, choroby kobiece i wewnętrzne, Mogilska 33.

Dr. Szpiro Władysław, św. Filipa 13.
Dr. Szubarga Józef Jan, Straszewskiego 11.
Dr. Szumowski Władysław, choroby gardła, nosa i uszu, Piłsudskiego 6/II. p.
Dr. Szuniewicz Wacław, choroby dzieci, Stradomska 4.
Dr. Szymanowicz Józef, docent U. J., choroby kobiece i położnictwo, Siemiradzkiego 35. Tel. 104-24.
Dr. Talewski Roman, prakt. Szpitala św. Łazarza, Bonerowska 5.
Dr. Teichmann Aleksander, choroby wewnętrzne, Grodzka 61. Tel. 130-25.
Dr. Tempka Tadeusz, prof. U. J., choroby wewnętrzne, św. Jana 1. Tel. 146-68.
Dr. Tiger Abraham, lekarz chorób wewnętrznych, Podgórze, Salinarna 2. Tel. 117-70.
Dr. Thorn Adela zam. **Silberring**, choroby skórne i kosmetyka lekarska, Sławkowska 30. Tel. 161-93.
Dr. Thur Zygmunt, lekarz chorób nerwowych, Mały Rynek 4. Tel. 113-36 i 117-65.
Dr. Thurowa Regina, choroby dzieci, Legjonów 8.
Dr. Tochowicz Leon, asyst. I. Klin. chorób wewnętrznych, Karmelicka 9. Tel. 177-37.
Dr. Tokarski Marjan Stanisław, choroby wewnętrzne i oczu, Friedleina 27.
Dr. Topolnicki Józef, dyr. Szpitala św. Łazarza, Konarskiego 21.
Dr. Trella Juljan, Salinarna 2.
Dr. Trzebicka Stefanja, choroby oczu, Starowiślna 19. Tel. 106-67.
Dr. Trzebicka Zofja-Geneli, św. Tomasza 26.
Dr. Trzebicky Rudolf, prymarjusz, specjalista chorób skórnych i wenerycznych, św. Tomasza 26. Tel. 156-99.
Dr. Turyna Eugenjusz, położnictwo, Kujawska 16.
Dr. Twardowski Marjan, Zygmunta Augusta 7.
Dr. Twaróg Michalina Zofja, zam. **Gradzińska**, choroby nerwowe i umysłowe, Starowiślna 20.
Dr. Uhma Czesław Antoni, choroby kobiece i położnictwo, Pędzichów 5.
Dr. Urzędowski Hieronim, Wybickiego 1.
Dr. Vergesslich Stefan Ludwik, choroby wewnętrzne, Lubicz 22. Tel. 160-71.

Dr. Wachholz Leon Jan, prof. U. J., medycyna sądowa, Wyspiańskiego 8. Tel. 149-10.
Dr. Wachtel Henryk, radjologja, Krupnicza 8. Tel. 107-85.
Dr. Wachtel Marja, Straszewskiego.
Dr. Wajdówna Marja, Dietla 84
Dr. Walkowski Jan, choroby wewnętrzne, asyst. II. Klin. U. J., Kopernika 15.
Dr. Walewski Stanisław, choroby wewnętrzne, Łobzowska 27. Tel. 155-50.
Dr. Wallerstein Leser Salomon, choroby dzieci, Stradom 6.
Dr. Walter Franciszek, prof. U. J., choroby skórne i weneryczne, Rynek Kleparski 6. Tel. 123-43.
Dr. Wanat Władysław, prakt. Szpitala św. Łazarza, Al. Mickiewicza 21.
Dr. Wander Leon, choroby nerwowe i umysłowe, Starowiślna 28.
Dr. Warzecha Leopold, Szpitalna 34.
Dr. Wasserberg Dora, dentystka, Krakowska 31.
Dr. Wasserberg Paulina, choroby wewnętrzne, Grodzka 48. Tel. 133-58.
Dr. Wasserman Maks, św. Benedykta 3.
Dr. Wasserman Józef, choroby wewnętrzne i dzieci, Zyblikiewicza 9.
Dr. Weber Henryk, choroby skórne i weneryczne, Florjańska 9.
Dr. Weinberg Anna, św. Agnieszki 2.
Dr. Weinsberg Jakób, choroby wewnętrzne, Wrzesińska 5. Tel. 114-63.
Dr. Weissglas Wilhelm, choroby wewnętrzne, św. Gertrudy 2. Tel. 111-30.
Dr. Wernikowski Wiktor lekarz-dentysta, Rynek Gł. 6.
Dr. Wędkowska - Jaskólska Leokadja, choroby dzieci, Mogilska 16.
Dr. Wielska Hildegarda Helena, rentgenolog, Garncarska 11.
Dr. Wilczek Marjan, choroby oczu, Kopernika 38.
Dr. Wilczyński Ludwik, choroby wewnętrzne, Podwale 1.
Dr. Wisłocka Wanda Marja, choroby wewnętrzne, Kanonicza 16. Tel. 102-46.
Dr. Wiśniewski Józef, choroby kobiece i położnictwo, Szewska 5.
Dr. Wistreich Jakób, choroby skórne i weneryczne, Potockiego 1.
Dr. Włodyżanka Jarosława, okulistka, św. Bronisławy 13.
Dr. Wnuczek Wilhelm, stomatolog, Piłsudskiego 3. Tel. 138-44.
Dr. Wodniecki Józef, stomatolog, Wielopole 6. Tel. 107-83.

Dr. Wohlfeiler Leon, asyst. Państwowego Szpitala św. Łazarza, ordynuje w chorobach wewnętrznych od 3—5. ul. Potockiego 2. Tel. 159-54.

Dr. Woliczko Kazimierz, św. Kingi 11.

Dr. Wołyńcowa Paulina łekarz dentystka, Koszary Czarnieckiego.

Dr. Woyciechowski Bruno, choroby kobiece, Siemiradzkiego 1. Tel. 103-62.

Dr. Wolański Roman, chirurg, Syrokomli 7.

Dr. Wolna-Kulig Wanda, Pl. Szczepański 5.

Wójtowicz Eustachy, lekarz Klin. dermatologicznej U. J., ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych od godz. 2.30 do 4.30 Zacisze 14/1.

Dr. Wróblewski Janusz, Wyspiańskiego 11-a.

Dr. Wróblewski Wincenty, b. naczelnik Wojew. Wydz. Zdrowia, Franciszkańska 4. Tel. 147-00.

Dr. Wysocki Piotr Antoni, choroby wewnętrzne, Wiślna 10. Tel. 100-66.

Dr. Zakrzewski Wacław, choroby wewnętrzne, Pańska 5. Tel. 144-88.

Dr. Zamorski Stanisław, lekarz chorób wewnętrznych, st. lekarz okręg. miejski, Rynek Dębnicki 8. Tel. 114-09.

Dr. Zaremba Juljusz, chirurg, Potockiego 3.

Dr. Zborczyński Franciszek, chirurg, Kopernika 21.

Dr. Ziarko Jan, choroby wewnętrzne, Długa 5.

Dr. Zieliński Marcin, docent U. J., choroby nerwowe i umysłowe, Wenecja 1. Tel. 130-98.

Dr. Ziemiański Mieczysław, Kobierzyn.

Dr. Zopoth Artur, choroby kobiece i położnictwo, Rynek Kleparski 5. Tel. 102-18.

Dr. Zubrzycki January, prof. U. J., choroby kobiece i położnictwo, Krupnicza 3. Tel. 134-94.

Dr. żabiński Robert, choroby wewnętrzne, Syrokomli 3.

Dr. żabianka Marja, lekarz chorób nerwowych, Pl. Matejki 6. Tel. 169-58.

Dr. żardecki Aleksander, choroby wewnętrzne, ordynuje od 3—5, Zwierzyniecka 14. Tel. 183-96.

Dr. żydłowicz Władysław, choroby skórne i weneryczne, Florjańska 22.

Dr. żuliński Edward, choroby wewnętrzne, Kujawska 5.

Dr. żuliński Kazimierz, Prądnicka 80.

Fabryka Leczniczych Wód Mineralnych Syntetycznych

„SANAVIT"

Spółka z ogr. odp.

KRAKÓW, WRZESIŃSKA L. 1

Telefon Nr. 151-20

P o l e c a:

Wody mineralne w syfonach i butelkach: Bilińska, Emska, Giesshübler, Karlsbadzka, Kissingen, Marjenbadzka, Selterska, Vichy-Grande Grille, Vichy-Celestins, Woda gorżka przeczyszczająca.

Do nabycia w aptekach i drogerjach.

Nowoczesne metody produkcji, oraz fachowe kierownictwo zapewniają wodom „Sanavit" najwyższą jakość.

Szczęśliwe losy

Polskiej Loterji Państwowej

poleca znana

kolektura

A. Wolańska

Kraków, Rynek Gł. 43

Telefon 159-90.

Konto w P. K. O. Nr. 61-160

DR. WIKTOR SZEMBEK

JAK SIĘ DOKONA NAJBLIŻSZY WYBÓR PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ?

Na czele Państwa Polskiego stoi Prezydent Rzeczypospolitej, skupiający w Sobie jednolitą i niepodzielną władzę państwową.

Na Nim — w myśl Ustawy Konstytucyjnej zdnia 23 kwietnia 1935 r. — spoczywa odpowiedzialność wobec Boga i historji za losy Państwa, a naczelnym Jego obowiązkiem jest troska o dobro Państwa.

Pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej pozostają Organy Państwa, a mianowicie: Rząd, Sejm, Senat, Siły Zbrojne, Sądy i Kontrola Państwowa, przyczem Prezydent Rzeczypospolitej, jako czynnik nadrzędny w Państwie, harmonizuje działania tych Naczelnych organów państwowych.

Władza Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, który jest równocześnie Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych, jest wedle naszej nowej Ustawy Konstytucyjnej, bardzo silna i niepodzielna, a do atrybucyj Jego należy: mianowanie Prezesa Rady Ministrów, Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Naczelnego Wodza, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych, Szefa i urzędników Kancelarji Cywilnej, zwoływanie, otwieranie, odraczanie, zamknięcie sesji, oraz rozwiązywanie Sejmu i Senatu, reprezentowanie Państwa nazewnątrz, stanowienie o wojnie i pokoju, zawieranie i ratyfikowanie umów z innemi Państwami, wskazywanie jednego z kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej w chwili ukończenia Swej kadencji, wyznaczanie na czas wojny następcy Swego, powoływanie Sędziów Trybunału Stanu, powoływanie 32 Senatorów, którzy w myśl Ordynacji wyborczej do Senatu piastują swój man-

dat z wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, oddawanie członków Rządu pod sąd Trybunału Stanu i stosowanie prawa łaski.

Okres urzędowania Prezydenta Rzeczypospolitej trwa lat siedem, licząc od dnia objęcia urzędu, a w razie wojny okres ten przedłuża się do upływu trzech miesięcy od zawarcia pokoju.

Wybór Prezydenta Rzeczypospolitej odbywa się w ten sposób, że kandydata wybiera Zgromadzenie Elektorów, składające się z Marszałka Senatu, jako przewodniczącego, Marszałka Sejmu, jako zastępcy przewodniczącego, Prezesa Rady Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych, oraz z 75 elektorów, wybranych z pośród najgodniejszych obywateli Państwa z tem, że Sejm wybiera 50-ciu elektorów, Senat zaś 25-ciu — w tajnem głosowaniu na listy kandydatów na elektorów, zgłaszane na piśmie na ręce Marszałka i podpisane conajmniej przez 8-miu posłów lub senatorów, przyczem każdy poseł i senator może oddać swój głos tylko na jedną listę.

Zgromadzenie Elektorów zwołuje ustępujący Prezydent Rzeczypospolitej najpóźniej na piętnasty dzień przed upływem Swego urzędowania.

Posiedzenie Zgromadzenia Elektorów rozpoczyna się od złożenia przez elektorów ślubowania, że przy wyborze kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej kierować się będą troską o dobro Państwa Polskiego. Po złożeniu ślubowania Przewodniczący wzywa obecnych do zgłaszania na piśmie kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej, które to zgłoszenie musi być podpisane conajmniej przez ośmiu elektorów, poczem podaje do wiadomości Zgromadzeniu nazwiska zgłoszonych kandydatów i zarządza głosowanie. Po zarządzeniu głosowania, obecni składają głosy za pomocą kart do głosowania, które zawierać mają imię i nazwisko jednego ze zgłoszonych kandydatów.

Za wybranego uważa się kandydata, który uzyskał bezwzględną większość ważnie oddanych głosów, a imię i nazwisko wybranego kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Przewodniczący podaje Zgromadzeniu do wiadomości.

O wyniku wyborów składa następnie Przewodniczący Zgromadzenia Elektorów sprawozdanie ustępującemu Prezydentowi Rzeczypospolitej, a Prezes Rady Ministrów oznajmia o dokonanym wyborze kandydatowi na Prezydenta Rzeczypospolitej.

Ustępującemu Prezydentowi Rzeczypospolitej służy prawo wskazania innego kandydata.

Jeżeli ustępujący Prezydent Rzeczypospolitej złoży na ręce Prezesa Rady Ministrów oświadczenie na piśmie, że nie zamierza skorzystać z prawa wskazania kandydata, albo w przepisanym terminie siedmiodniowym nie wskaże innego kandydata — Prezes Rady Ministrów ogłasza o tem w Dzienniku Ustaw, stwierdzając jednocześnie, że postępowanie wyborcze zostało ukończone, oraz że kandydat Zgromadzenia Elektorów został obrany na Prezydenta Rzeczypospolitej.

Jeżeli zaś ustępujący Prezydent Rzeczypospolitej z prawa wskazania przez Siebie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej skorzysta, wówczas zarządzi w ciągu siedmiu dni od wyboru kandydata przez Zgromadzenie Elektorów głosowanie, a wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej dokonają obywatele w głosowaniu powszechnem z pomiędzy dwóch kandydatów: Zgromadzenia Elektorów i ustępującego Prezydenta Rzeczypospolitej.

W głosowaniu powszechnem biorą udział obywatele bez różnicy płci, którzy przed dniem zarządzenia głosowania ukończyli lat 24.

Głosowanie powszechne przeprowadzają: Generalny Komisarz Wyborczy, oraz Państwowa, Wojewódzkie i Obwodowe Komisje Wyborcze. Głosowanie odbywa się jednego dnia w całem Państwie kartami do głosowania, składanemi przez wyborców w Obwodowych Komisjach Wyborczych po oznaczeniu kreską w karcie nazwiska kandydata, na którego pragną oddać głos.

Obwodowe Komisje Wyborcze niezwłocznie po zamknięciu głosowania ustalają wynik głosowania w swoim obwodzie i odsyłają karty oddane przez wyborców do Wojewódzkich Komisyj Wyborczych, które w trzecim dniu po głosowaniu ustalają wynik głosowania w danem Województwie.

Po przeprowadzeniu swych czynności, Wojewódzkie Komisje Wyborcze przesyłają niezwłocznie karty do głosowania do Państwowej Komisji Wyborczej, która w piątym dniu po głosowaniu ustala wynik głosowania powszechnego, odbytego w całem Państwie, a po ustaleniu tego wyniku stwierdza wybór Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, przyczem za obranego na Prezydenta Rzeczypospolitej uznany zostanie kandydat, który otrzymał większość głosów ważnych, oddanych w całem Państwie.

Gdyby obaj kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej otrzymali równą liczbę głosów, o wyborze rozstrzyga los, wy-

ciągnięty przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej.

Po tych czynnościach Państwowej Komisji Wyborczej, ogłasza niezwłocznie Generalny Komisarz Wyborczy w Dzienniku Ustaw o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej, stwierdzając jednocześnie, że postępowanie wyborcze zostało ukończone, a Prezes Rady Ministrów zawiadamia nowoobranego i ustępującego Prezydenta Rzeczypospolitej o dokonanym wyborze.

Nowobrany Prezydent Rzeczypospolitej obejmuje Swój urząd w ostatnim dniu okresu urzędowania ustępującego Prezydenta, a akt objęcia urzędu zostaje ogłoszony w Dzienniku Ustaw.

›FENIKS‹

Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie

Dyrekcja Filjalna w Krakowie,

BASZTOWA 15

Telefony: 102-73 i 133-18.

Spis Zakładów Dentystycznych na terenie Krakowa.

Zakład techn.-dentystyczny, P. Achlera, Wolnica 5.

Zakład dentystyczny Władysława Biedrońskiego, Basztowa 4. Tel. 155-29.

Zakład techniczno-dentystyczny Józefa Bratta, uprawn. techn. dent., Starowiślna 52. Tel. 122-54. Dla członków Z.S. zniżki.

Dentysta B. Cyzer, Batorego 25. Tel. 144-34.

Zakład techn.-dentystyczny A. Goldmanna, Starowiślna 97. Tel. 126-82.

Dentysta Maksymiljan Gumplowicz, Starowiślna 6. Tel. 167-21.

Haber Wiktor, upr. technik dentystyczny, Piłsudskiego 6.

Uprawniony techn.-dentysta Alfred Kleinberger, Mikołajska 6.

Zakład techn.-dentystyczny Adolfa Kleinmana, ul. Kazimierza Wielkiego 36.

Zakład dentystyczny, upraw. techn. d-ty Maksymiljana Laksbergera, Rynek Podgórski 15. Tel. 116-31.

Zakład techn.-dentystyczny Stanisława Langera, upr. techn. dentystyczny, ul. Zwierzyniecka 15.

Uprawniony Zakład Dentystyczny J. Lessing, Grodzka 6.

Zakład techniczno-dentystyczny Zofji Markowskiej, Sławkowska 28. Tel. 188-75.

Zakład techn.-dentystyczny Michała Nachsatza, Podgórze, Krakusa 8. Tel. 165-60.

Zakład dentystyczny Feliks Naglicki, techn. dent., Lelewela 17. Tel. 180-96.

Semmel Herman, uprawniony technik dentystyczny, Starowiślna 47. Tel. 169-38.

Zakład Dentystyczny Heleny Steinlaufowej, Smocza 10. godz. przyjęć 9—13 i 15—19.

Uprawn. techn. dentysta Roman Stodulski, Karmelicka 44, wejście od ul. Piotra Michałowskiego 1. Tel. 164-35.

Zakład techn.-dentystyczny Stanisława Strzelbickiego, Basztowa 10.

Zakład dentystyczny, N. Waltnera, Kościuszki 42/II. p. Tel. 183-56.

Wojciechowski Stefan, uprawn. technik dentystyczny, Karmelicka 23.

Wójcik Franciszek, Zakład techn.-dentystyczny, Pl. Szczepański 7/I. p.

żmudzki Tadeusz, Zakład dentystyczny, Karmelicka 9. Tel. 162-89.

R. Z. 1863

70 lat

Z. O. Aquasana

Polecane przez Towarzystwa Lekarskie
syntetyczne

Wody Mineralne

RZĄCA-CHMURSKI

w Krakowie

zastępują w zupełności importowane, drogie wody naturalne, zagraniczne.

Żądać w aptekach i drogerjach.

Towary kolonjalne **Delikatesy**

Wina

Herbata **Kawa**

oto specjalność firmy

ANTONI HAWEŁKA

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 34.

MAŁOPOLSKI ZWIĄZEK MLECZARSKI

Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością

CENTRALA: **Kraków, ul. Friedleina 4.**

Oddział główny: **Lwów, ul. 29-Listopada 21**

Dalsze Oddziały: Bielsko, Katowice, Stanisławów, Tarnopol, Zakopane.

Centrala Handlowa 300 Spółdzielni Mleczarskich

Eksportuje i sprzedaje w kraju hurtownie i detalicznie.

MASŁO — MLEKO PASTERYZOWANE — SERY — JAJA — MIÓD.

TADEUSZ FLOREK

POWRÓT WODZA.

Obmyjcie miasto z krepy, rozerwijcie kiry!
Kto mówić śmie, że Józef Piłsudski nie żyje?
Ktoś chciał koszmarną wieścią ból na sercach wyryć
i spazmem jęku zdławić nieugięte szyje.
Obmyjcie miasto z krepy, podnieście sztandary!
Wódz żywy i zwycięski wraca do Krakowa,
płaszczem chwały okryty, purpurowym żarem,
owiany wichrem zwycięstw i wonią Żułowa.
Wkracza krokiem tysięcy, rytm mocy wydzwania
na bruku i na nerwach napiętych jak struny,
A wielkie serce bije głuchem bębnów graniem
i łoskotem serc naszych. Chyba wstały z trumny
wszystkie umarłe serca i biją na alarm
tak mocno, że wołanie to chwyta za gardło
i budzi i pożogę w chłodnej krwi rozpala;
i kto śmie jeszcze mówić, że serce umarło?!
Żywy idzie przez miasto, bardziej od nas żywy,
w szacie grających dzwonów, z wielką wstęgą ciszy;
pośród szpalerów uczuć idzie coraz wyżej
na wzgórze, gdzie sztandary wielkich imion wiszą,
i jeszcze, jeszcze wyżej. Jasnym traktem glorji —
— w nas samych — przez żarliwość i przez umęczenie
w niebiosa serc się wznosi i w niebo historji.
A w piersiach biją dzwony na w niebowstąpienie...

FIRMA

J. WENTZL

„HANDEL POD OBRAZEM"

Istniejący w Krakowie od XVII. wieku

RYNEK GŁÓWNY L. 19

Poleca:

Stare i młodsze wina, wódki i likiery, na miarę i butelkach. Wszelkie delikatesy i towary kolonjalne po cenach umiarkowanych i opustem dla członków Związku Strzeleckiego.

Bufet obficie zaopatrzony.

Piwa:

Pilsner,

Okocim,

Żywiec

CELE i ZADANIA ZWIĄZKU STRZELECKIEGO.

1. Naczelnym celem i zadaniem Związku Strzeleckiego jest pomnażanie przez swoją działalność wartości i mocy narodu, dla osiągnięcia mocarstwowej potęgi Państwa.

2. Realizując te cele i zadania, Związek Strzelecki pragnie przejąć, przedłużać i uzupełniać wpływy wychowawcze wojska i szkolnictwa dla wytworzenia w społeczeństwie typu „obywatela-żołnierza” i wychować swych członków w głębokiem poszanowaniu pracy i w krzewieniu poglądu, że jedną z najprzedniejszych miar wartości człowieka jest suma wykonanej przez niego pracy.

3. Działalność wychowawcza Związku Strzeleckiego przejawia się w dziedzinach:

a) wychowania obywatelskiego,

b) wychowania fizycznego,

c) przysposobienia wojskowego obywateli.

4. Wychowanie obywatelskie ma na celu: podniesienie ogólnego poziomu kultury obywatelskiej w kraju, drogą dania każdemu z członków wiadomości o naszem Państwie i obowiązkach obywatelskich, oraz wciągnięcie go do czynnego udziału w życiu zbiorowem i wzbudzają w jego charakterze sił, któreby mu pozwoliły wspomniane wyżej wiadomości w swem życiu praktycznie stosować.

Środkami tej pracy są: wychowanie organizacyjne, działalność kulturalno-oświatowa, życie świetlicowe, dokształcanie zawodowe, krajoznawstwo, czytelnictwo, opieka społeczna i rozmaite działy higjeny społecznej.

5. Wychowanie fizyczne ma na celu: podniesienie zdrowotności społeczeństwa, oraz wzmocnienie i usprawnienie organizmów obywateli, jako tych czynników, które posiadają podstawowe znaczenie dla wszelkiej twórczości życiowej.

Środkami tej pracy są: programowe wychowanie fizyczne, propaganda hygjeny, gimnastyka, sporty, turystyka, obozownictwo.

6. Przysposobienie wojskowe obywateli ma za zadanie: wychowanie i ćwiczenie zastępu świadomych swych obowiązków obywateli, gotowych w każdej chwili do zapełnienia szeregów Armji Polskiej i zdolnych do wykonania swoich obowiązków żoł-

nierskich, tak w czasie pokoju, jak i w czasie wojny. Zadanie to spełnia Związek Strzelecki:

a) przez wychowanie w obywatelach ducha karności wojskowej, oraz poczucia honoru i patrjotyzmu,

b) przez wyrabianie w nich zmysłu polowego,

c) przez kształcenie ich w podstawowych zasadach wiedzy i sztuki wojennej.

Dom Towarowy

„GLOBUS"

Kraków, Rynek Główny

(róg ul. Szewskiej)

poleca:

każdego tygodnia nowe okazje.

Dla Członków Związku Strzeleckiego specjalne zniżki.

WAPIENNIKI i KAMIENIOŁOMY

LIBAN i EHRENPREIS

polecają

pierwszej jakości **wapno skaliste i miał wapienny** dla celów budowlanych i dla celów rolniczych.

DR. BERNARD FRIEDIGER

PREMIANY GOSPODARCZE W POLSCE

Przewrót z maja 1926 roku oznacza punkt zwrotny w dziejach gospodarczych Polski Odrodzonej.

Od tego czasu w miejsce chaosu cechującego poprzednio gospodarkę polską, wstępuje planowość, w miejsce bezprogramowości, jasno wytyczony cel działania.

Jako naczelną zasadę gospodarki przyświecającą tej nowej erze uznać należy w najszerszem ujęciu zasadę solidaryzmu gospodarczego, w dalszych szczegółach zaś uporządkowanie kwestji waluty, skarbu i stworzenia odpowiednich warunków rozwoju dla gospodarstwa prywatnego.

Rządy pomajowe zrywają ostatecznie z regułą jednostronnego uwzględniania interesów koteryj, klik, stronnictw, stanów, klas, względnie jednostek, przechodzą do porządku dziennego nad partykularnemi interesami, o ile nie są one skoordynowane z interesami całości.

Drogowskazem poczynań gospodarczych u nas staje się jedynie interes Państwa i paralelnie interes ogółu obywateli.

Państwo przyjmuje rolę arbitra w sporach poszczególnych stanów względnie klas, ono decyduje i rozstrzyga. Zarazem przypada Państwu na terenie ekonomicznym rola medjatora. Wyraża się ona w tem, że postulaty poszczególnych grup uwzględnia się w miarę ich ważności dla całokształtu życia gospodarczego, oraz, że żądania grup uzgadnia się w ramach potrzeb ogólnych.

Rola to nadzwyczaj trudna, wymagająca wiele umiaru, trafnej oceny sytuacji, a o tyle trudniejsza, iż po największej części okres jej realizacji przypadł na czas wyjątkowo silnego przesilenia gospodarczego.

Po krótkim bowiem okresie dobrej konjunktury w latach 1926—1929 kryzys o niespotykanej poprzednio ostrości i sile objął świat cały w swoje kleszcze.

Ogromny spadek cen produktów rolnych, spadek produkcji, konsumcji, zatrudnienia, zaznaczył się wszędzie.

Celem zwalczania kryzysu, niemal wszystkie państwa wybrały drogę powiększającą jego rozmiary.

I tak, niemal wszędzie skrępowano swobodny obrót ludzi, towarów, kapitałów, zbudowano mury celne, zakazano imigracji, wprowadzono zakazy wywozu i przywozu, stworzono kontyngenty, clearingi, kompenzacje.

Większość państw w pościgu za chimerą samowystarczalności, odgraniczyło się od swych sąsiadów i zaryglowało swe granice.

Polska przestrzegając konsekwentnie, w myśl zasady solidaryzmu równomiernego rozłożenia ciężarów kryzysu między obywateli i stosując zasadę, że ciężki okres gospodarczy wymaga zredukowania potrzeb ze strony obywateli, stanęła w rzędzie państw, stawiających bodaj najlepiej czoło kryzysowi.

Uwidoczniło się to przedewszystkiem w zakresie waluty, budżetu i kredytu. Złoty polski należy dziś do najsilniej ufundowanych walut na świecie, o czysto złotem pokryciu.

Podczas, gdy państwa o niewyczerpanych wprost zasobach gospodarczych, jak Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Wielka Brytanja, odstąpiły od parytetu złota, Polska trwa przy niem niezmiennie i walucie naszej nie zagraża żadne niebezpieczeństwo, zwłaszcza, iż zapas złota i walut w Banku Polskim wykazuje silną odporność wobec kryzysu.

Również w zakresie budżetowym Rząd potrafił pokryć niedobory wpływami z pożyczek wewnętrznych. Pożyczki te dowiodły, iż społeczeństwo rozumie konieczności Skarbu, wynikające z kryzysu. Dowodem sukces pożyczki Narodowej i Inwestycyjnej.

W zakresie kredytowym okazał polski aparat znakomitą odporność i zdolność przystosowania się do sytuacji.

Wszystkie większe instytucje finansowe polskie w przeciwieństwie do zagranicznych, wyszły obronną ręką z przesilenia.

Te sukcesy należy przypisać w pierwszym rzędzie naszym przemianom ustrojowym.

Wzmocnienie autorytetu władzy wykonawczej ujęte i skodyfikowane w Nowej Konstytucji, pozwoliło jej na realizację także w zakresie gospodarstwa, zamierzeń i celów nieobliczonych jedynie na efekt zewnętrzny i chwilowy.

BITWA POD KOŚCIUCHNÓWKĄ

Największy bój legjonowy w lipcu 1916 r.

Przy objęciu całego odcinka pod Kołodziejami, zajmowanego do maja przez 2 i 3 pułk I. Brygady, zwrócił Komendant Piłsudski uwagę na niebezpieczeństwo, kryjące się w takiem rozłożeniu pozycji. Wysunięta na jej lewem skrzydle reduta (sławna w tym boju Reduta Piłsudskiego) dawała stosunkowo bardzo małą zasłonę, tworząc równocześnie niebezpieczny punkt styczny z taką samą redutą, wysuniętą w tem miejscu od strony nieprzyjaciela. Reszta odcinka legjonowego, biegnąca głębokiemi lasami, obsadzona w lewo od 5 pułku, bataljonami pułków 7, 1, 6, paru szwadronami 1 pułku ułanów, na skrajnem zaś skrzydle 4 pułkiem piechoty, przedstawiała się korzystniej.

Wojsko przygotowane było na bardzo ciężką walkę. Otuchą dla wszystkich był fakt, że nareszcie po dwóch latach wojny razem walczyć będą. Ufność we własne polskie kierownictwo, prowadzące przez cały czerwiec szczęśliwe walki na przedpolach, cały szereg znakomitych wypadów, najświetniejsza z nich wycieczka majora Wyrwy, napełniała żołnierza pewnością siebie, tak konieczną w ciężkim boju, oraz bezwzględną wiarą w kierownictwo, tak konieczną w przełomowych momentach.

Walka wybuchła nagle, 4 lipca 1916 r. o świcie. W boju tym, jak wogóle w całej Brusiłowskiej ofenzywie, zastosowali Rosjanie pierwszy raz huraganowy ogień artylerji. Tutaj też użyli pierwszy raz ataków piechoty, prowadzonych na francuski sposób, a pracowicie przygotowanych „places d'armes".

Uderzenie było nadzwyczaj potężne. Artylerja rosyjska przeważała wielokrotnie nad pułkiem artylerji legjonów. Największy kaliber, jakim rozporządzała polska obrona — były polowe haubice 10-centymetrowe, podczas, gdy strona przeciwna

dysponowała obficie wielkiemi skupiskami 24 i 28 centymetrowych kalibrów.

O boju artyleryjskim w pełnym tego słowa znaczeniu nie mogło więc być mowy. Okopy polskie już koło godziny dziesiątej z rana, na odcinku 5 pułku zrównane były z ziemią.

Tak samo już w pierwszych godzinach walki zaznaczyła się wyraźnie liczebna przewaga rosyjskiej piechoty. Do południa, mimo morderczego ognia i wielkich strat, podsunęła się ona pod

(Ze zbiorów M. Krawczyka, Kraków).

Komendant Piłsudski i ppłk. Berbecki w otoczeniu oficerów — pod Kościuchnówką (r. 1916).

główną linję legjonów, na odległość pozwalającą już na skok szturmowy.

Koło godziny trzeciej popołudniu ogień artylerji rosyjskiej przerwał wszystkie połączenia z tyłami frontu, w tym też czasie front polski zwinął po zaciętej walce swe naprzód wysunięte placówki.

W szeregu tych walk wyróżniła się bohaterską iście obroną, załoga reduty Piłsudskiego, złożona z żołnierzy 5 bataljonu, t. zn. I. bataljonu 7 pułku.

Ogromne, fatalne uderzenie od jądra ataku od pozycji 5 pułku rozlało się gwałtowną falą po całym froncie. Uderzeniem tem spodziewali się Rosjanie za jednym zamachem złamać całkowicie polski opór. Wystąpili w bardzo głębokim szyku i z taką pewnością zwycięstwa, że ostatnie ich kolumny szły jak na paradę, z oficerami i z orkiestrą na czele.

Bój, jaki wypadło stoczyć 5 i 7 pułkowi piechoty, męstwo w nim okazane, ofiarność żołnierzy, spokój i siła ducha oficerów, sięgają najwyższych przykładów polskiej cnoty oręża. Prawa flanka 5 pułku zawisła w powietrzu. I. bataljon został głęboko otoczony. Mimo utraty prawie wszystkich oficerów i znacznych strat w ludziach, przebił się przez przeważającego nieprzyjaciela i zajął pozycję ryglową. 7 pułk, znakomicie prowadzony przez majora Fleszara, mimo niezmiernego nacisku nieprzyja-

(Ze zbiorów M. Krawczyka, Kraków).

Komendant Piłsudski, za Nim mjr. Fleszar i obok kpt. Kukiel — w okopach VI baonu 7 p. Leg.

ciela, nie dał się również rozerwać, łącząc się na ryglowych pozycjach z pułkiem 5 i 1.

Inne dwa pułki, to jest 6 i 4 wytrzymały znakomicie atak, a o duchu, jaki tam panował, najlepiej świadczy fakt, że po szturmie w nocy, w okopach 4 pułku grała pułkowa orkiestra.

Mimo wielkiego wyczerpania i wielkich strat, piechota polska kontratakowała całą noc, a chociaż prowadzone były przez takiego mistrza śmiałych i szalonych uderzeń, jakim był Wyrwa-Furgalski, nie dały rezultatu, a to ze względu na zwiększającą się jeszcze w czasie bitwy liczebną przewagę nieprzyjaciela.

Przez cały drugi dzień tej bitwy trwał znów od samego świtu piekielny ogień artylerji i znów jedne za drugiemi szły szturmy głębokich kolumn piechoty. Ostatnie rezerwy, jakiemi rozporządzała strona polska, mianowicie szwadrony 1 i 2 pułku ułanów zostały wsadzone w linję. Dzień ten, prowadzony przez Rosjan z tak olbrzymim nakładem artylerji i piechoty, nie przyniósł im pożądanego wyniku. Linja polska nie została przerwana. Cofnęła się ona elastycznie jeszcze o kilometr wtył na trzecie stanowisko, bardzo słabo wybudowane i nieumocnione. Manewr ten wykonany, pod najcięższym ogniem artylerji, świadczy znakomicie o kierownictwie oficerów, jakoteż o bitności żołnierzy.

Na tych więc słabych pozycjach, w odkrytych rowkach nie sięgających wyżej niż po kolana, oczekiwało wojsko polskie trzeciego dnia bitwy. żołnierz wyczerpany był już niezmiernie.

Rezerwy nie przybywały, 3 pułk piechoty polskiej skierowała wyższa komenda w bok, na prawo od odcinka legjonów. Pułk ten, atakując razem z Bawarami, opuszczone przez Węgrów pozycje, poniósł znaczne straty, a komendant jego płk. Minkiewicz dostał się do niewoli.

Trzeciego dnia boju koło południa, położenie polskiego frontu było zupełnie tragiczne. Prawe skrzydło „wisiało w powietrzu”. Tam właśnie przewaga rosyjska rozbiła 3 pułk i związane z nim bataljony bawarskiej piechoty. Połączenia z sąsiadującą dywizją węgierską mimo najdalej wysyłanych patroli, absolutnie nie dało się nawiązać, lewe skrzydło frontu, prowadzone przez płk. Roję, również wisiało w próżni. Sąsiadujące z nim oddziały zmiażdżył atak rosyjski. Na przestrzeni trzech walczących tu w obronie linji Styru korpusów, jedyną naprzód wysuniętą zaporą, jedynym punktem zaczepienia pod Kowlem był trzeciego dnia tych walk front polski. Rezerwy niemieckie, idące prosto z pod Verdun, przybywały za późno i zrazu w niedostatecznej mierze. Gdyby dnia tego rozerwano front legjonów, konnica rosyjska niczem już nie wstrzymana, runęłaby głębokiemi lasami na ostatnią linję przed Kowlem, nad Stawok, dostałby się w jej ręce cały materjał wojenny, zwijanej właśnie z pośpiechem linji Styru.

Sytuację tę oceniał i zrozumiał znakomicie Komendant Piłsudski. Mimo, że walcząca tu i Jemu powierzona siła, miała głęboko zagrożone skrzydła, oraz przerwane połączenia, mimo, że otrzymał był już polecenie przerwania walki, utrzymał się na po-

zycjach, w przeświadczeniu, że teraz dopiero nastąpi uderzenie ostateczne.

Genjalna intuicja nie omyliła Go. Właśnie w chwili, w której wypadałoby w myśl otrzymanych instrukcyj zwijać linję, wyrzucili Rosjanie wielkie masy konnicy, by rozerwać niemi ostatni opór Polaków. Konnica ta została przez piechotę polską zniesiona. — Trzeciego dnia walki ze względu na sytuację sąsiednich odcinków, cofnięto się, utrzymując ciągłą łączność z nieprzyjacielem. W nocy jeszcze raz wśród najtrudniejszych warunków, rozwinęła piechota polska swój front, gotowa do przyjęcia boju leśnego.

Czwartego dnia bitwy, już całkiem przedzierżgniętej w bitwę ruchomą, broniły brygady legjonów, trzech ważnych węzłów drożnych. Wywiązały się więc trzy zamknięte w sobie bitwy tylnych straży pod Nową Rudą (pułk 4 i 6), pod Gradyską (2 pułk ułanów i część 1), wreszcie pod Trojanówką (pułk 1 i 7).

żołnierz polski, mimo ogromnych strat, mimo zdziesiątkowanego stanu oficerów, mimo wielkiego wyczerpania z głodu i bezsenności, w bitwach tych stawał znakomicie, tym sposobem umożliwił przygotowanie nowej linji bojowej poza sobą i przeszedł za nią dopiero o świcie dnia następnego (dzień już piąty), otoczony zewsząd nieprzyjacielem.

W walkach pod Kościuchnówką legł kwiat polskiego Korpusu oficerskiego, poległa wyborowa falanga podoficerów i żołnierzy.

* * *

Pierwszego dnia tych bojów, po całodziennym ogniu huraganowym, mimo odparcia kilku masowych ataków, został otoczony przez nieprzyjaciela I. bataljon pułku Legjonów polskich. Trzeba było albo się poddać, albo przebijać się z bagnetem w ręku. Komendant bataljonu kpt. Sław-Zwierzyński, postanowił się przebić i zarządził kontratak. Rozpoczęli szturm sami oficerowie. Oficerska tyraljera ruszyła, pociągając za sobą żołnierzy.

Ta oficerska tyraljera — to summum gloriae, do jakiej doszła walcząca młodzież polska. Ta oficerska tyraljera, idąca na tłum moskiewski wspaniałą linją męstwa i hartu — to szczyt polskiego wychowania i polskiego obyczaju. W kontrataku tym, potem w walce koło przejścia przez mostek w kontrataku ppor. Myszkowskiego w szturmie, prowadzonym o świcie dnia następnego i w walce podczas odwrotu — stracił pułk 21 oficerów.

Zginęli obaj komendanci bataljonów: major Wyrwa-Furgalski i kapitan Sław-Zwierzyński.

Zginęli podporucznicy: Karwacki Zygmunt, Nehring-Luty Aleksy, Guzowski Stanisław, por. Hajec Jan, ppor. Charzewski Stanisław i ppor. Janicki Józef.

Zostali ranni podporucznicy: Myszkowski Aleksander, Szwarcenberg Jerzy, Stefański Paweł, Mikulski Józef, Trapszo Tadeusz, Rowecki Stefan i Starzyński Roman. Sześciu rannych oficerów tego pułku dostało się do niewoli.

O zasługach poległych oficerów da się powiedzieć właśnie nie tak dużo, jak wiele mają oni wpisane w swe arkusze ewidencyjne. Brali udział we wszystkich bitwach I. Brygady, we wszystkich wojennych jej wyprawach: kieleckiej, warszawskiej, podhalańskiej, lubelskiej, poleskiej i wołyńskiej. Każdy z nich miał za sobą kilkadziesiąt bitew i cały szereg świetnych zasług wojskowych.

ROZKAZ KOMENDANTA PO BITWIE POD KOŚCIUCHNÓWKĄ

Ciężkie zmagania się wszystkich oddziałów legjonowych w bitwie pod Kościuchnówką, znalazły należyte uznanie w rozkazie Komendanta.

Rozkaz ten brzmiał:

„Żołnierze!

Najcięższe z dotychczasowych naszych bojów przebyliśmy w dniach ostatnich. Ogień artylerji z nieznaną nam dotąd potęgą szalejący na naszych okopach, masowe ataki nieprzyjaciela, przebijanie się bagnetem przez piechotę wroga, masowe również szarże kawalerji rosyjskiej — wreszcie odwrót w nadzwyczajnie ciężkich warunkach — oto cośmy przeszli w ciągu kilku dni. Pomimo krwawych i ciężkich ofiar, któreśmy złożyli, cofnęliśmy się z każdorazowej pozycji jedynie wtedy, gdyśmy byli otoczeni; schodziliśmy zawsze ostatni z pola, przeciwstawiając wszędzie na naszym froncie nowy opór przemocy.

Dumny jestem z zachowania się I. Brygady w tych bojach pod Kościuchnówką, chcę zaś wierzyć, że każdy z nas, jak to prawemu żołnierzowi przystoji, wyniósł z tych dni dużo doświadczenia i nauki, gdy tyle dla siebie nowych rzeczy widział, w tylu nowych formach boju brał udział. W kilka dni takiego boju rekrut staje się starym wiarusem, który ma co wspominać i czego uczyć drugich. Najcięższe dzia-

łanie bojowe spadło tym razem na pułk 2 mojej Brygady, pułk „zuchowatych“ Berbeckiego. Pułk stracił swego dowódcę, ciężko rannego, obu komendantów bataljonów zabitych i rannych, więcej niż połowa oficerów i prawie połowa żołnierzy spłaciły krwią serdeczną dług Ojczyźnie i sławie wojska — i pomimo to pułk zmniejszony w składzie wyszedł wyczerpany fizycznie, ale nie moralnie.

Boje pułku Berbeckiego VI. baonu kapitana Kukiela, w dniach 4, 5 i 6 lipca, jeżeli pozostaną w mojej pamięci smutnemi z powodu ciężkich i bolesnych strat najlepszych kolegów broni, zaliczonemi jednak być muszą do najsławniejszych, jakie Brygada przeżyła. Dzięki oficerom i żołnierzom za dzielną pracę i hart ducha.

Najboleśniejszą naszą stratą jest zabity major Wyrwa-Furgalski, który tyle sławy nam przysparzał, tylu żołnierzy wychował, a tylu upadających moralnie swym humorem i tężyzną podtrzymywał. — Był jednym z najlepszych naszych oficerów.

Cześć Jego pamięci!

Najsławniejszemi czynami w tych dniach są: kontratak 8 kompanji pułku Berbeckiego na Polską Górę i odparcie przez bataljony majora Fleszara (specjalnie 6 bataljon kapitana Kukiela) masowej szarży kawalerji rosyjskiej. Pierwszy, prowadzony wieczorem 4 lipca przez ppor. Myszkowskiego z nadzwyczajną brawurą i efektem uratował od zagłady pułk Berbeckiego, a przez odebranie Polskiej Góry, zdobytej przez wroga na naszych sąsiadach, z prawej strony cofnął o cały dzień odejście ostateczne z pozycyj, co uratowało oddziały na południe od nas. Drugi — 6 lipca przeprowadzony przez 5 i specjalnie 6 bataljon pod dowództwem majora Fleszara, zatrzymał nieprzyjaciela w chwili nadzwyczajnie krytycznej, gdy wszystko naokół się cofało, a na nasz front rzucono masy kawalerji. Odparcie tych ataków i wyrzucenie z przedpola wdzierającej się na nasze pozycje z lewa piechoty, dozwoliło spokojnie odejść całej Brygadzie, nieledwie w półtorej godziny po rozpoczęciu odwrotu przez inne oddziały — nieprzyjaciel długo nie ośmielił się potem nas ścigać. Znakomicie do tego przyczynił się major Brzoza, kierując do ostatka ogniem baterji prawie w samej linji tyraljerskiej.

Dziękuję oficerom i żołnierzom pułku Berbeckiego i obom bataljonom majora Fleszara za dzielną pracę i bohaterstwo w tych walkach“.

Czeremoszno, 11 lipca 1916.

J. Piłsudski.

DROGERJA
im. ŚW. TERESY
STEFANA HYŁY

Kraków, ul. Wiślna L. 6

Telefon Nr. 138-09

p o l e c a :

mydła,
kremy,
perfumy,
wody kolońskie,
kosmetyki,
gąbki,
galanterję toaletową,
zioła,
chemikalja i t. d.

Towar w wielkim wyborze najlepszej jakości.

Członkom Związku Strzeleckiego i Kół Przyjaciół Z S. jakoteż Woiskowym i Urzędnikom udzielam przy każdorazowem zakupnie wydatnego rabatu.

Ceny niskie.

TADEUSZ FLOREK

BIEG OKRĘŻNY

(Na cześć zwycięscy).

Chwała Tobie, że pędzisz samotny i pierwszy,
własnem ciałem dla drugich rozdzierając przestrzeń.
To nic, że w uszach brzęczy krew, natrętny szerszeń,
i w mózg się wdziera groźne, szumiące powietrze.

To nic, że w piersiach huczy tysiąckonny motor
i do ostatnich skoków liny mięśni pręży,
bo wnet ogromna radość uniesie cię lotem
i skrzydła przypnie, gdy tam — na mecie zwyciężysz.

Tylko nie myśl o słabych, co w drodze odpadli.
Wrócą mali, odziani płaszczami pogardy.
Szkoda płakać nad nimi. Ty biegu przynaglij
i pędź, pędź naprzód — uparty zawsze i twardy.

Niech zobaczą, że ciągle naprzód iść potrzeba
wpoprzek wszystkim przeszkodom i wbrew wszystkim klęskom,
by albo martwym upaść albo taśmę przerwać.
Chwała Tobie, żeś wytrwał do końca, Zwycięsco!

FABRYKA PORCELANY
i WYROBÓW CERAMICZNYCH
W ĆMIELOWIE SPÓŁKA AKCYJNA

Znasz arcyserwis, ongi Mickiewicza [temat?
Wiedz, gdyby dzisiaj Wieszcz [tworzył poemat,
Dałby napewno na stół soplicowski
Serwis Ćmielowski!

Wytwórnia Mebli Metalowych
„MARS"
BRACIA TARABOWIE
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ PORĘKĄ
w Krakowie, Składowa 22
Telefon Nr. 149-60
p o l e c a:
urządzenia hoteli i pensjonatów, klinik, sal operacyjnych, sanatorjów, gabinetów lekarskich. Wszelkie meble z żelaza i metalu, wszelkie wyroby żelazno-metalowe.

Nowoczesne zapatrywania na problem palenia tytoniu.

Prawie każdy dzień przynosi nowe spostrzeżenia naukowe we wszystkich objawach codziennego życia. Również tak powszechna dziedzina palenia papierosów doczekała się wyczerpującego wyświetlenia tego problemu.

Najnowsze badania wykazały, że dobroć papierosa polega nie tylko na odpowiednim doborze tytoniu, ale w wysokim stopniu zależy od zastosowania dobrej zwijki do papierosów.

Od naprawdę dobrej zwijki wymaga się, by była wykonana ze surowca z najdelikatniejszych włókien roślinnych, co uszlachetnia aromat i smak papierosa. Bibułka winna posiadać taką strukturę, by zapewniała stały dopływ tlenu, potrzebnego do prawidłowego spalania tytoniu i by sama spalała się równomiernie z tytoniem.

W ten sposób zapobiega się powstawaniu przy spalaniu niepożądanych ubocznych składników chemicznych, jak trujący tlenek węgla, pirydyn, amonjak, akroleina i t. d.

Wata w zwijce musi posiadać dostateczne właściwości absorbcyjne i neutralizujące, jednak tylko w tym stopniu, by wchłaniała wszystkie szkodliwe związki chemiczne dymu papierosa, a nie wyjaławiała aromatu tytoniu.

Wreszcie trzeci bardzo ważny czynnik dobrej zwijki, to jej staranne i hygieniczne wykonanie. W przebiegu produkcji winna zwijka jaknajmniej stykać się z rękami robotnika, co przy nowoczesnych urządzeniach technicznych i należytej organizacji pracy w poważnych zakładach przemysłowych, jest w zupełności osiągalne.

W produkcji zwijek do papierosów posiada Polska piękne tradycje i wybitnych fachowców. Takie zakłady, jak np. zjednoczone fabryki zwijek i bibułek „Her-Be-Wo" doprowadziły poziom swych wyrobów do najwyższego — obecnie osiągalnego stopnia i znane są chlubnie nietylko w kraju ale i zagranicą.

Wszystkie marki firmy „Herbewo", jak: „Morwitan", „Bon-

Ton", „Herbewo-Korkowe", „Mais", „Gold-Tipped" i szereg innych, odpowiadają w 100% wszelkim wymaganiom dobrej zwijki i cieszą się dlatego wielką popularnością.

W ostatnich czasach pojawiły się różne, często szumnie reklamowane, a wrzeczywistości małowartościowe fabrykaty, rzucane nieraz za bezcen na rynek. Należy wystrzegać się tego rodzaju lichych i niehygienicznych wyrobów, które psując smak najlepszego nawet tytoniu, nietylko pozbawiają palacza całej przyjemności palenia, ale ponadto szkodliwie odbijają się na jego zdrowiu.

Tylko zwijki, wyrabiane przez fabryki, dysponujące nowoczesnemi urządzeniami i przestrzegające zasad hygieny, o tak wysokim poziomie, jak zjednoczone fabryki zwijek i bibułek „Herbewo" (Herliczka, Bełdowski, Wołoszyński), zasługują na miano zdrowotnych i mogą być bez zastrzeżeń polecane.

Zał. w r. 1877.
Magazyn Papieru i Przyborów Piśmiennych

R. ALEKSANDROWICZ

Kraków, Basztowa 11.
Telefon 103-11.

Poleca w wielkim wyborze
Przybory biurowe
Techniczne
i malarskie

jak: KSIĘGI HANDLOWE
(wyłączna sprzedaż) PAPIERY ŚWIATŁOCZUŁE „O Z A L I D"
STOŁY RYSUNKOWE
Ramy do kopjowania papierów światłoczułych i t. p.

KOKS
tylko
z Krakowskiej Gazowni

Mgr. TADEUSZ FLOREK

KILKA SŁÓW O DZIAŁALNOŚCI KOŁA PRZYJACIÓŁ ZWIĄZKU STRZELECKIEGO

Do sierpnia 1934 r. istniał przy Zarządzie Powiatu Związku Strzeleckiego Kraków-Powiat referat członków wspierających, to jest członków popierających Związek materjalnie. Z tego referatu wyłoniło się w dniu 9 sierpnia 1934 r. odrębne stowarzyszenie pod nazwą „Koło Przyjaciół Związku Strzeleckiego przy Zarządzie Powiatu Z. S. Kraków-Powiat". Stowarzyszenie to rządzi się własnym Statutem, zatwierdzonym przez władze państwowe i władze Związku Strzeleckiego. Zadaniem jego jest organizowanie moralnej i materjalnej pomocy dla tej jednostki Związku Strzeleckiego, przy której istnieje, to jest dla Powiatu krakowskiego. Ma więc przed sobą zadanie bardzo ciężkie i odpowiedzialne. Chodzi tu bowiem o teren rozległy, przeważnie uboższy od miasta, wymagający współpracy społeczeństwa krakowskiego, lecz te właśnie ciężkie i odpowiedzialne zadania nie zniechęcają członków naszego Stowarzyszenia, ale przeciwnie dodają im bodźca do rozwijania coraz większej energji i coraz śmielszej inicjatywy.

Istnienie swoje zaczęło Koło w lokalu Komendy Powiatu, gdzie zajmowało jeden kąt, a właściwie tylko jeden mały stolik. I to było wówczas całkiem wystarczającym warsztatem pracy dla ówczesnej pracy organizacyjnej. Z biegiem czasu w miarę rozwoju Koła, zakupiono z własnych funduszów urządzenie biurowe, a to narazie 2 stare biurka, szafę i krzesło.

A dzisiaj — Koło posiada przy ul. Florjańskiej 53 II. p. własny piękny lokal, złożony z trzech pokoji i kuchni i własne urządzenie. W lokalu tym mieści się świetlica, nosząca z dumą

imię Twórcy Związku Strzeleckiego — Marszałka Józefa Piłsudskiego. Świetlica ta nietylko przyczyniła się do ożywienia życia organizacyjnego i towarzyskiego w Kole, lecz co więcej, stała się jednym z najpotężniejszych środków działalności organizacyjnej. Tam odbywają się co niedzielę odczyty, na których członkowie Koła zaznajamiają się z historją i ideologją Związku Strzeleckiego i ruchów niepodległościowych. Tam schodzą się codziennie członkowie, aby przyjemnie spędzić wieczór, czy to na lekturze, czy na grach towarzyskich, czy też na miłej pogawędce. Świetlica bowiem stale posiada do dyspozycji członków wszystkie najpoważniejsze czasopisma, gry towarzyskie i t. p. Ponadto korzystać mogą członkowie z dobrze zaopatrzonego bufetu.

W świetlicy odbywają się co tygodnia w sobotę zebrania towarzyskie lub dancingi, a w najbliższym czasie rozpoczną się różne imprezy przygotowywane przez własne Kółko Dramatyczne, w których przyrzekły swój udział wybitne siły artystyczne. Wreszcie przy świetlicy istnieje bibljoteka, która powiększa się z każdym dniem.

Podkreślić tu należy ofiarność Członków Koła, jak i Sympatyków z poza Organizacji, którzy swemi hojnemi darami przyczynili się wybitnie do realizacji tego dzieła.

Przez świetlicę i życie świetlicowe stara się Koło w jak najszerszych sferach krzewić szczytne ideały wychowawcze Związku Strzeleckiego.

Natomiast praca wychowawcza mniej ekstensywna, lecz bardziej gruntowna i dogłębna wre na innym odcinku: na kursach przysposobienia obywatelskiego. Kursy te prowadzą dla członków Koła z inicjatywy i upoważnienia Zarządu i Komendy Powiatu Z. S. członkowie Zarządu Koła, którzy są zarazem rzeczywistymi czynnymi członkami Związku Strzeleckiego. Kursy te odbywają się zgodnie z regulaminami, trwają conajmniej trzy miesiące, połączone są z próbą organizacyjną, po ukończeniu której kursiści składają uroczyste przyrzeczenie strzeleckie i stają się czynnymi, rzeczywistymi członkami Związku Strzeleckiego. W ten sposób z pośród członków Koła pozyskuje się nowych członków dla Związku Strzeleckiego i to z pośród ludzi najbardziej wartościowych, ludzi stojących przeważnie na wysokim poziomie intelektualnym i zajmujących nieraz wysokie stanowiska społeczne. Podkreślić trzeba znamienny fakt, że wszyscy ci ludzie bez względu na ich zawodowe stanowisko i bez

względu na wiek, uczęszczają punktualnie na wszystkie wykłady i poddają się bez szemrania egzaminom i surowej dyscyplinie organizacyjnej.

W ten sposób rozszerza się stale i rozszerzać będzie krąg oddziaływania ideologji Związku Strzeleckiego i coraz nowi ludzie wstępować będą w szeregi Związku i to nie pod wpływem jakiegoś chwilowego impulsu, lecz po gruntownem przygotowaniu i po głębokiej rozwadze. Na tej drodze Koło stara się wypełniać jedno ze swych naczelnych zadań, a mianowicie organizowanie moralnej pomocy w stosunku do Związku Strzeleckiego.

Działalność wychowawczo-propagandową rozwijało Koło także doraźnie przy sposobności świąt i obchodów państwowych i organizacyjnych. I tak w dniu Święta Niepodległości w roku 1934 wzięło Koło czynny udział w akademji w Wieliczce. W marcu 1935 r. zorganizowało poranek ku uczczeniu 10-tej rocznicy Odzyskania Morza, — w dniu 24 marca 1935 r. uroczystą akademją uczciło dzień Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego. Wreszcie wzięło udział w smutnych obrzędach po śmierci Marszałka.

Dla utrzymania stałego kontaktu z wszystkimi członkami, Zarząd Koła wydaje co miesiąc okólniki, w których podaje do wiadomości najważniejsze wydarzenia z życia Organizacji.

W dziedzinie sportu specjalną troską otoczono strzelectwo. Zorganizowano kilka strzelań konkursowych, w czasie których pokaźna liczba członków Koła zdobyła Odznaki Strzeleckie (O. S.) drugiej i trzeciej klasy.

Wreszcie wspomnieć jeszcze trzeba o kilku najważniejszych imprezach, jak loterjach fantowych, pociągu popularnym do Zakopanego; ta ostatnia impreza przeprowadzona była we własnym zarządzie, bez pomocy biur turystycznych i udała się w zupełności.

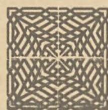
Tak przedstawia się w głównych zarysach dotychczasowa działalność Koła.

Zdajemy sobie sprawę, że wyniki tej działalności są małe i skromne, że zrobić można było więcej i lepiej.

Może jednak mamy prawo powiedzieć, że nie sprzeniewierzyliśmy się słowom, rzuconym w naszym zeszłorocznym kalendarzu, — słowa te dzisiaj powtarzamy jeszcze głośniej i dobitniej:

„Podjęliśmy się tej pracy ze szczerym entuzjazmem, z entuzjazmem fanatyków i zapewniamy całe Społeczeństwo, że to

nie słomiany ogień — że będziemy bezwzględnie lojalni i z całą bezwzględnością i surowością wobec siebie samych pracować w myśl udzielonych nam dyrektyw, aż do pełnego zwycięstwa".

Z. ZIEMBICKI
KRAKÓW
PL. MARJACKI 2.
ZZ
ZZ
PRZYBORY
RYSUNKOWE
DLA SZKÓŁ i TECHNIKÓW

Sześćdziesięciolecie emancypacji kobiet

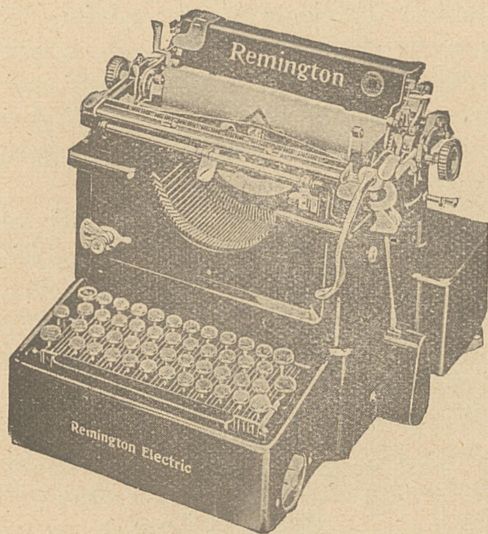
Z końcem roku 1933 minęło okrągło 60 lat, gdy w roku 1873 kobieta stanęła poraz pierwszy obok mężczyzny, jako konkurentka pracy, będącej dotychczas wyłącznym monopolem mężczyzny. Rok ten jest równocześnie datą wprowadzenia na rynek zbytu pierwszej fabrycznie wykonanej i praktycznej maszyny do pisania.

Jakkolwiek bowiem historja wynalazku tego dziś już tak popularnego sprzętu biurowego sięga czasów dość odległych, gdyż przeszło 220 lat (pierwszy „patent'' angielski udzielony wynalazcy maszyny do pisania pochodzi z dnia 7 stycznia 1714 roku i wydany został mechanikowi londyńskiemu nazwiskiem Henryk Mill), to jednak wszelkie usiłowania zastosowania wynalazku do praktycznego użytku w ciągu następnych 160-ciu lat nie dały pozytywnych rezultatów. Dopiero amerykanin nazwiskiem Christopher Latham Sholles zbudował pierwszy praktyczny model i wspólnie z fabrykantem Philo Remingtonem w roku 1873 wprowadzili na rynek pierwszą maszynę do pisania Remington, która stała się zaraz od początku warsztatem pracy kobiet.

Pierwszą stenotypistką świata była córka wynalazcy miss Sholles . Dała ona przykład i impuls kobietom do naśladowania jej. Od owego pamiętnego roku kobiety Ameryki, a za niemi i reszty części świata zdobywały sobie nowy zawód pisarek maszynowych, czyli t. zw. „stenotypistek'', wypierając coraz więcej dotychczasowych zawodowych pisarzy ręcznych, czyli t. zw. „skrybów'' z biur urzędów i instytucyj.

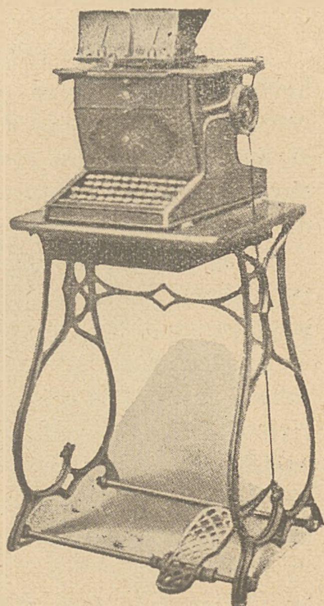
Znikały też wraz ze skrybami z biur gęsie pióra i stalówki, oraz charakterystyczne zachlapane po brzegi atramentem kałamarze, oraz miski z piaskiem do wysuszania pisma. Natomiast zjawiały się maszyny do pisania wraz z obsługującemi je kobietami. Równocześnie ze zjawieniem się kobiety w biurze, wcho-

dziła do niego czystość i porządek i milsza atmosfera. Okazało się, że wbrew dotychczasowym przesądom kobieta jest conajmniej równowartościową siłą pracy z mężczyzną. Sztukę pisania na maszynie doprowadziła kobieta do daleko idących rezultatów. Zaś co do szybkości pisania na maszynie, jak to mówią rezultaty konkursu ljońskiego, osiągnęła kobieta rekord światowy, wynoszący „tylko" 14 znaków w sekundzie. Laureatka owego kon-

Ostatni model (1934 r.)
Elektryczna maszyna do pisania.

Remington Nr. 1

To była pierwsza praktyczna. maszyna do pisania na świecie

kursu otrzymała też i nagrodę w wysokości 100 tysięcy lirów, zakładając potem wzorową szkołę stenotypistek.

Odebranie dawnego zawodu mężczyźnie i stworzenie nowego warsztatu pracy kobiet umożliwił także fakt, że pisanie na maszynach wymaga subtelnych i szybkich ruchów palców, a ciężka ręka mężczyzny i grubsze palce utrudniały mu pracę na tym, na siłę fizyczną, tak wrażliwym instrumencie.

Zawód pisarek maszynowych był pierwszym etapem do emancypacji kobiet. Przełamawszy bowiem przesąd, że kobieta nadaje się do zajęć i pracy tylko w ścisłem kółku rodzinnem, jako gospodyni domu i matka, ówczesna kobieta zaczęła śmiało

sięgać do innych monopoli pracy mężczyzny i jeżeli mu ich nie odbierała, podobnie jak to się stało z pisarzami, to zajmowała miejsca równorzędne obok niego, przewyższając nieraz wyniki jego pracy w niektórych zawodach.

Pierwszy model tego tak doniosłego w skutkach przyrządu wyglądał jednak nieco inaczej w roku 1873 niż dziś...

Pierwszy model posiadał bowiem tylko jeden garnitur liter, a mianowicie litery duże, pozatem jeszcze znaki i cyfry. Kontroła napisanego tekstu odbywała się przez podnoszenie t.zw. „karetki z papierem". Przesuwanie wiersza i papieru odbywało się przy pomocy pedału nogą. Mimo to jednak pismo maszynowe było w stosunku do ręcznego piękniejsze i drukowane. Pisanie na maszynie było równocześnie szybsze od ręcznego. To były walory, które umocniły pozycję maszyn do pisania w świecie, oraz stanowiły o jej dalszym rozwoju i ulepszeniu.

Niejedna ze stenotypistek dzisiejszych nie zdaje sobie sprawy z tego, że zawód jej „został wynaleziony" przed 60-cioma laty i że swój byt dzisiejszy zawdzięcza mechanikowi amerykańskiemu, względnie jego wynalazkowi...

Pracując na nowoczesnej maszynie do pisania z „widocznem pismem", wyposażonej w przeróżnego rodzaju „wygody", piszącej cicho bez łoskotu, wymagającej tylko lekkiego naciskania klawiszów, nie zdaje sobie dzisiejsza maszynistka sprawy z tego, ile lat pracy i usiłowań trzeba było, aby stworzyć tego, już dziś prawie że „robota", piszącego milcząco, posłusznie i sprawnie jedynie prawie tylko pod dyktando samych palców stenotypistki...

Jeśli chodzi o najnowsze modele maszyn do pisania, to są niemi prócz wzorowych biurowych modeli, cichopiszące maszyny Remington, maszyny elektryczne, oraz przenośne i mały Remington.

Tak to więc wynalazek maszyny do pisania dzieło C. L. Shollesa, wywołał przewrót w życiu kobiet i dał miljonom dzisiejszych pracowniczek biura, a nawet i wielu innych zawodów chleb do ręki.

STATUT ZWIĄZKU STRZELECKIEGO W SKRÓCIE.

I. NAZWA, TEREN I SIEDZIBA.

§ 1. Stowarzyszenie nosi nazwę „Związek Strzelecki".

§ 2. Działalność Stowarzyszenia obejmuje obszar Rzeczypospolitej Polskiej, oraz środowiska Polaków zagranicą z zachowaniem miejscowych praw o stowarzyszeniach.

§ 3. Siedzibą władz naczelnych Stowarzyszenia jest m. st. Warszawa.

II. ZADANIA.

§ 4. Zadaniem Stowarzyszenia jest pomnażanie wartości i mocy narodu, dla rozwijania mocarstwowej potęgi Państwa przez:

A. Wychowanie obywatelskie członków, oparte na ideologji państwowo-twórczej i karności społecznej według wskazań Założyciela i Pierwszego Komendanta Głównego Związku Strzeleckiego, Józefa Piłsudskiego.

B. Przygotowanie członków do służby wojskowej i utrzymanie nabytego przez nich poziomu wyszkolenia.

C. Wychowanie fizyczne i sport.

III. ŚRODKI.

§ 5. Celem wypełnienia swych zadań, Stowarzyszenie ma prawo z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych:

A. W dziedzinie organizacji.

Zakładania Oddziałów, oraz innych odrębnych zrzeszeń, uprawiających poszczególne działy pracy.

B. W dziedzinie wychowania obywatelskiego.

a) prowadzenia wśród członków Z. S. dokształcenia ogólnego i urabiania ich wszelkiemi środkami na światłych i czynnych obywateli Państwa,

b) przysposobienia rolniczego i dokształcania zawodowego,

c) budowania, zakładania i prowadzenia domów ludowych, świetlic, bibljotek i kolonij,

d) wydawania pism, książek, ulotek i wszelkiego rodzaju wydawnictw,

e) prowadzenia propagandy w myśl zasadniczego żądania Stowarzyszenia,

f) organizowania opieki społecznej,

g) prowadzenia akcji na polu hygjeny i walki z alkoholizmem, organizowania opieki lekarskiej dla swych członków i rozwijania propagandy w tych dziedzinach.

C. W dziedzinie wyszkolenia wojskowego:

a) prowadzenia wykładów, ćwiczeń, kursów i obozów, oraz szkolenia komendantów i instruktorów,

b) współdziałania z władzami państwowemi i samorządowemi, oraz instytucjami powołanemi przez władze państwowe do współpracy w zakresie obrony kraju.

D. W zakresie sportu strzeleckiego:

a) reprezentowania sportu strzeleckiego wewnątrz i nazewnątrz kraju, organizowania i prowadzenia zawodów strzeleckich, zatwierdzania rekordów i mistrzostw strzeleckich, nadawania odznaki strzeleckiej,

b) organizowania i prowadzenia sportu strzeleckiego na terenie Stowarzyszenia w myśl ogólnych wytycznych P.U.W.F. i P. W.,

c) prowadzenia propagandy na rzecz sportu strzeleckiego.

E. W dziedzinie wychowania fizycznego i sportu:

a) prowadzenia kółek i poradni sportowych, kursów, ćwiczeń, obozów, oraz imprez sportowych,

b) udziału w zrzeszeniach, związkach sportowych,

c) budowy i eksploatacji stadjonów, boisk, zakładów gimnastycznych i sportowych, pływalni i wszelkiego rodzaju urządzeń sportowych.

§ 7. Działalność polityczna na terenie Stowarzyszenia jest zabroniona: strzelcy w charakterze członków Organizacji nie mają prawa brania udziału w wystąpieniach politycznych, tak jednostkowo jak i zbiorowo.

IV. CHARAKTER PRAWNY.

§ 8. Stowarzyszenie jest osobą prawną i jako takie może posiadać wszelki majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać

kontrakty i umowy, pobierać składki, zakładać spółdzielnie, prowadzić wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwa i imprezy dochodowe, przedsiębrać wydawnictwa, przyjmować darowizny, legaty i zapisy — wreszcie przeprowadzać wszelkie inne tranzakcje i przedsięwzięcia przewidziane prawem.

V. MAJĄTEK, FUNDUSZE I RACHUNKOWOŚĆ.

§ 9. Fundusze i majątek Stowarzyszenia powstają:

a) z wpisowego i składek członkowskich,

b) z dochodów uzyskanych z przedsięwzięć, organizowanych i prowadzonych przez władze i organa Stowarzyszenia, oraz procentów od kapitałów,

c) dobrowolnych ofiar, darowizn, legatów, subwencyj i t. p.,

d) wszelkiego rodzaju innych, nieprzewidzianych wpływów.

§ 12. Majątek ruchomy i nieruchomy jest własnością całego Stowarzyszenia, reprezentowanego przez Zarząd Główny, który nim zarządza.

§ 13. W razie likwidacji jakiejś jednostki Stowarzyszenia administrację majątku przejmuje zarząd stopnia bezpośrednio wyższego.

§ 15. Wszystkie władze i instytucje Stowarzyszenia powinny prowadzić rachunkowość w myśl instrukcyj, wydanych przez Zarząd Główny.

VI. CZŁONKOWIE.

§ 16. Członkiem Stowarzyszenia może być każda osoba fizyczna o nieposzlakowanej czci, mająca ukończone 18 lat życia, posiadająca obywatelstwo polskie, oraz stosująca się do postanowień niniejszego statutu.

Ponadto mogą być przyjmowani do Stowarzyszenia:

a) osoby prawne, istniejące na podstawie legalnych statutów, zgadzające się podporządkować kierunkowi ideowemu i przepisom Stowarzyszenia,

b) osoby poniżej lat 18, jako tak zwana „młodzież strzelecka".

§ 17. Członkowie dzielą się na:

a) czynnych,

b) współdziałających,

c) zasłużonych.

§ 18. Członkiem czynnym jest uczestnik Stowarzyszenia,

deklarujący swój osobisty i bezpośredni udział w pracy Stowarzyszenia.

Członkowie czynni dzielą się na: „kandydatów" — odbywających okres próbny, oraz członków rzeczywistych, t. j. ostatecznie przyjętych po odbytej próbie do Stowarzyszenia i związanych przyrzeczeniem strzeleckiem.

§ 19. Członkami współdziałającymi mogą być:

a) byli czynni członkowie Stowarzyszenia,

b) osoby fizyczne i prawne przyjęte do Stowarzyszenia dla specjalnych wartości społecznych lub obywatelskich, nie biorące osobistego udziału w pracach Stowarzyszenia, jednakże wyznające jego ideologję i okazujące mu swoje moralne i materjalne poparcie.

§ 20. Członkiem zasłużonym może zostać osoba szczególnie zasłużona dla Państwa, Wojska, Stowarzyszenia.

§ 21. Wszystkich członków przyjmują do Stowarzyszenia zarządy oddziałów na wniosek dwóch członków Stowarzyszenia z tem, że członków współdziałających przyjmują władze od powiatowych wgórę.

§ 22. Godność członka zasłużonego Stowarzyszenia nadaje Walny Zjazd Delegatów na wniosek Zarządu Głównego.

§ 23. Wszystkich członków czynnych i współdziałających obowiązuje:

a) ścisłe przestrzeganie w życiu strzeleckich praw i przyrzeczenia,

b) ścisłe wykonanie obowiązków, nakładanych na członków przez statut, regulaminy i przepisy Stowarzyszenia,

c) uiszczanie wszelkich ustalonych opłat i należności,

d) udział, względnie współdziałanie w pracach Stowarzyszenia.

§ 24. Członkowie czynni, zasłużeni i współdziałający mają prawo:

a) udziału w Walnych Zebraniach,

b) biernego prawa wyborczego,

c) korzystania z wszelkich urządzeń, posiadanych przez Stowarzyszenie.

§ 25. Członkowie czynni mogą otrzymać oficerskie i podoficerskie stopnie strzeleckie, nadawane przez odpowiednich komendantów.

§ 26. Członkom czynnym i zasłużonym przysługuje prawo:

a) czynnego prawa wyborczego,

b) noszenia munduru i odznak.

§ 27. Z pośród członków czynnych praw wyborczych i głosu decydującego nie posiadają:

a) członkowie „kandydaci”,

b) członkowie zawieszeni w czynnościach.

§ 28. Bierne prawo wyborcze przysługuje członkom czynnym od lat 21, oraz członkom zasłużonym i współdziałającym.

§ 30. Utrata praw i wygaśnięcie obowiązków następuje wskutek:

a) śmierci, likwidacji osoby prawnej, dobrowolnego wystąpienia zgłoszonego na piśmie,

b) skreślenia z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności na zajęciach w ciągu trzech miesięcy, nieuzasadnionego zalegania z opłatami organizacyjnemi przez przeciąg 6-ciu miesięcy,

c) wydalenia zpowodu działania na szkodę Stowarzyszenia, lub niestosowania się do przepisów,

d) wydalenia na skutek degradacji oficera lub podoficera Stowarzyszenia, oraz na skutek wyroku Sądu Strzeleckiego, lub powszechnego, orzekającego karę za czyny hańbiące.

§ 31. Zwalnianie członków z szeregów Związku Strzeleckiego odbywa się w sposób następujący:

a) kandydatów mają prawo zwalniać, skreślać, wydalać, wszystkie zarządy, począwszy od zarządu oddziału,

b) strzelców czynnych i współdziałających mają prawo skreślać, zwalniać i wydalać wszystkie zarządy, począwszy od powiatowego wgórę. Odnośnie członków zarządów, decyzja należy do władzy nadrzędnej,

c) członkom skreślonym przysługuje prawo odwołania do instancji bezpośrednio wyższej w terminie 30-tu dni od daty powiadomienia o decyzji.

VII. ORGANIZACJA.

§ 33. Stowarzyszenie dzieli się pod względem organizacyjno-administracyjnym na:

a) oddziały,

b) powiaty,

c) okręgi (podokręgi).

§ 34. Najmniejszą jednostką organizacyjno - administracyjną jest oddział obejmujący terytorjalnie zasadniczo jedną gminę.

§ 35. Oddziały Stowarzyszenia mogą być zakładane na

podstawie protokółu organizacyjnego, podpisanego przynajmniej przez 30-tu członków, za uprzednią zgodą strzeleckich władz powiatowych.

§ 36. Członkowie Związku Strzeleckiego tworzą odrębne oddziały żeńskie.

§ 38. Istniejący oddział Stowarzyszenia może być rozwiązany przez zarząd okręgu na podstawie:

a) polecenia władz głównych Stowarzyszenia,

b) własnej decyzji,

c) wniosków władz powiatowych.

§ 40. Oddziały, zarówno męskie, jak i żeńskie, położone na terenie jednego powiatu administracyjnego, tworzą powiat strzelecki.

§ 41. Powiaty położone na terenie okręgu korpusu tworzą okręg strzelecki.

VIII. WŁADZE STOWARZYSZENIA.

§ 43. Władzami Stowarzyszenia są:

a) Walny Zjazd Delegatów,

b) Rada Naczelna,

c) Zarząd Główny,

d) Okręgowy Zjazd Delegatów,

e) Zarząd Okręgu,

f) Powiatowy Zjazd Delegatów,

g) Zarząd Powiatowy,

h) Walne Zebranie Oddziału,

i) Zarząd Oddziału,

j) Komisje Rewizyjne,

k) Sądy Strzeleckie.

§ 45. Walne Zebrania i Zjazdy Delegatów bywają zwyczajne i nadzwyczajne. Zwyczajne odbywają się raz na rok, w terminach określonych przez regulamin; nadzwyczajne mogą się odbywać w każdym terminie na mocy uchwały właściwego Zarządu, z polecenia władzy wyższej lub na wniosek Komisji Rewizyjnej.

§ 46. Zjazdy Delegatów i Walne Zebrania zwołuje odnośny Zarząd przez ogłoszenie o jego miejscu, czasie i porządku dziennym.

§ 47. Walne Zebrania (Zjazdy Delegatów) zwołane w sposób przepisowy są ważne bez względu na ilość uprawnionych uczestników.

§ 56. Rada Naczelna składa się z członków Zarządu Głównego, Inspektorów Z. S., Prezesów i Komendantów Okręgów i Podokręgów. Prezes Zarządu Głównego jest przewodniczącym Rady Naczelnej.

§ 60. Zarząd Główny składa się z Prezesa i 10-ciu członków, w ich liczbie Kierowniczki Pracy Kobiet, ponadto Komendanta Głównego, Szefa Sztabu Komendy Głównej i Przewodniczącego Rady Wychowania Obywatelskiego.

§ 61. Zarządy Okręgów, Podokręgów i Powiatów składają się z prezesa i 8 członków, w ich liczbie Kierowniczki Pracy Kobiet, oraz Komendanta. Prezes jest wybierany oddzielnie, Komendant jest mianowany przez właściwego przełożonego.

§ 62. Zarządy Oddziałów składają się z Prezesa i 3-ch członków, oraz komendanta lub komendantki. Prezes i trzej członkowie obierani są na przeciąg jednego roku. Ponadto Walne Zebranie wybiera trzech zastępców.

§ 64. Zarządy mają prawo tworzyć komisje, których przewodniczącymi winni być członkowie zarządów.

§ 67. Do kompetencji Zarządów wszystkich szczebli organizacyjnych należy kierowanie sprawami ogólno-organizacyjnemi, oraz zarządzanie funduszami i majątkiem Stowarzyszenia.

§ 69. Za bezczynność, lub działalność sprzeczną ze statutem, regulaminami lub zarządzeniami władz wyższych, zarządy mogą być zawieszane przez zarządy bezpośrednio wyższego szczebla, a rozwiązywane: zarządy oddziałów przez zarząd podokręgu, lub okręgu, na wniosek zarządu powiatu, zarządy powiatów przez Zarząd Główny, na wniosek zarządu okręgu, zarządy podokręgów, okręgów — przez Zarząd Główny. Zarządom, którym przysługuje prawo rozwiązywania odnośnych zarządów niższego stopnia, przysługuje również prawo pozbawiania mandatów poszczególnych członków tych zarządów. Na miejsce rozwiązanych zarządów może być powołane kierownictwo o składzie i kompetencjach normalnego zarządu. Na miejsce usuniętych członków zarządu mogą być powołani z nominacji lub kooptacji inni członkowie na czas do przeprowadzenia wyborów.

§ 70. Komendant jest pełnoprawnym członkiem Zarządu, a w sprawach ściśle wojskowych podlega swemu bezpośredniemu przełożonemu.

§ 71. W razie sprzeczności uchwał zarządu z rozkazami otrzymanemi przez konmendanta, temu ostatniemu przysługuje prawo odwołania się do swej władzy przełożonej. Do czasu roz-

strzygnięcia, prezes wstrzymuje wykonanie uchwały. Decyduje zarząd wyższy.

§ 72. Korespondencję zarządów podpisują prezesi lub wiceprezesi i sekretarze. Korespondencję w sprawach należących do komendanta — podpisuje ten ostatni. Zarządzenia podpisują prezesi i komendanci łącznie. Wszelkie zobowiązania i pełnomocnictwa muszą nosić dwa podpisy: prezesa i skarbnika. Prezes może przelać swoje pełnomocnictwo na innego członka zarządu.

§ 74. Komisje Rewizyjne składają się: Główna z 5-ciu członków i trzech zastępców, wszystkie inne z trzech członków i dwóch zastępców.

§ 75. Komisje Rewizyjne są odpowiedzialne przed Walnemi Zebraniami (Zjazdami Delegatów) swego stopnia organizacyjnego.

§ 77. Do obowiązków komisji rewizyjnej należy nadzór i kontrola całokształtu rachunkowości, gospodarki finansowej i materjałowej zarządu danego szczebla organizacyjnego, oraz wszelkich jego przedsiębiorstw. Ma ona również prawo kontroli wszystkich podległych władz i jednostek w tym samym zakresie.

§ 78. Komisje zgłaszają na Walnych Zebraniach wnioski o udzielenie danemu zarządowi absolutorjum.

IX. SĄDY STRZELECKIE.

§ 80. Dla załatwiania zatargów w łonie Stowarzyszenia istnieją Sądy Strzeleckie przy zarządach: Głównym, okręgów i podokręgów.

Do kompetencji Sądów Strzeleckich należy:

a) rozpatrywanie i załatwianie wszelkich zatargów i nieporozumień między członkami,

b) rozpatrywanie i decydowanie w sprawach wykroczeń przeciw zasadom etyki i honoru członków Stowarzyszenia.

§ 82. Sądy Strzeleckie składają się z przewodniczącego i czterech członków, wybieranych z poza władz i funkcjonarjuszów Związku Strzeleckiego na przeciąg roku.

X. CHORĄGWIE, PIECZĘCIE I MUNDURY.

§ 89. Jednostkom Stowarzyszenia przysługuje prawo posiadania chorągwi, wzoru wskazanego przez Władze Naczelne.

§ 90. Władzom Stowarzyszenia przysługuje prawo używania godeł i pieczątek z orzełkiem strzeleckim, oraz odpowiednim napisem w otoku.

§ 91. Stowarzyszenie może posiadać honorowe odznaki, nadane za zasługi położone w pracach Stowarzyszenia.

§ 92. Członkowie Stowarzyszenia mają prawo używania mundurów według wzoru, zatwierdzonego przez Pana Ministra Spraw Wojskowych.

Najlepsza pomoc przy wyrażaniu myśli

Niezbędna dla każdego
Dostępna dla każdego

nowa przenośna maszyna do pisania

REMINGTON-JUNIOR

demonstruje na każde życzenie

TOW. PRZEMYSŁOWO-HANDLOWE

BLOCK-BRUN Sp. Akc.

Centrala w Warszawie,
Oddział w Krakowie, ul. św. Jana L. 18
Telefon 107-20

RACJONALNE ODŻYWIANIE SPORTOWCÓW.

W pierwszym rzędzie chciałbym poruszyć kwestję, czy istnieje wogóle dla sportowców problem odżywiania się. Już w starożytności u Greków w czasie igrzysk olimpijskich i religijnych, przykładano szczególną wagę do racjonalnego odżywiania się atletów.

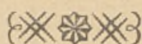
Sądzono wtedy, że najlepszem rozwiązaniem będzie odżywianie się pewnemi owocami i jarzynami. W czasach dzisiejszych sprawy te zostały ujęte i zgłębione naukowo, przyczem okazało się, że pożywienie stanowi bardzo ważny czynnik w planie ćwiczeń treningowych u atletów.

Wiadomem jest, że pożywienie służy wprost do utrzymania i wzmocnienia naszego ciała i że tworzy ono to źródło energji, które pozwala na dokonanie wyczynów cielesnych. W maszynie parowej spalany węgiel dostarcza energji do wykonywania pracy. W naszem ciele odbywa się podobny proces spalania, który rozwija się bardzo powoli, przyczem w miejsce węgla w maszynie parowej zajmuje w organiźmie ludzkim pożywienie.

Powszechnie jest wiadomą rzeczą, że nie wszystkie materjały opałowe zawierają jednakową ilość kaloryj (jednostek cieplnych), a podobnie różną jest wartosć rozmaitych środków spożywczych. Energja powstaje przez spalanie białka węglowodanów i tłuszczów. Otrzymane przytem wartości są bardzo różnorodne. Jeden gram białka wytwarza w naszem ciele 4,8 kaloryj, jeden gram węglowodanu 4.1 kaloryj, jeden gram tłuszczu 9.3 kaloryj. Byłoby całkiem fałszywem wyciąganie z tego wniosku, że te różnice pozostają bez wpływu na odżywianie, jeżeli tylko osiągniętem zostało potrzebne ciepło przy spalaniu. Dlatego bardzo jest ważną rzeczą zwracanie bacznej uwagi zagadnieniu, jakim jest skład naszego pożywienia. Jak wygląda ta sprawa u sportowca

w okresie treningu. Wykonuje on więcej i cięższą pracę, aniżeli w okresie wypoczynku. Jest tedy zrozumiałem, że jego organizm wymaga większej ilości paliwa, to jest pożywienia. Aby to zapotrzebowanie pożywienia dostatecznie zaspokoić, musi trenujący jeść więcej, albo częściej, a to zależnie od intenzywności treningu. Wiele jednak środków spożywczych jest ubogich w skuteczne czynniki odżywcze, tak, że potrzebne są wielkie ilości, ażeby uzupełnić zużyte siły i stworzyć nowe zapasy sił. Przeciążenie żołądka u sportowca w okresie treningu oddziaływa spewnością niekorzystnie na jego sprawność fizyczną.

Nowoczesna nauka i wtym wypadku potrafiła znaleźć rozwiązanie, a mianowicie w formie preparatów odżywczych, jakim naprzykład bezsprzecznie jednym z najlepszych jest „O v o m a l t i n e". Preparat ten posiada tę wielką zaletę, że zawiera potrzebne dla ciała naszego składniki w dużej ilości ale w formie skoncentrowanej i nadwyraz łatwo strawnej. Zaopatrywanie się w większe ilości pożywienia nie jest już więcej konieczne tak podczas treningu, jak i przed wszelkiemi wyczynami sportowemi, ponieważ preparat „O v o m a l t i n e" zawiera potrzebne składniki odżywcze dla ustroju w dostatecznej ilości i to w formie skoncentrowanej.

Narty Łyżwy

SKŁADNICA SPORTOWA „SPORT"

Spółka z ogr. odp.

Kraków, ul. Sławkowska 14 — tel. 125-34

Piłka nożna Tenis

Dla Członków Związku Strzeleckiego specjalne rabaty.

Współczesne warunki życia

zużywają komórki i tkanki nerwowe do tego stopnia, że zwykłe pożywienie nie może ich należycie odnowić. Dlatego wśród pracowników umysłowych znajdujemy tak wiele jednostek nerwowych i wyczerpanych. Osoby te winny uskutecznić swe normalne pożywienie.

OVOMALTYNĄ Dra Wandera

Pijąc codziennie Ovomaltynę, masz pewność, że ciało i nerwy otrzymują potrzebny im materjał do odbudowy zużytych tkanek. Jeśli czujesz się zmęczony, nerwowy i przepracowany, Ovomaltyna wzmocni Cię i ożywi. Ovomaltyna przed udaniem się na spoczynek sprowadza spokojny, pokrzepiający sen.

OVOMALTINE

Dr. STANISŁAW WISŁOCKI

REFLEKSJE.

Kryzys teraźniejszy opanował nietylko życie gospodarcze ludzkości, ale objął także i samego człowieka. Człowiek rozpętał moce, których obecnie opanować nie może. W duszach zapanował chaos. Nad wszystkiem ciąży jakaś klątwa i ten co chodzi w podartych butach i ten co jeździ w samochodzie, jednakowo zgnębieni, wloką się do swego doczesnego kresu. P u s t e k i e s z e n i e i c h o r e d u s z e. Ludzkość w ciężkich przejściach doby minionej jakby zbłąkana, straciła moralną równowagę. Z szaleństwem doby obecnej, przyszedł upadek moralności, a z nim wszelkie klęski materjalne i moralne.

Ludzkość jest chora, a człowiek nieszczęśliwy.

A jednak, jeżeli człowiek szczęśliwym nie jest, to musi być w tem jego wina, bo Bóg stworzył ludzi do szczęścia. Choć nie można w życiu całkowicie uniknąć cierpienia i przeciwności, to jednak człowiek może uczynić życie dobrem i owocnem, a w następstwie i szczęśliwem. Ziemia ma tyle powabów — najpiękniejsze formy tworów przyrody czarują nasze zmysły i serca i uprzyjemniają życie. Źródło umysłowych rozkoszy jest niewyczerpane — piękno widzimy wszędzie w wszechświecie, w całem stworzeniu jest jakiś ukryty czar, płynący ze źródła nieskończoności. Ziemia zdolna jest wyżywić i uposażyć kilkakrotnie większą ilość ludzi, niż ta, która znajduje się obecnie na świecie.

Dlaczego więc jesteśmy nieszczęśliwi, dlaczego cierpimy niedostatek, dlaczego chodzimy zgnębieni?

Wszystko to jest niewątpliwie następstwem moralnej niemocy i upadku natury ludzkiej. To też lekarstwa i pomocy szukać należy przedewszystkiem w moralnem podniesieniu i uszlachetnieniu ludzkości. Z rozwojem moralności i uszlachetnieniem, przyjść musi jako naturalne następstwo z biegiem czasu także

dobrobyt i szczęście. Człowiek sam wytwarza okoliczności, wśród których żyje i sam jest kowalem swego szczęścia.

Patrz w serce swoje, a znajdziesz tam źródło złego i tam znajdziesz środki do zwalczania kryzysu moralnego.

Szukają ludzie szczęścia w sławie, we władzy, w miłości, w bogactwie, — znajdują atoli najczęściej zniechęcenie, niewdzięczność, gwałtowne rozczarowanie, często i hańbę, a zawsze tylko złudzenie szczęścia i gorycz na dnie duszy. Dobra ziemskie „przypominają te skarby, które się posiada w śnie — bogacą nas do chwili przebudzenia, a zamieniają się w nędzę i nicość z chwilą ustania snu".

Szczęścia prawdziwego szukać należy tylko w panowaniu nad sobą, w sumiennem spełnianiu obowiązków, w doskonaleniu własnej natury, w wytrwałem postępowaniu do doskonałości w pracy dla siebie i społeczeństwa. Człowiek posiada naturalny pęd do dobrego, o ile go sam nie tłumi, posiada tę siłę, która się zowie „dobroć". Gdybyśmy nasze stosunki ludzkie chcieli poddać pod jej prawo, zapanowałby raj na ziemi. Dobroć wnosi wszędzie radość, a jej najpiękniejszą cechą jest to, że rodzi dobroć i że jest zaraźliwą.

Wszelkie korzyści materjalne, piękno, sztuka, nie dają takiego szczęścia, jak to, które daje zapomnienie o sobie dla dobra innych.

Ileż każdy z nas doznał dobrego od ludzi — daleko więcej niż go sam wyświadczył — powinniśmy zatem czuć się dłużnikami wobec społeczeństwa i dług spłacać.

Przedewszystkiem więc pracujmy nad sobą. Z jednostek składa się naród — pracując nad sobą, pracujesz dla Ojczyzny, bo do kresu życia dążymy nie każdy z osobna, ale złączeni w społeczeństwie i pod hasłem pracy społecznej.

Wiek XIX-ty był wiekiem ewolucji (rozwoju), wiek XX-ty zaznacza się, jako wiek socjalny, to znaczy wiek społecznego działania. W naszych czasach ten tylko żyje, kto nie dla siebie żyje. Jeżeli jednostki są małowartościowe, lub nic nie warte, to i w następstwie społeczeństwo będzie takie same. Jeżeli pojedyncze kółka w mechanizmie nie zazębiają się ściśle, to i cała maszyna społeczna funkcjonuje marnie.

Jakąż moc i potęgę posiadałaby nasza Ojczyzna, gdyby obywatele uszlachetnieni, mieli odwagę i stanowczość postępowania w dobrem działaniu ze świadomością celu i wytyczną w życiu. Od tego czy skarby twej duszy wydobędziesz i złożysz na ołta-

rzu społeczeństwa, zależy wielkość twoja i twej Ojczyzny. To ideał życia, podstawa, na której ma się rozwiązać tak zadanie twego życia jako jednostki, jak i kwestja społeczna. Abyś wcielenia tego ideału mógł dopiąć, pracuj, kształć się i naginaj w działaniu dla dobra swego, rodziny, Ojczyzny, w domu, czy w zawodzie.

Jeżeli nie pójdziesz tą drogą, zmarnujesz życie, a upadając, ideał życia stracisz.

Nie bądź zwykłym zjadaczem chleba, ale człowiekiem wyższym, z sercem otwartem na wszystko co dobre, — dobądź wszystkie perły z oceanu twej duszy, a na dnie i na szczycie wszystkich twoich poczynań, niechaj będzie: B ó g!

pióro wieczne uznane
przez cały świat
za najlepsze!

»ZIARNO«
Polska Wytwórnia chleba
zdrowia i młyn walcowy
Spółka Akcyjna w Krakowie

Erdalem but czyszczony takim
blaskiem płonie,
Że słusznie dumna żabka
wciąż chodzi w koronie.

Dr. EMILJAN OSTACHOWSKI

ALCHEMJA DAWNIEJ A DZIŚ.

Oznaczenie daty początku jakiejkolwiek nauki przyrodniczej, a więc chemji, napotyka na znaczne trudności, ponieważ nie posiadamy żadnego kryterjum, co za początek nauki uważać należy.

Sama bowiem znajomość faktów naukowych, pomysłów, sposobów metodycznego ujmowania zjawisk rozwija się stopniowo, niezupełnie uchwytnie, w różnych okresach czasu, w różnych umysłach samodzielnie, często niezależnie od siebie.

Stosownie do tego, czy początek wiedzy chemicznej będziemy uważali za równoznaczny ze znajomością pewnych faktów, czy też będziemy go upatrywali w metodycznem ujmowaniu zagadnień — możemy otrzymać różne daty, jako początkowe dła rozwoju tej nauki.

Jeżeli dzisiaj określamy chemję, jako naukę o ciałach nieorganicznego i organicznego pochodzenia, o produktach przemian materjałów chemicznych, o prawach rządzących temi przemianami, to nie należy sądzić, jakoby to było zasadniczą treścią chemji od dawna. Dzisiejsze pojmowanie chemji jest wynikiem bardzo długiej ewolucji poglądów na istotę i zadania tej gałęzi wiedzy.

W dziejach chemji stwierdzamy, jak w różnych epokach kierowały nią rozmaite przewodnie motywy, działając przez setki lat, aby znowu ustąpić miejsca innym, bardziej płodnym ideom kierowniczym.

Wskutek tego w historycznym rozwoju naszej wiedzy dadzą się wykazać mniej lub więcej wyraźnie pewne etapy czy okresy, scharakteryzowane zasadniczą ideą, pod której przewodnictwem chemja powstała.

I tak w starożytności (pominąwszy spekulacje filozoficzne,

stojące w bardzo luźnym związku z chemją), spotykamy się przeważnie z czysto doświadczalnem traktowaniem zjawisk chemicznych i dążeniu do uzyskania ich dla celów gospodarczych.

Od V do XVII wieku po Chr. ideą przewodnią w chemji, a właściwie w alchemji, jest wiara w możność przemiany jednych metali w drugie, a w szczególności nieszlachetnych w złoto. W wieku XVII chemja staje na usługach medycyny — jest to okres jatrochemji. Dopiero w XVIII wieku, zjawia się kierunek, który poraz pierwszy wyzwala chemję z zależności od celów z jej istotą nie związanych, — zwany flogistonowym. Wprawdzie cała teorja flogistonu opartą była na błędnem tłómaczeniu zjawiska palenia się ciał, niemniej jednak zasługą jej pozostanie, że usiłowała chemję usamodzielnić.

Wyjaśnienie procesu palenia się ciał, było punktem zwrotnym w dziejach chemji, a nastąpiło ono w ostatniej ćwierci wieku XVIII. Zasługę w tym względzie przypisać należy chemikowi francuskiemu Antoniemu Lavoisierowi, który położył podwaliny pod rozwój chemji nowoczesnej.

W ramach niniejszego artykułu będę mógł dotknąć tylko najdłuższego, przeszło tysiącletniego okresu dziejów chemji, zwanego alchemją, który to okres po dzień dzisiejszy stanowi interesującą zagadkę nietylko dla historyków przyrodoznawstwa, lecz nie w mniejszej mierze dla historyków kultury, jak i dla psychologów.

Czem była alchemja? Niektórzy badacze odmawiają jej jakiegokolwiek naukowego podłoża, uważając ją za jakiś dziwny związek mrówczej, pełnej zaparcia pracy z całą skalą przesądów i niezdrowego mistycyzmu średniowiecznego. Może ten ujemny sąd o alchemji wypadnie trochę odmiennie, skoro przyjrzymy się jej genezie i rozwojowi. Nazwa alchemja wywodzi się z egipskiego rzeczownika „kême”, znaczącego Egipt i arabskiego przedimka „al”. Różne wzmianki najstarszych pisarzy historycznych, prowadzą także na ślad, że pierwsze początki alchemji sięgają zamierzchłej starożytności w Egipcie, ale dopiero około III wieku po Chr. trafiamy na wyraźne ślady sztuki alchemicznej w tym kraju. Dowodem tego badania wykopaliskowe, prowadzone w r. 1828 w pobliżu Teb. Znaleziono wówczas większą ilość dokumentów papirusowych, zamkniętych dokładnie i troskliwie przechowanych w trumnach z III w. po Chr. Papirusy owe dostały się wówczas do rąk ówczesnego szwedzko-norweskiego wicekonsula w Aleksandrji, który większą ich ilość sprzedał rzą-

dowi holenderskiemu, a ów przekazał je w r. 1829 bibljotece uniwersyteckiej w Lejdzie, zaś kilka sztuk podarował Królewskiej Szwedzkiej Akademji starożytności w Sztokholmie.

Przy odczytywaniu owych papirusów okazało się, że są to najstarsze dotąd na światło dzienne wydobyte zbiory przepisów chemicznych, mówiących o sposobach zamiany jednych metali w drugie, wyrobie sztucznych kamieni szlachetnych i farbowaniu tkanin. Odżwierciadlają one doświadczenia i prace całego szeregu pokoleń kapłanów egipskich, którzy uprawiali tajemną, kastową sztukę alchemji, a niektóre tylko wiadomości udzielali zaufanym rzemieślnikom, a owi uważali ją za tajemnicę cechową.

Staranność, z jaką ktoś przepisał nieboszczykowi do trumny owe recepty, a zarazem niektóre wzmianki pozwalają się domyślać, że ów nieboszczyk był bardzo zaawansowanym w hierarchji kapłanem i za życia oddawał się gorliwie magji i alchemji. Treścią tych papirusów są jak wspomniałem, przepisy, względnie recepty, niektóre zupełnie dokładne, inne mniej zrozumiałe. I tak jedne podają, z jakich nieszlachetnych metali i w jaki sposób otrzymywać metale szlachetne, inne znowu dają wskazówki skrócone, jakie materjały nieszlachetne brać do przeróbki na szlachetne, ale nie podają sposobu postępowania przy fabrykacji, a ponadto zaciemniają sens odcyfrowanych tekstów przez podawanie nazw niezrozumiałych, przeznaczonych tylko dla wtajemniczonych.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że wedle takich recept, wtajemniczeni złotnicy egipscy wykonywali roboty, które po dziś dzień są przedmiotem zainteresowania w odkopywanych grobowcach egipskich. Dzięki wieloletnim pracom znawców w osobach Reuvens'a, Leeman'a, Lagercranz'a, Kopp'a i Berthelot'a ustalono, że treścią owych papirusów są właśnie tylko egipskim kapłanom i rzemieślnikom znane sposoby fałszowania, czyli tak zwanej zmiany jednych metali na drugie, podane częściowo w pierwotnej postaci, bez żadnych dodatków, formuł i zaklęć magicznych, (które to formuły dopiero później się zjawiały), częściowo jednak noszące znamiona pewnych magiczno-mistycznych idei, które dołączano do technicznych przepisów w II i III wieku po Chr.

Trzy były zasadnicze sposoby zamiany nieszlachetnych metali w szlachetne. Pierwszy polegał na zamianie zewnętrznej barwy metalu nieszlachetnego przez odpowiednie chemikalja,

względnie przez pociąganie zewnętrznej powierzchni cienką warstwą metalu szlachetnego. Drugi na pociąganiu metalu nieszlachetnego pokostem lub farbą o żądanym połysku, a trzeci na robieniu aljaży, czyli stopów o wyglądzie złota lub srebra. Te zasadnicze sposoby aż w stu odmianach podają nam papirusy, przechowywane w Lejdzie, podczas gdy przechowywane w Sztokholmie zajmują się przepisami o robieniu kamieni szlachetnych i pereł, a ponadto sposobami farbowania tkanin. Bardzo niejasne są przepisy farbierskie, nie mogą nam dać jasnego zrozumienia ich sposobu, chociaż niewątpliwie farbierstwo stało w Egipcie bardzo wysoko. Jako składowe części farb wymienione są nasiona i owoce, zawierające garbniki, dalej mocz owiec, wielbłądów, ałuny i kamień winny.

„Robienie pereł” polegało na stapianiu dokładnie startego łyszczyku z woskiem tyrreńskiem i rtęcią na ciasto, które zlepiano roztworem gumy i białka w mleku krowiem. Taką masę formowano w kuleczki, przewiercano w nich otwory, dopóki były one wilgotne, potem suszono na słońcu, a na koniec polerowano. Wszystkie przepisy odnoszące się do zamiany jednych rzeczy w drugie, kończyły się zwrotami: „Zrób tak, a znajdziesz złoto, perłę, purpurę, szmaragd”. Wynika stąd, że uważano otrzymane w ten sposób produkty za zupełnie naturalne i nie sądzono, aby takie postępowanie było fałszerstwem. Wynikało to zresztą z ówczesnych teoretyczno-przyrodniczych założeń, że istotę ciała tworzą jego własności. Przez nabycie tych własności ciało staje się tem, czem pragnie się, aby było. Dopiero doświadczenie kilkunastu wieków doprowadziło do wyników, że tego rodzaju przemiana jednego metalu w drugi jest w ten sposób niewykonalna, ale to był fakt doświadczalny, niemający nic wspólnego z logicznymi i apriorystycznymi wywodami.

Po podbiciu Egiptu przez Arabów w VII wieku po Chr. ojcem alchemji późniejszego średniowiecza — która odtąd, jako nauka arabska przedostaje się do Europy, jest lekarz Abu Moussa Dchafar al Sofi, zwany w skróceniu Geberem. Działalność jego przypada na IX stulecie. Wówczas alchemja zaczyna zyskiwać całe legjony zwolenników, którzy przedewszystkiem namiętnie poszukują „kamienia filozoficznego” (Lapis philosophorum), zwanego także kamieniem mądrości, wielkim eliksirem, wielkiem magisterjum i t. p., mającym moc przez stopienie niewielkiej jego ilości z dużą ilością ołowiu, miedzi lub cyny, zmienić te metale na złoto.

Wyznawcy i promotorowie alchemji rekrutują się wówczas ze wszystkich stanów. Cesarze, królowie, książęta, lekarze, duchowni, ubodzy, włóczędzy i niezależni miłośnicy przyrody konkurują w tem zajęciu. Świątynie tej nauki, a raczej sztuki, znajdujemy na dworach panujących, w cichych celach klasztornych, aptekach i t. d. Obok oszustów i rycerzy fortuny zjawiają się postacie głębokich uczonych, jak naprzykład Alberta Wielkiego. Z tem wszystkiem, dziwnie skrajnie układają się losy alchemji. Raz stanowi zajęcie, otoczone ogólną pogardą, to znów jest nauką najbardziej ze wszystkich poważaną. To odmawiają jej wszelkiej wartości naukowej i widzą w niej źródło błędów i prześladują z całą surowością prawa, a wielcy i możni karzą surowo jej adeptów, to znowu jest ona bożyszczem, któremu kłania się każdy, oczekując bogactw i prawdy. U jednych chciwość stanowi pobudkę do zajmowania się nią, u innych czyste pragnienie wiedzy. Obok jej wyznawców z umiłowania wiedzy w osobach Alberta Wielkiego, Wincentego z Beauvais i innych, spotykamy i zdecydowanych przeciwników, jak Dantego Petrarkę i Leonarda da Vinci. A jak różnorodne były losy tej sztuki, tak zmiennym był też los jej adeptów. Nie wielu było dość ostrożnych, aby nie wzbudzili zawiści lub gniewu możnych. Nie wielu też doczekało się późnego wieku i zmarło śmiercią naturalną. Mniej ostrożni wpadali w posądzenie o utrzymywanie stosunków z djabłem, inni znów wywoływali chciwość książąt, którzy gwałtem pragnęli wydrzeć swym ofiarom domniemaną ich tajemnicę. Stos, szubienica lub więzienie przypadały im zazwyczaj w udziale, szczęśliwsi okupywali swą winę wygnaniem lub dobrowolną ucieczką. Stan alchemika był bardzo niebezpieczny, a szczególnie alchemika nadwornego. Jeżeli bowiem po wielu nieudałych próbach wyznawał otwarcie, że nie jest dostatecznie ze sztuką robienia złota obeznany, wówczas wypędzano go sromotnie. Jeżeli zaś rozmaitemi sposobami wyprowadzał swych panów w pole, a więc robił fałszywe złoto, lub pozornie otrzymywał od czasu do czasu drobne ilości złota, podsypując zręcznie nieco czystego złota do naczyń, to albo zamykano go w więzieniu i torturowano dla wydobycia sekretu, skoro wybiegi jego miały powodzenie, albo jeśli oszustwo wyszło na jaw, karano go srogo i bezlitośnie. Kara za grubsze oszustwa polegała na tem, że alchemik odziany w szaty oblepione szychem, zawisał na pozłacanej szubienicy.

Dla ilustracji podam losy szkockiego alchemika Aleksandra

Setoniusa, z którym łączą się losy naszego alchemika Sędziwoja. Ów Setonius wykonał w Holandji około r. 1602 szereg rzekomo udatnych transmutacyj czyli przemian metali nieszlachetnych w złoto. To rozniosło jego sławę po świecie. W kilka lat później znalazł się w Strassburgu, gdzie u złotnika Güstenhöfera trudnił się fabrykacją złota. Przed wyjazdem Setonius wywdzięczając się gospodarzowi za gościnę zostawił mu nieco tak zwanego „kamienia filozoficznego", a Güstenhöfer zaczął się trudnić alchemją. Gdy się o tem dowiedział cesarz Rudolf II., sprowadził go do Pragi, ale niestety „kamień filozoficzny" wyczerpał się i wszelkie próby transmutacji nie udawały się, w rezultacie czego Güstenhöfer dokonał żywota w więzieniu. Samego zaś Setoniusa wezwał do Drezna chciwy złota elektor saski Chrystjan II. omamiony zręcznymi jego eksperymentami, uznał za najpewniejszy środek zabezpieczenia dla siebie drogocennej tajemnicy, zamknięcie wynalazcy w więzieniu. Ale Setonius wytrwale bronił swego sekretu, pomimo, że torturowano go niemiłosiernie, póki nie uznano, że dalsze tortury śmierć biedaka sprowadzić mogą. Całe szczęście dla niego było w tem, że wówczas bawił na dworze drezdeńskim nasz alchemik Michał Sędziwój, który cieszył się tam wielkiem poważaniem i któremu udało się nieszczęsnego więźnia wykraść i wywieźć do Krakowa. Tutaj jednak Setonius wskutek ran, zadanych mu przy torturach, wkrótce umarł, a Sędziwój odziedziczył po nim cenny „kamień filozoficzny", pisma alchemiczne i ożenił się z wdową po nieszczęsnym alchemiku. Zaczyna się teraz obracać Sędziwój na dworach królewskich i cesarskich, a sława jego rośnie coraz bardziej w Europie. Wezwany przez Zygmunta III., wykonuje przed królem projekcję, zamieniając ołów na srebro i złoto, a scenę tę uwidocznił mistrz Matejko na jednym ze swych obrazów. W r. 1604, zaproszony przez cesarza Rudolfa II. do Pragi, wykonywa znowu udatne transmutacje, za co otrzymuje od cesarza medal i tytuł barona, a później w dziedzictwie wieś na Morawach. W r. 1605 wzywa go na swój dwór w Stuttgarcie Fryderyk Wirtemberski. Tutaj jednakże czekały go ciężkie przejścia, które skończyły się dla naszego alchemika fatalnie. Musiał stamtąd uciekać do Polski, gdzie wyłudził pieniądze od wojewody sandomierskiego Mniszka i Mikołaja Wolskiego na dalsze próby przemiany metali w złoto, ale te jakoś się nie udawały, tak, że wyemigrował na Morawy, gdzie dokonał żywota w 80-tym roku życia, we wsi darowanej mu przez Rudolfa II.

Jeśli zapomnimy na chwilę o tych licznych błędach umysłów ludzkich, jakie popełniano w epoce alchemji, to nie możemy nie zwrócić uwagi na pewne momenty, które alchemję do pewnego stopnia rehabilitują. Zapytać się godzi, czy na dnie tych wszystkich usiłowań, które w swoich zewnętrznych formach wydają się tak dziwnemi dla nowoczesnego człowieka, nie tkwiło jakieś jądro prawdy. Czy nie był to jakiś intuicyjny wgląd w niedokładnie wyobrażalne prawo przyrody? Wszakżeż dzisiejsi chemicy nie upierają się przy prawie zachowania pierwiastków, które to prawo w XIX stuleciu w chemji zdawało się być niewzruszalne. Rozpoczął się bowiem od początku bieżącego stulecia nowy zupełnie kierunek pojmowania zagadnienia o budowie atomów i przemianie pierwiastków. Tworzy się idea, przybierająca coraz wyrazistsze kształty, że pierwiastki, które wylicza dzisiejsza chemja, mogą być tylko względnie za takie uważane. Doświadczenie uczy, że niejeden z dzisiejszych pierwiastków da się rozdzielić na odmienne części składowe. Wiemy, że z rozpadu pierwiastka radu tworzy się wciąż pierwiastek hel. A więc widoczną jest transmutacja! Rzucająca się w oczy zależność pomiędzy własnościami pierwiastków i ich ciężarami atomowymi, prowadzi do idei jedynego pierwiastka ogólnego, którego odmianami czy polimeronami są znane nam pierwiastki. Krótko powiedziawszy najnowsza chemja, jest najnowszą alchemją. Tak, jak dawna alchemja w zasadzie przyjmowała możność zamiany jednego pierwiastka w drugi, tak alchemja nowa, już nie na drodze mglistych wyobrażeń, ale na ścisłych doświadczeniach, popartych nieomylnym rachunkiem, odrzuca stałość i niezmienność i pierwiastków — stawia przed oczyma szeregi przemian jednych metali w drugie, jak np. uranu w rad, lub radu w ołów. Widać tedy, jak pojęcie pierwiastka jest względne i zależne od stopnia naszego poznania w przyrodzie. Niemożliwość zatem zrobienia złota z innych pierwiastków, nie zdaje się być zupełnie i nazawsze wykluczoną.

Jakób Gross, Kraków
Skład porcelany, szkła i lamp
Rynek Gł. 8 Tel. 147 61
Rynek Gł. 30 Tel. 173-14

Towarzystwo Metalurgiczne
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Kraków, ulica Długa L. 3.
Adres telegraficzny: „MONTANA".
Telefony Nr.: 106-28, 133-97, 159-00
METALE, PÓŁFABRYKATY, ANTICORODAL,
Skup łomu metalowego.

Dr. WILHELM WNUCZEK

RACJONALNA PIELĘGNACJA JAMY USTNEJ i KONSERWACJA UZĘBIENIA.

Jak ważnym organem jest ząb, do tego przekonania przychodzi się dopiero wtedy, gdy po utracie całego szeregu zębów, jest się zmuszonym posługiwać protezą. Niestety jeszcze dzisiaj, gdzie lecznictwo i technika dentystyczna poczyniły tak wielkie postępy, gdzie potrafimy leczyć i utrzymać zęby przez długie lata, spotykamy bardzo dużo ludzi, którzy nie zdają sobie zupełnie sprawy z tego i wprost w lekkomyślny sposób usuwają bolące zęby. Efekt tego radykalnego leczenia jest oczywiście okropny, gdy po pewnym czasie okazuje się, że dany osobnik z powodu braku uzębienia zapada na choroby żołądka i jelit i zmuszonym jest brak uzębienia uzupełnić protezą, która nawet najlepiej wykonana, nie może zastąpić własnych zębów. Usunięcie zęba powinno być ostatecznością i winno być dokonane wówczas, jeżeli okaże się, że wszelkie zabiegi lekarskie są bezskutecznemi, albo jeżeli ząb jest powodem innych czasem ciężkich schorzeń organizmu. We wszystkich innych wypadkach powinniśmy się starać o to, aby chore zęby wyleczyć i uczynić je zdolnemi do użytku.

Próchnica zębów szerzy się dzisiaj wprost w zastraszający sposób i możemy powiedzieć, że postępuje równolegle z kulturą człowieka. Nasuwa się mimowoli pytanie, jakie są właściwe przyczyny tworzenia się próchnicy. Na to pytanie można odpowiedzieć w ten sposób, że próchnica jest wynikiem działania bakteryjnego, chemicznego, mechanicznego i termicznego. Próchnica jest dokonanym stanem chorobowym zęba.

Systematyczne leczenie zachowawcze zębów powinno się rozpocząć od usunięcia kamienia nazębnego i leczenia dziąseł. Każdy ząb powinno się dokładnie oglądnąć ze wszystkich stron i na-

wet najmniejszy ubytek z miejsca wypełnić (zaplombować). Tego rodzaju wypełnienie jest zabiegiem niebolesnym, wymaga niewiele czasu i kłopotu.

W ten sposób postępując, możemy utrzymać nasze uzębienie w stanie dobrym, aż do późnej starości. Niestety istnieje u ludzi w tym kierunku wielka opieszałość i niedbalstwo — nie starają się o to, aby z miejsca usunąć próchnicę i w ten sposób zapobiec dalszemu szerzeniu się zniszczenia, tylko czekają aż ząb zaczyna boleć, — ale wtedy leczenie staje się trudnem i efekt pracy niejednokrotnie mimo usilnych starań ze strony lekarza, jest niedobry.

Aby utrzymać uzębienie i jamę ustną w należytym stanie, powinno się czyścić zęby dwa razy dziennie, tj. rano i wieczór. Do czyszczenia używamy szczoteczki, odpowiedniej pasty i wody do ust. Szczoteczka mechanicznie usuwa brud i osad z powierzchni zębowej, pasta zazwyczaj rozpuszcza kamień nazębny, a woda do ust odświeża jamę ustną. Ponieważ w przestrzeniach międzyzębowych gromadzą się resztki pokarmów, które ulegają gniciu, należy je przeto usuwać zapomocą czystej nitki jedwabnej.

Pielęgnowanie i leczenie zębów powinno się rozpocząć w najwcześniejszym okresie życia. Matki winne kontrolować i dbać o to, aby dziecko utrzymywało jamę ustną w należytej czystości i winne dzieci swe przyzwyczajać do chodzenia do dentysty. Każdy kulturalny człowiek dbający o swoje uzębienie, a w następstwie o swoje zdrowie, winien raz na trzy miesiące zwrócić się do dentysty, celem skontrolowania stanu uzębienia i ewentualnego wczesnego usunięcia objawów chorobowych, które w przyszłości mogłyby przynieść ogromną szkodę ustrojowi.

Miljon Złotych
możesz wygrać na los zakupiony w Kolekturze
Bracia Safier
Kraków, Rynek Główny 6.

APTEKA „POD GWIAZDĄ"
Konc. Oddział Hurtowny i Laboratorjum
Główny skład wód mineralnych, środków leczniczych krajowych i zagranicznych, oraz opatrunków i artykułów gumowych
Konstantyn Wiszniewski
Kraków
ul. Florjańska 15 - Telefon 100-31

Prof. HENRYK SANDEK

SPOŁECZEŃSTWA OWADÓW.

Tak się już składa, że ogół ludzi, za wyjątkiem nielicznych miłośników przyrody, odnosi się do zagadnień przyrodniczych obojętnie, niezdając sobie nawet sprawy z tego, ile ciekawych zagadnień i zjawisk, kryje w sobie świat zwierzęcy i roślinny, który nas otacza. A warto zapoznać się nieco bliżej z przyrodą, już chociażby z tego względu, że człowiek jest cząstką tej przyrody i podlega jej prawom, wprawdzie niepisanym, niejmniej jednak w pewnych ramach stałym i potężnym. Jedno trzęsienie ziemi lub powódź niszczą mienie człowieka i pouczają go o jego małości.

Bardzo ciekawem zagadnieniem przyrodniczem, jednem z wielu, jest życie społeczne zwierząt, które w najdoskonalszej postaci występuje u owadów. Spotykamy często w przyrodzie zwierzęta, które żyją w gromadach. Nie tworzą one jeszcze społeczeństw, gdyż nie mają one jeszcze cech ściśle określonej organizacji. Wiele zwierząt tworzy chwilowe skupienia, np. wilki, które zimą gromadnie polują, pozatem żyjąc oddzielnie. Tak samo większe skupienia ostryg, małż, ryb i t. p. powstają nieraz przypadkowo, czy to na skutek warunków atmosferycznych, lub też skutkiem dobrych warunków odżywczych. Wiele zwierząt, zwłaszcza wśród ssących, żyje stale w gromadach, np. bizony, antylopy, niektóre gryzonie i inne. W tym wypadku spotykamy się już z pewnemi objawami organizacji życia gromadnego, zwłaszcza jeśli chodzi o obronę przed wrogiem. Gromady te powstają przez łączenie się poszczególnych rodzin. Pod względem społecznego ustroju podziwienia godne są owady z rzędu gryzków (termity) i błonkówek (pszczoły, trzmiele, osy i mrówki). Typowym przykładem życia społecznego jest ul pszczeli. Kiedy pszczoły dostaną się do pustego ula, natychmiast rozpoczyna się

praca. Pierwszą czynnością, której poświęcają się pszczoły, jest budowa plastrów; czeka na nie królowa-matka, by składać jajeczka, a robotnice zebrany pyłek i nektar. A plastry te są tak doskonale zbudowane, że każdy cal miejsca jest wykorzystany. Kiedy komórki są już zbudowane, matka czerwi, t. zn. składa jajeczka, a robotnice podzieliły się pracą i spełniają różne funkcje: młode, które dopiero wykłuły się ze swych komórek, karmią swe siostry — larwy, nieco starsze dbają o czystość i „zamiatają" ul, inne karmią matkę i stanowią jej straż przyboczną. Są też specjalne straże, które stoją u „wrót" ula i wpuszczają tylko swoje siostrzyce. Biada łakomej pszczółce, która chce wkraść się do obcego ula! Straż momentalnie, nie czekając na wyrok sądu przysięgłych, karze śmiercią intruzów. Duże trutnie spacerują leniwie po ulu i czekają na lot godowy. Ponieważ matka składa bardzo dużo jajeczek (do 2.000 dziennie), a rozwój pszczoły trwa stosunkowo krótko (około 3 tygodni), w ulu przeciętnie mieszka od 50.000 do 100.000 pszczół; stanowią one dużą rodzinę, mają bowiem jedną matkę.

U mrówek gniazdo rozpoczyna budować samica; wydrąża ona w ziemi jedną komorę, gdzie składa większą ilość jajeczek, z których wylęgają się larwy. Z larw tych wylęgają się robotnice, które natychmiast przystępują do rozbudowy gniazda i od tej chwili opiekują się matką i larwami, karmiąc je i dbając o ich czystość. Po krótkim czasie powstaje mrowisko, które składa się z wielu komór korytarzy, położonych na różnych wysokościach. W takiem mrowisku żyje kilka, lub nawet kilkanaście samic, oraz tysięczne rzesze robotnic i mała garstka samców. Samice zajmują się wyłącznie składaniem jajeczek, robotnice opiekują się czule potomstwem, przenosząc larwy i poczwarki z jednej komory do drugiej.

Ustrój społeczeństwa termitów zbliżony jest do ustroju mrówek. I tu samica, jednak wspólnie z samcem, wkopuje się do ziemi, gdzie natychmiast rozpoczyna składanie jajeczek. Z jajeczek tych powstają larwy, a z nich wylęgają się samce, samice, robotnice i żołnierze. Robotnice pracują nad budową gniazda, które zlepiają z ziemi lub drzewa przeżutego szczękami, a masę tę łączą z wydzieliną gruczołu przewodu pokarmowego i lepią twarde gniazda, dochodzące nieraz do kilku metrów wysokości. Król i królowa pędzą życie zamknięte w odrębnej komorze. Kró-

lowa-matka, o olbrzymim odwłoku składa ogromną ilość jajeczek, tak, że w przeciągu krótkiego czasu żyją już w takiem gnieździe setki tysięcy termitów. Ciekawem jest u nich to, że samce i samice mogą się stać robotnicami, czego nie widzimy, ani u pszczół, ani u mrówek. Funkcja żołnierzy, jak już sama nazwa wskazuje, ogranicza się do czynności bojowych: obrony gniazda rodzinnego oraz ewentualnych napadów.

Mając teraz przed oczyma organizację życia społecznego owadów, możemy zwrócić baczniejszą uwagę na pewne charakterystyczne cechy. I tak uderza nas przedewszystkiem t. zw. polimorfizm, czyli wielopostaciowość, występujący u tych owadów. Prócz samców i samic, tworzy się tu specjalny typ, odmienny budową ciała, typ bezpłodnej samicy, t. zw. robotnicy, która dźwiga ciężkie obowiązki na swych barkach. U termitów polimorfizm ten jest jeszcze dalej posunięty, gdyż występują tu jeszcze żołnierze, a uniektórych termitów spotykamy dwie formacje wojska: jedną, większą kształtem, która pełni straż nazewnątrz gniazda i drugą, do której należą „mali junacy", dbający o ład wewnątrz gniazda.

Polimorfizm nie jest jednak monopolem tych owadów. Spotykamy się już z nim u zwierząt, bardzo nisko zorganizowanych, np. u stułbiopławów, tworzących kolonje. W kolonji takiej tworzą się rozmaitego rodzaju osobniki, które różnią się od siebie kształtem i funkcjami, jakie pełnią, n.p. jedne starają się o żywność, drugie służą do obrony, inne znów pełnią funkcje rozrodcze. Jak widać wielopostaciowość łączy się z podziałem pracy; występuje to zjawisko bardzo wyraźnie w społeczeństwach owadów, o czem już wyżej była mowa.

Dalszą cechą społeczeństw owadów, jest troska o wspólne dobro, czego nie widzimy tak wyraźnie u innych zwierząt. Objawia się ona w budowie gniazd i ich obronie, w opiece nad potomstwem, oraz w staraniach o wyżywienie całej rodziny. Pszczoły n. p. gromadzą zapasy żywnościowe na okres zimowy, mimo, że same z tych zapasów korzystać nie będą, gdyż jak wiadomo pszczoła żyje do 60 dni. Pracuje w tym wypadku dla swoich sióstr. które dopiero się wylęgną.

Zapobiegliwość mrówek w zdobywaniu pokarmu dla całej rodziny, jest ogromna i daje możność ciekawych obserwacyj. Jadłospis tych drobnych owadów, jest niezmiernie bogaty. Specjalnie na wyróżnienie zasługują „ogrody" i „krówki", hodowane przez mrówki, które stanowią nielada przysmak dla mró-

wek. Pielęgnują starannie te swoje hodowle grzybków i dbają o należyty ich rozwój. Wspomniane „krówki" w mrowisku to mszyce, które wydzielają z odwłoka słodką ciecz, chciwie połykaną przez mrówki. Przenoszą one te mszyce do mrowisk, budują dla nich specjalne „obozy" tuż przy korzeniu drzew; wzamian za dostarczone „mleko", opiekują się mrówki bardzo troskliwie mszycami i umożliwiają im zdobycie pożywienia. Hodują też mrówki pewne chrabąszcze, które dostarczają im pewnego narkotyku, działającego podobnie jak opium lub haszysz na człowieka. Wszystkie owady, żyjące w społeczeństwach, cechuje pracowitość i odwaga. W obronie swego gniazda poświęcają życie bez wahania. Kiedy n. p. pewien rodzaj mrówek, zwanych zaborami (Polyerbus) napada rudnice, by porwać larwy i wychodować niewolników, rudnice rzucają się zaciekle na napastników, są jednak zbyt słabe i giną masami.

Dużo możnaby jeszcze pisać o życiu tych ciekawych owadów i o ich inteligencji, przerastałoby to jednak ramy tego artykułu. Ciekawych odsyłamy do pięknie napisanej książki Maeterlinka „O życiu pszczół" — do barwnych opowiadań „Z życia owadów", oraz do opracowań naszych polskich uczonych, jak n. p. prof. Dra Siedleckiego „Państwa zwierzęce".

FIZJOLOGJA ZMĘCZENIA.

Jest rzeczą znaną, że przy większym wysiłku fizycznym, gromadzi się w mięśniach kwas mlekowy i stamtąd dostaje się do obiegu krwionośnego. Przez wzmożone oddechanie tj. przez doprowadzenie większych ilości tlenu, ten kwas mlekowy zostaje spalany. Jeśli doprowadzony tlen nie wystarcza już na spalenie kwasu mlekowego, powstaje uczucie zmęczenia.

Należy jednak rozróżnić normalne zmęczenie, które można usunąć przez odpoczynek (wzmożone oddechanie i spokój) od niebezpiecznych objawów przemęczenia, które podciągamy pod niedość jasne pojęcie „przetrenowanie". Stan przetrenowania powstaje prawdopodobnie na skutek działania czynników fizycznych i psychicznych. Fizyczne zmęczenie uniemożliwia osiągnięcie normalnej sprawności, a wynikające stąd niepowodzenia powodują przygnębienie i utratę wiary w siebie. Te czynniki psychiczne mogą uniemożliwić odzyskanie pierwotnej doskona-

łej formy nawet wtedy, kiedy ustrój osiągnął znów normalną sprawność. W takim wypadku dużo może pomóc pożywienie. Smaczne, łatwo strawne, pełnowartościowe pożywienie, jak np. skoncentrowany napój odżywczy Ovomaltyna, nie obciążające żołądka , zapobiega zaburzeniom ze strony organów trawienia i dopomaga ustrojowi do łatwego i szybkiego odzyskania najwyższej sprawności fizycznej, oraz do przezwyciężenia przygnębienia.

Trening oznacza nietylko koncentrację sił dla osiągnięcia najwyższej sprawności fizycznej, ale również zużycie dużej ilości energji, niezbędnych dla życia. To nadmierne zużycie energji należy odrazu skompensować przez dowóz odpowiednio wartościowego pożywienia i zwiększoną ilość godzin snu, w przeciwnym bowiem razie występują objawy przetrenowania nawet wtedy, jeśli wysiłek fizyczny nie był zbyt wielki. Dlatego odżywianie jest dla każdego sportowca rzeczą pierwszorzędnej wagi, zwłaszcza w okresie treningu i zawodów.

Żaden rozsądny sportowiec nie opiera się już dzisiaj na starych poręcznikach, podających długie spisy potraw dla sportowców. Jeść umiarkowanie, nie obciążać żołądka małowartościowemi pod względem odżywczym i ciężkostrawnemi pokarmami, to najważniejsze wskazania odżywiania sportowca. Jako idealna odżywka dla sportowców uważana jest oddawna Ovomaltine, którą stosuje się przeważnie, jako preparat odżywczy w czasie treningów. Zaopatruje ona ustrój we wszystkie substancje odżywcze, niezbędne dla normalnego funkcjonowania organów, nie przeciąża żołądka, gdyż zostaje całkowicie i bardzo szybko przez ustrój zasymilowana, zapobiega utracie energji i sił w czasie treningu, oraz niedopuszcza do zmęczenia. Przyjmując Ovomaltinę na 1 do 2-ch godzin przed treningiem, nie odczuwa się później w czasie ćwiczenia ani głodu, ani pragnienia, a przedewszystkiem niema się uczucia pełności żołądka. Dla sportowców, którzy zmuszeni są stołować się w restauracjach, Ovomaltine jest bardzo wskazana, gdy mogą oni uzupełniać normalne pożywienie w naturalny sposób i nie narażają się na zaburzenia żołądkowe, wynikające ze zmiany pożywienia lub nieodpowiedniego odżywiania.

Żaden sportowiec nie powinien zapominać o tem, że o zwycięstwie decyduje w pierwszym rzędzie wiara w siebie. A wiarę w siebie daje tylko pełnia sił i zdrowia.

KĄCIK HUMORU.

Rzecz dzieje się w pewnym urzędzie. Przed okienkiem kasowem ciągnie się długi ogon. Na sali panuje straszliwy przeciąg. Jeden z interesentów zwraca się do siedzącego pod ścianą woźnego:

— Czy nie możnaby, u licha, zamknąć tych okien?! —

Woźny odpowiada urzędowym tonem:

— Informacje trzecie okienko na prawo... —

—o—

Szwarz i Wajs. Obydwaj siedzą w ogródku. Obok ich stolika przechodzi jakaś pani w żałobie. Wajs kłania się jej z szacunkiem.

— Kto to jest? — pyta zaintrygowany Szwarz.

— Nie znasz jej? — to jest panna Balbina...

— Dlaczego ona chodzi w żałobie?

— Z tęsknoty za mężem...

— Przecież mówisz, że to jest panna, więc męża nie miała!

— Właśnie dlatego tęskni!

—o—

Szwarz i Wajs wszczęli między sobą kłótnię:

— Pan jest impertynent, panie!

— A pan osioł!

— Pilnuj pan lepiej swojej żony, żeby się nie włóczyła z sąsiadami, dureń!

— Ażebym ja panu nie powiedział kilku słówek o pańskiej córce, — cham!

— Łobuz!

— Idjota!

— Pan mi zato odpowie własną krwią! Wyzywam pana na pojedynek!... Jutro przyjdą do pana moi sekundanci!

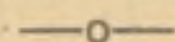
— Bardzo ładnie z pańskiej strony, że pan mnie uprzedza! Ubezpieczę mieszkanie od kradzieży!

—o—

Żona pewnego profesora powiła syna. Z tego powodu profesor musiał odwołać wykład na uniwersytecie.

Na drzwiach sali wykładowej wywiesił kartkę treści następującej:

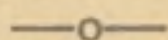
— Z przyczyn odemnie niezależnych, dzisiejszy wykład nie odbędzie się.

Rozmowa w kawiarni:

— Słyszałem, że ten stary Tumankiewicz ma sto tysięcy złotych.

— Owszem również słyszałem, ale czy majątku czy długu tego nie wiem.

Panna Jadzia nie mogła udać się na umówioną randkę z panem Stefanem, więc wysłała doń następujący list z usprawiedliwieniem:

— Szanowny panie Stefku! Bardzo pana przepraszam, ale nie mogę dziś przyjść w umówionej godzinie na „randejwu" do parku, bo ukłułam się w palec podczas przyszywania guzika do marynarki ojca, który spieszył się na pociąg, żeby pojechać do chorej ciotki, która rozchorowała się po stracie jedynego syna, który zginął po katastrofie samochodowej, spowodowanej przez jej kuzyna, który wyszedł niedawno z więzienia za kradzież biżuterji u jubilera Maćkowskiego, którego córka nosi to fokowe futro, ale ja panu muszę wyznać, że ja foków nie lubię i wołałabym karakuły, z poważaniem — Jadzia.

Pan Józio jest dżentelmenem. W rozmowie z kobietami zawsze umie „trzymać fason". Wczoraj naprzykład powiada do panny Stefci:

— Pani śpiewa jak syrena...

Panna ucieszyła się, spiekła raczka i pyta:

— Ach doprawdy?

— Tak... potakuje grzecznie pan Józio — pani śpiewa jak syrena samochodowa!

Panna Zuzia przedstawia ojcu swego przyszłego męża.

— Jak się pan nazywa? — zwraca się doń ojciec.

— Eustachy Pistolet...

— A pozwolenie na broń pan ma?

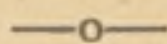
Pan Kiejstut Wątróbka wraca o czwartej nad ranem do domu „urżnięty w pestkę". Na schodach wita go dozorca:

— Uszanowanie panie Wątróbka... Widzę, że pan jest znowu źdźiebko pod gazem...

— Co? — hep... Ja... Ja pod gazem?... Mo... możliwe...

— I nie może pan kluczem do dziurki trafić... Dawaj pan klucz, to panu otworzę.

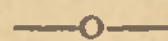
— Nie dziękuję... potrzymaj pan tylko ka... kamienicę, to sam sobie dam radę.

Meteorologja.

— Sąsiadka: — Gdyby teraz spadł ciepły deszcz, panie sąsiedzie, to wszystkoby wyszło z pod ziemi.

— Sąsiad: Ależ na miłość boską po co? — przecież ja mam dwie pochowane żony.

Do apteki wchodzi gość i powiada:

— Proszę dla mnie ćwierć kilograma strychniny...

— Ile?...

— Ćwierć kilograma...

— Poco panu tyle tej strasznej trucizny?

— Dla mojej żony...

— A czy ma pan receptę?...

— Nie.

— Ale mam jej fotografję.

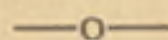

Szwarz i Wajs. Wajs siedzi zamyślony nad gazetą.

— Nad czem pan tak myśli panie Wajs?

— Łamię sobie głowę nad pewną zagadką...

— No to nie przeszkadzaj pan sobie, może uda się panu złamać.

Między przyjaciółmi.

— Co słychać nowego?

— Co słychać nowego?

— Żona mnie zdradza!

— Głupiś! — Ja się pytam, co słychać nowego!...

Ormiańskie zagadki.

— Co to jest?... czarne i stoi na jednej nodze?
— Nie wiem...
— Kulawy murzyn.
— A co to jest? czarne i stoi na dwuch nogach...
— Też nie wiem.
— Frajer... dwóch kulawych murzynów!
— A co to jest? czarne i stoi na trzech nogach?
— Trzech kulawych murzynów!
— Nie...! — fortepian.

Z ulicy Szpitalnej.

Handlarz: — Panie, kup pan sobie ten rewolwer!
Facet: — A cóż mnie djabli po rewolwerze!?
Handlarz: — Ny, a co pan chce wiecznie żyć?

—o—

— Gdzie się pan ubiera?
— Na rogu u Drapsa!
— U jakiego Drapsa?
— No tam — widzisz: ,,Magasin de Draps".

Dziecko szczęścia i pechowiec.

— Powiadam panu, że ja mam takie szczęście w życiu, iż jestem pewny, że gdybym był szewcem, ludzie rodziliby się z pewnością z czterema nogami!

— Mnie zaś, przeciwnie, taki pech prześladuje, że nie wątpię, że gdybym był kapelusznikiem, nie ulega wątpliwości, ludzie przychodziliby na świat bez głów!

Na górskiej wycieczce.

Gdy po wielu trudach dwaj obywatele osiągnęli wysoki szczyt, zwraca się jeden do drugiego:

— Popatrz-no Franek jak tam w dole pięknie!

— To pocoś mnie tu wlókł? Jeżeli na dole jest pięknie, to przecie lepiej było tam zostać.

Troskliwy ojciec.

No, ojcze, już po wszystkiem. Byłem na komisji wojskowej. Powiedzieli, że mam otwartą gruźlicę i dali kategorję D.

— Co ty mówisz? To chwała Bogu.

W sklepie.

Ob. Apolinary wybiera materjał na płaszcz:

— Czy to czysta wełna? — pyta.

— Gwarantowana.

— No dobrze, ale tu na kartce jest napisane ,,bawełna".

— To, żeby oszukać mole! — odpowiada subjekt z uśmiechem.

Nie uratował!

Niedawno zdarzył się następujący wypadek. Do Wisły rzucił się jakiś człowiek. Na ratunek pośpieszył mu przechodzący brzegiem ob. Klepka i wyciągnął go z wody. Ale zaraz po wyciągnięciu samobójca skoczył na drzewo i powiesił się.

— Dlaczego nie zdjęliście go natychmiast z drzewa? — zapytano ob. Klepkę.

— „Myślałem, że on się powiesił, żeby wyschnąć". — odpowiedział obywatel!

Różnica.

— Czy wiecie obywatelu jaka jest różnica między stemplowaną zapalniczką a szmuglowaną?

— No?

— Stemplowana pachnie benzyną, a szmuglowana — pachnie kryminałem.

Djalog u lekarza.

— Czy macie męczące sny?

— Ani mi się śni!

Hodowca.

Pewien mieszczuch kupił sobie gospodarstwo i sam je prowadził.

— Dlaczego — pyta go sąsiad — karmicie świnie tylko co drugi dzień?

— A, bo chciałbym mieć słoninę przerośniętą; — warstwa tłuszczu i warstwa mięsa chudego.

Historja z listem.

Pan Cypkin miał wysłać list do Rosji Sowieckiej. Napisał więc adres: „Rosja — Moskwa, Plac Lenina 8. obywatelowi Rozenbergowi do rąk własnych". Jednak w tej chwili przyszło mu do głowy, że w Rosji niema prywatnej własności, przeto zmienił adres:

„Rosja — Moskwa, Plac Lenina 8, obywatelowi Rozenbergowi do rąk danych mu w dożywotnią dzierżawę".

Dobrze wychowany.

— Panie posterunkowy, ten drab ukradł mi portfel!

— No dobrze, dobrze, już widzę — ale czy to jest ładnie pokazywać palcem?

Autentyczne.

— Uciekam stąd! — mówi spóźniony letnik do właściciela pensjonatu. — U was tylko ciągle leje i leje.

— Widzi pan dobrodziej, jak to ludziom nie można dogodzić. Gdyby pan był teraz w Abisynji, toby pan prosił Boga, żeby deszcze jaknajdłużej trwały.

Na co mu sikawka.

Jakiś pan przychodzi do sklepu z narzędziami ogrodniczemi i prosi o ogrodową sikawkę.

Ekspedjent pokazuje mu wszystko, co sklep z tego rodzaju przyrządów posiada i zachwala:

— Specjalnie radziłbym szanownemu panu ten model. Niesie wodę na 12 metrów!

Klient waha się, wreszcie mówi:

— Muszę się jeszcze namyśleć — i wychodzi ze sklepu.

Nazajutrz wraca. Personel sklepowy wita go z uszanowaniem:

— Więc szanowny pan zdecydował się kupić sikawkę u nas?

— Tak, — powiada pan, ale tylko wrazie, jeżeli panowie macie model, który niesie na 22 metry...

— Poco?

— Bo ja zmierzyłem odległość. Do okna mojego sąsiada, gdzie zwykle stoi gramofon, jest akurat 22 metry.

Problem.

Matka objaśnia małemu Mieciowi co to są bracia sjamscy.

— Mamusiu — pyta malec — a czy bracia sjamscy chodzą razem do szkoły?

— Oczywiście!

— A jeżeli jeden dostanie promocję, a drugi zostanie na drugi rok...

Pośpiech.

Naczelnik małomiasteczkowej straży ogniowej wchodzi do salonu fryzjerskiego i mówi: Proszę mnie ogolić...

— W tej chwileczce!

— Ale proszę się śpieszyć, bo my właśnie jedziemy gasić pożar!

Dobra tranzakcja.

— Ile kosztuje pusta flaszka?

— Dziesięć groszy, ale jeśli pan weźmie coś do niej, to damy darmo.

— To proszę włożyć korek.

Wykład.

Podczas pogadanki o szkodliwym wpływie alkoholu na organizm ludzki, prelegent pokazuje na słój z preparatami w spirytusie.

— Widzicie — mówi — jak wyglądają serce i nerki alkoholika.

Głos z ławek:

— No to czego, do djabła, trzymacie to obywatelu w spirytusie?!

OBUWIE I POŃCZOCHY

Del-Ka

to chluba rodzimego rzemiosła i przemysłu

Tanie — Trwałe — Wygodne

Do nabycia:

Kraków, Rynek Gł. 14, Szewska 17, Podgórze, Lwowska 1

Inż. Wład. Bieniarz

dawniej KAROL MARKUS

Biuro Techniczne i Zakład Instalacyjny dla Wodociągów i Ogrzewań Centralnych

Fabryka Wyrobów Metalowych

Kraków, Szpitalna 13.

MIEJSKIE ZAKŁADY CERAMICZNE W KRAKOWIE

Biuro Centralne:

Basztowa 10 — Telefon 114-72.

Polska Fabryka Farb i Lakierów

EDWARD LUTZ

Sp. z o. o.

Kraków-XXII., ul. Kalwaryjska L. 66.

Poleca:

Lakier emaljowy PEF najlepsza emalja lakierowa dla robót zewnętrznych i wewnętrznych do malowania ścian, drzwi i okien oraz mebli. — Lakiery do grzejników Thermowit i Srebrothermon. Farby Bessemerowskie do malowania wszelkich konstrukcji żelaznych. Farby Diamentowe odporne na wpływy atmosferyczne, do malowania drzewa. Mineralit farba ogniotrwała do drzewa. Sicurit, preparat czyniący beton wodoszczelny. Mikrosol H. preparat do tępienia grzyba i pleśni, ponadto wszelkie farby dla celów przemysłowych i prywatnych.

ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN, KOTŁÓW i WAGONÓW

L. ZIELENIEWSKI i FITZNER-GAMPER

S. A.

Kraków, ul. Grzegórzecka 69. — Telefon 151-00.

D o s t a r c z a j ą:

Chłodnie mechaniczne i automaty chłodnicze, Akumulatory, Aparaty do uszlachetniania wody, Armatury, Aparaty i urządzenia do produkcji celulozy i papieru, do wulkanizacji gumy, Błotniarki, Centryfugi, Dezynfektory, Dźwigi, Ekshaustory i Wentylatory, Kompresory, Kotły parowe, Mosty żelazne, Konstrukcje żelazne, Nagrzewnice paropowietrzne, Obrabiarki, Odlewy żeliwne, Pompy pneumatyczne, Przesuwnice, Prasy filtracyjne, Rury spawane wodnym gazem, Ruszty kotłowe, Silniki, Susznie, Wagony, Wozy tramwajowe, Wózki kopalniane, Wirówki, Żurawie mostowe, Kompletne urządzenia mechaniczne, dla przemysłu chemicznego, cukrowniczego, naftowego, rzeźni, gazowni, rafinerji i t. d.

A. HOLZER

DOM BANKOWY

KRAKÓW

Rok założ. 1863

Telefony:

104-35, 106-02, 132-43, 135-49, 142-96, 184-46.

Załatwia wszelkie czynności bankowe

Kantor wymiany:

Rynek Gł. - Sukiennice 9

Telefony: 139-38 i 142-06

Firanki

Nowoczesne materjały dekoracyjne i obicia meblowe

poleca:

Michał Weitz

Kraków, Florjańska 23.

Telefon 148-40

Gilzy i bibułki

„ALTESSE“

„MOKKA-PEŁNOWATKI“

Uszlachetniają każdy gatunek tytoniu

CUKIERNIA EUROPEJSKA

KAZIMIERZ DANEK

Rynek Główny 35. - telef. 145-82

ul. Karmelicka 13. - telef. 155-07

JAN WILCZYŃSKI

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 34 (Pałac Spiski)

SKŁAD PAPIERU

zeszytów szkolnych, przyborów kancelaryjnych,
ksiąg handlowych i galanterji

Skład główny piór do napełniania Watermana i Pelikana.

Gry towarzyskie, szachy, domina i t. p.

DROGERJA

„FLORJAŃSKA“

SKŁAD MAT. APTECZN. i PERFUMERJA

Kraków, Florjańska 33, tel. 172-34

Dla członków Związku Strzeleckiego 10 procent rabatu.

JÓZEF PŁONKA

ZEGARMISTRZ GENEWSKI

Kraków, Szewska 12, tel. 174-90

Poleca: precyzyjne zegarki, stopery, puhary, nagrody sportowe itp.

Najlepsza w Polsce pracownia reperacji

ZAKŁAD CHEMIGRAFICZNY

„FOTOCYNK“

Kraków, ulica Mikołajska L. 6

Telefon 112-74

Wykonuje klisze dla celów drukarskich kreskowe i siatkowe jedno- i wielobarwne.

MATURYCZNE i DOKSZTAŁCAJĄCE KURSY

„WIEDZA“

Kraków, ul. Pierackiego L. 14/1

Przygotowują na **ustnych lekjach zbiorowych**, oraz w drodze **korespondencji** do egzaminu dojrzałości, do egzaminu z 6-ciu klas gimnazjalnych, **z zakresu I. i II. klasy gimnazjalnej nowego ustroju**, oraz do egzaminu z 7-miu klas szkoły powszechnej.

Wykładają wybitne siły fachowe.

Opłaty niskie.

Pieczątki dla oddziałów Z. S. **wykonuje najtaniej**

CZESŁAW CYGIELSKI

Kraków, ul. Florjańska 9

Telefon: 169-64 — P. K. O. 409.513.

A. REIM

Kraków, Rynek Główny A-B L. 37

Telefon Nr. 172-71

p o l e c a :

Artykuły gospodarcze, farby, lakiery, mydła, wody kolońskie, perfumy ect.

Najnowszy wynalazek dla cierpiących na przepuklinę!

Zaszczytnie znany w całej Polsce

M. TILLEMAN

Kraków. ul. Szlak 39. - Telefon 156-27

Specjalista z długoletnią praktyką

wynalazca nowego systemu opatent. bandaży, stosujący je z najlepszym i najradykalniejszym skutkiem na różnego rodzaju najniebezpieczniejsze i najzastarzalsze

PRZEPUKLINY

(ruptury) po osobistem jawieniu się u pań, panów i dzieci za zleceniem lekarskiem, nawet w wypadkach, gdzie różnego systemu bandaże nie pomogły. Liczne świadectwa lekarskie i podziękowania świadczą o uznaniu, jakiem się cieszą te bandaże u szerokich warstw ludności na przepuklinę cierpiącej.

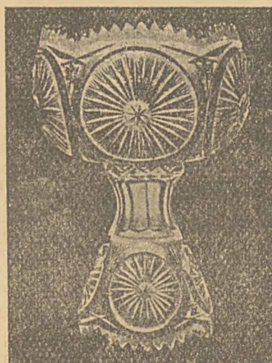
Udoskonalone pasy na wszelkie dolegliwości brzuszne i pooperacyjne.

Proszę żądać informacyj i wyjaśnień bezpłatnie.

JAKÓB DIENER

KRAKÓW, UL. SZEWSKA 20

TELEFON Nr. 161-28

Najtańsze źródło zakupu

porcelany, szkła, lamp elektrycznych

kryształów i t. p.

Specjalny dział gastronomiczny.

Ceny bezkonkurencyjnie niskie

Olbrzymi wybór! Solidna obsługa!

Uwaga! Dla członków Związku Strzeleckiego, oraz Związków i Stowarzyszeń pokrewnych za okazaniem legitymacji, udziela się specjalnego rabatu.

„FOTOLUX"

KRAKÓW, ULICA WIŚLNA L. 2.

Telefon Nr. 189-03

Poleca:

APARATY i PRZYBORY FOTOGRAFICZNE

na najkorzystniejszych warunkach

Przyjmuje wszelkie robcty amatorskie i udziela porad fachowych.

Ciemnia do użytku P. T. Amatcrów **bezpłatnie.**

Członkom Związku Strzeleckiego i Kół Przyjaciół Z. S. udziela się specjalnego rabatu.

HEFFNER i BERGER

Elektrotechniczne Zakłady Przemysłowo-Handlowe

Kraków, ul. św. Anny 3. — Telefon Nr. 141-53

FR. LENERT

Spółka z o. o.

Kraków, Sławkowska 6

Farby, lakiery i artykuły gospodarcze

Najtańsze źródło zakupu linoleum, ceraty, dywany

M. HALPERN

KRAKÓW, POSELSKA 18

(róg ulicy Grodzkiej L. 38)

Rok założenia 1866.

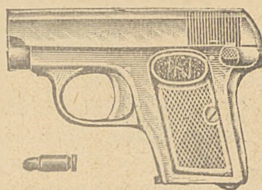
JÓZEF SPLICHAL SYN

PIERWSZA PRACOWNIA i MAGAZYN BRONI

KRAKÓW, UL. SŁAWKOWSKA 16

Konto P. K. O. Kraków Nr. 410.303

TELEFON Nr. 157-12

Najlepsze
wyroby bielskie
poleca
FABRYCZNY SKŁAD SUKNA
TUGENDHAT Jun.
kier. J. ZIMMERSPITZ
Kraków, Grodzka 40.
Dla Członków Z. S. specjalny rabat

MEBLE
M. Pleszowski
Kraków, Mały Rynek 2
Telefon Nr. 141-36

Fortepiany
Pianina
Fisharmonje
kupuje się najkorzystniej i z gwarancją we firmie:
WŁADYSŁAW
BOLOŃSKI
Kraków, ul. św. Anny 3
Telefon Nr. 104-65
Dogodne spłaty.
Wielki wybór instrumentów okazyjnych.
Kupno - Sprzedaż - Zamiana
Zaprzysiężony znawca sądowy.

Zakład Ślusarski Artystyczno-Budowlany i Mechaniczny oraz Spawalnia Metali
Henryk Długosz i Józef Proszowski
Kraków, ul. Powiśle 5. Telefon Nr. 172-73
(tuż przy ul. Zwierzynieckiej)
Wykonują powierzone roboty terminowo, po cenach konkurencyjnych.
Na żądanie prospekty.

LEOPOLD WEISS

Przemysł Radjowo - Metalurgiczny

KRAKÓW, UL. TARŁOWSKA 12. TEL.: 167-01, 167-00

poleca części radjowe, wyroby metalowe, tłoczone i fasonowe, plomby do paczek, obręcze do skrzyń.

J A K Ó B   H O R O W I T Z

SKŁAD PAPIERU

Kraków, ul. Szewska 6. Telefon 129-25.

W I K T O R   W A N D E R E R

Kraków, ul. Szewska 21. Telefon 135-20.

Artykuły domowo-gospodarcze i sportowe.

J A N   W I T K O W S K I

PRACOWNIA KRAWIECKA

Kraków, ul. św. Tomasza 31. II. p. oficyny (wejście od ganku)

B E N Z I O N   S E I L E

OPTYK

Kraków, Rynek Główny 11. (w podworcu).

L E O N   B R E N N E R

Kraków,Florjańska 36. Telefon 165-32.

Zakład umundurowania - Magazyn przyborów wojskowych, strzeleckich i federacyjnych.

„UBRANIOZMIAN“

Kraków, Telefon Nr. 133-74

Wszelką starą garderobę męską

zamieniam - b e z   d o p ł a t y - na pierwszorzędne, najmodniejsze, oryginalne bielskie materjały ubraniowe.

Na telefoniczne wezwanie posyłam do domu - bez zobowiązania ze strony zamawiającej - celem oglądania starej garderoby, oraz przedstawienia materjałów do wyboru.

O realnej, solidnej oraz korzystnej dla P. T. klientów kalkulacji, proszę się przekonać.

Telefon Nr. 133-74 stale czynny.

5% rabatu
udziela członkom Związku Strzeleckiego
znana
fabryka bielizny
"PAW"
Kraków,
ulica Florjańska L. 4

Wytwórnia przyrządów
Gimnastycznych
i urządzeń szkolnych
ALBIN BERNECKI
Kraków, Łobzowska 38

Jubiler
D. Löwenthal
Artystyczne wyroby ze złota i srebra. Precyzyjne zegarki. Platery. Nagrody sportowe
Kraków,
Rynek Główny 11

Obuwie: sportowe
spacerowe
wieczorowe
Obuwie na chore nogi.
Buty (z cholewami)
Oficerskie
do polowania i konnej jazdy
na zamówienie i ze składu
poleca po cenach przystępnych
PIOTR WĄSIK
(Dawniej W. Kapera)
Pierwszorzędna Pracownia i Magazyn Obuwia
Kraków, Św. Tomasza 29. Tel. 122-08

PRACOWNIA MECHANICZNO - BLACHARSKA
i budowlana oraz wytwórnia przyborów pszczelniczych
MICHAŁ. POPOW
Konc. inst. wodociągów (Dawniej W. Gawor)
KRAKÓW, ŚW. TOMASZA 2, TELEFON 188-92.

TOWARZYSTWO KONTYNENTALNE
DLA HANDLU I PRZEMYSŁU SPÓŁKA AKCYJNA
Centrala w Krakowie ul. Kopernika 6.
Telefony : Nr. 150-10 i 139-54.

Oddział Warszawa przy ul. Królewskiej 18.
Telefony: Nr. 510-47,69-198, 61-014, 59-136,

Oddział Poznań przy ul. Franciszka Ratajczyka L. 36.
Telefony: Nr. 58-34, 58-39.

Oddział Lwów przy ul. Gazowej 7.
Telefony: Nr. 103-20, 103-21, 103-22.

Oddział Borysław przy ul. Drohobyckiej.
Telefony: Nr. 17-39, 12-60.

Oddział Trzebinia przy ul. Chrzanowskiej.
Telefon Nr. 39.

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻYNIERJI

WARSZAWA
UL. TERESPOLSKA 34/36
Telefon Nr. 5-48-10 (Centrala)

Samochody **„Polski Fiat“** i **„Polski Saurer“** specjalnie przystosowane na drogi polskie.

Motocykle „C. W. S.“ jedno i dwucylindrowe, do turystyki i rekordu.

Zespoły napędowe do wagonów motorowych.

Zespoły oświetleniowe i pompowe.

Silniki systemu Diesel'a marki „Ursus“ i „Saurer“ od 4 KM do 1.000 KM.

Silniki dla rolnictwa. — Statki rzeczne. — Motorówki.

Odlewy z żeliwa i metali półszlachetnych.

Okucia aluminiowe. — Armatura do wody, pary i gazu.

Łączniki szczepkowe dla straży pożarnych.

AUTOCENTRUM
Kraków, Rynek Kleparski L. 2
Tel. 178-84
Poleca części samochodowe do wszystkich typów samochodowych nowe i używane po cenach najniższych. Kupno i sprzedaż Samochodów oraz motocykli.

STANISŁAW
TYRKOWSKI
Zakład
Artystyczno-Stolarski
Maszynowy
Kraków, Krupnicza 23
Telefon Nr. 169-89

Najnowsze Radjoodbiorniki poleca:
„MUZA-HARMONJA" Kraków, Plac Marjacki 1. i ulica Grodzka 15
na 10-cio miesięczne spłaty.
Przyjmujemy obligacje 6% Pożyczki Narodowej na aparaty P. Z. T.

SKŁAD OWOCÓW i CUKRÓW
„GDYNIA"
Kraków, Plac Szczepański L. 1
udziela członkom Związku Strzeleckiego 5% rabatu.

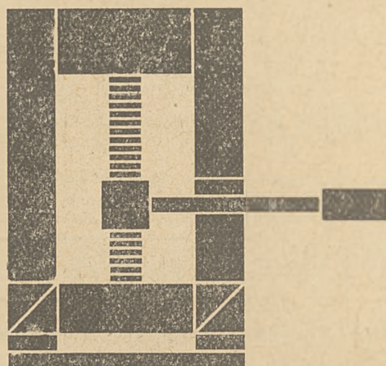
„MASSAR"
Kraków, Florjańska 15
Płaszcze gotowe
materjały - koce
pledy — kołdry
płótna

POLSKO-GDAŃSKI PRZEMYSŁ RYŻOWY
SP. Z O. O.
W KRAKOWIE
PLAC KOSSAKA L. 1.
TELEFONY: 108-45 i 182-02

APTEKA POD ZŁOTĄ GŁOWĄ
założona w roku 1403
MRA ST. KRÓWCZYŃSKIEGO I NORKA
Kraków, Rynek Gł. 13
wyrabia niezrównanej dobroci
KREM TWARZOWY „NORKA"

DRUKARNIA POSPIESZNA

KRAKÓW, PL. DOMINIKAŃSKI 1

TELEF. 147-86

Szkoła w domu

Metoda korespondencyjna „Globus"

I. KURSY GIMNAZJALNE z 6-ciu klas i do matury gimnazjalnej

II. KURSY klasy I.-II. Gimnazjum nowego ustroju (w przyszłym roku szkol. kl. III.-IV.)

III. JĘZYKI: FRANCUSKI, NIEMIECKI, ANGIELSKI

Uczysz się w domu obok zajęć zawodowych bez opuszczania miejsca stałego pobytu lub przerwy zajęć. Współpracują fachowi profesorowie. Poprawa zadań i wyczerpujące wyjaśnienia bez osobnej dopłaty. Informacje i prospekty bezpłatnie. Na odpowiedź znaczki.

INSTYTUT NAUKOWY I WYDAWNICTWO „STUDJUM"
Kraków, Aleja Słowackiego 1 (przedtem Batorego 24).

Drukarnia Pospieszna Kraków, Pl. Dominikański 1.

146

Jedyne źródło tanich zakupów

w działach:

zabawkowym i galanteryjnym

obficie zaopatrzony skład w zabawy towarzyskie, gry, szachy, domina, fortunki, kręgielnie stołowe i t. p. artykuły niezbędne dla zaopatrzenia Świetlic,

poleca

STEFAN PORĘBSKI

Kraków, *obecnie* **ul. Florjańska 34.**

udzielając wszelkim ogniwom Związku Strzeleckiego wydatnego rabatu przy każdorazowem zakupnie. — Wysyłki uskutecznia odwrotnie.

ALEKSANDER FISCHHAB

GRODZKA 46

GRODZKA 46

ZWIJKI
i
bibułki
Florvitan
z najdelikatniejszej
bibułki roślinnej